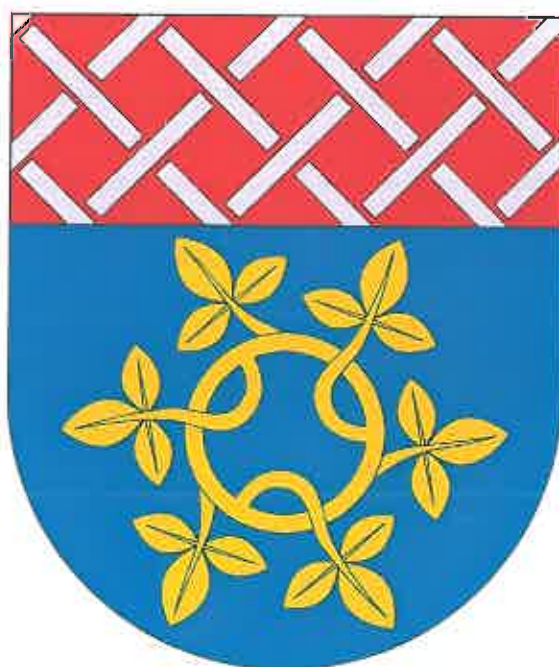

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Nagymányok Város Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	49
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	70
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	81
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	92
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	99
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	104
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	105
1. A HEP IT részletei	105
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	105
A beavatkozások megvalósítói.....	107
Jövőképünk.....	108
Az intézkedési területek részletes kifejtése	108
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	124
3. Megvalósítás.....	130
A megvalósítás előkészítése	130
A megvalósítás folyamata.....	130
Monitoring és visszacsatolás	132
Nyilvánosság	132
Érvényesülés, módosítás.....	133
4. Elfogadás módja és dátuma	135

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, **Nagymányok Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Nagymányok 2273 lakosú város Tolna megyében, a Bonyhádi kistérségben, két megye és több kisebb-nagyobb földrajzi táj találkozásánál fekszik. A településtől délre a Mecsek hegység vonulatai húzódnak, északi irányban a Völgység lankás dombvidéke határolja. A két táj közötti törésvonal mentén folyik a Völgységi-patak, amely a várost is kettészeli. A patak völgyét követik a közlekedési pályák: a Bonyhád-Dombóvár közötti 6534. számú út és a Bátaszék-Dombóvár közötti vasútvonal is így halad át a településen.

A város életében meghatározó jelentőségűek a Mecsek által biztosított erdők, a hegyoldalak szőlőültetvényei, valamint az itt található ásványkincsek (feketeszen, mészkő) és az ezekhez kapcsolódó iparágak. A Völgység igen jó minőségű löszös mezőségi talajai a hagyományos mezőgazdaság és a paraszti gazdálkodás lehetőségét biztosították. A városon átfolyó patakok az élethez szükséges folyamatos vizet, dús fűvű nedves réteket jelentettek az itt élő embereknek.

Nagymányok fejlődését az eltérő tájak adta változatos lehetőségek a történelem során nagymértékben befolyásolták. Tolna megye egyik legrégebb, ismert települése, nevének első említését már 1015-ben feljegyezték. Töretlenül fejlődött a török hódításig, egy 1554-es török adókönyv Mányokot „városnak” nevezi, utána viszont vérátömlesztésre szorult az elpusztult, elnéptelenedett Tolna. Így kerültek a Völgységbe a németek, akiket a magyar népnyelv meglehetősen pontatlanul hív sváboknak. Nagymányok is ilyen, valódi német településsé vált, egyikévé azoknak a takaros házairól, tisztán tartott utcáiról és szorgos lakosairól ismert falvaknak, amelyek olyannyira egyedi arculatot adnak a „Schwäbische Türkei”-nek keresztelt vidéknek

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Gyönktől egészen Bólyig. Nagymányok már ebben az időben is lassan kiemelkedett környezetéből, jelentőségében meghaladta a környező hasonló településeket, polgárosodása gyorsabb volt.

Ezt a fejlődést a századfordulón egy új elem is felgyorsította: a Mecsekben, amely addig csak fával és építőkövel szolgálta a település lakóit, megkezdték a szénvagyon feltárását és nagyüzemi jellegű kitermelését. Néhány év, évtized leforgása alatt Nagymányok élete felbolydult, a település arculata egyszer és mindenkorra megváltozott.

A bányászat nyomán nem csak a település lélekszáma indult gyors növekedésnek, hanem új épületek, egész új településnegyed jött létre, vasútállomása fontos forgalmi ponttá vált, oktatása, egészségügyi ellátása fejlődött, mentőállomás, egyesületek, fedett lelátójú labdarúgó-stadion és még sok olyan kisebb és nagyobb vívmány jött létre, amelyet összefoglaló szóval az urbanizáció, a városiasodás jeleinek tarthatunk.

Sajnos az aranykor nem tartott örökké, már jóval a hazai bányászat felett lélekharangot kondító rendszerváltozás előtt befejeződött. Nagymányok ekkor ismét arculatot váltott: lakosainak egy része elköltözött, de mára helyükre újak érkeztek, olyanok, akik szívesen választották lakóhelyül a hagyományaira büszke, többféle nép és társadalmi csoport örökségét őrző, és időközben infrastruktúrája, intézményei révén egyre komfortosabbá váló települést.

Várossá állásának fontos szempontja volt, hogy a település lakói városként tekintenek önmagukra, Nagymányok fejlettsége révén is kiemelkedik a magyar községek és nagyközségek közül. A településen kiépült az infrastruktúra minden rendszere, komfortos lakóhelyet kínál polgárainak. A csatornázás, a víz- és gázellátás, a hulladékok kezelése megoldottnak tekinthető, amit napjainkban még a városaink többsége sem mondhat el magáról. Ennek köszönhetően ma már a közeli Bonyhádról is egyre többen költöznek ki a nagyközségbe, így Nagymányok életében nyomokban megjelentek a szuburbán hatások is.

A kistérséget 21 település alkotja. Bonyhád a kistérség központja. Több, mint 14 ezres lakosságszáma a kistérség lakosságszámának 47%-át jelenti. Emellett 4 település lélekszáma 1000 fő fölött van, 7 település 1000 és 500 fő közötti, míg található 9 olyan község is, ahol a lélekszám 500 fő alatti. Ez utóbbiak közül a kettőnek a lélekszáma a 200 főt sem éri el. A kistérségben 2011-ben 1328 fő 14-17 éves, 2202 fő 6-13 éves, és 719 fő 3-5 éves és 664 fő 0-2 éves lakott. A lakosság kormegoszlása – kivéve Kisvejkét - kedvezőtlenül alakul. A térség korfája szabálytalan, az előregedő társadalmakra jellemző alakot mutat, hasonlóan Magyarország és más európai ország népességének korfájához.

A település gazdasági helyzete kedvező, kilátásai magasan meghaladják a térségben megszokottakat, hamarosan újraindul a bányászat, amely nem csak a helyieknek, hanem a térség polgárai közül soknak a megélhetését biztosítja. A település meglévő vállalkozásai mellett az új betelepülőknek előkészített iparterülettel ismét a Völgység második legfontosabb ipari centrumává válik.

Nagymányok központi szerepe történelmileg kialakult, több ágazatban is megfigyelhető. Vállalkozásai 173 bejárót foglalkoztatnak a környező településekről. Igazgatás szempontjából a rendőrség, az egészségügyben a háziorvosi ellátás mellett a fogorvos és a védőnő jelentősége mutat túl a nagyközség határain. Mindemellett mikrotérségi szereppel működik az általános iskola, a művészeti oktatás, a kultúra és a szociális ellátórendszer is. A település vonzáskörzetébe tartozik többek között Kismányok, Váralja, Izmény és Györe. 2009. július 1-vel várossá nyilvánították a települést.

Nagymányok demográfiai helyzetét vizsgálva megállapítható, hogy 2012. és 2015. között folyamatosan csökkent a lakónépeség.

1. számú táblázat - Lakónépeség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	2289	bázis év
2013	2280	99,6%
2014	2275	99,8%
2015	2233	98,2%
2016	2233	100,0%
2017	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

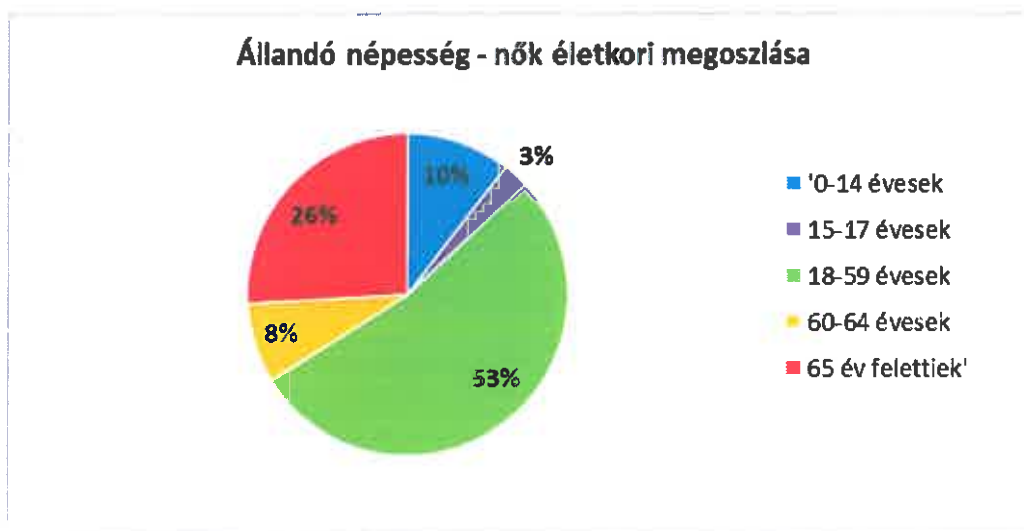
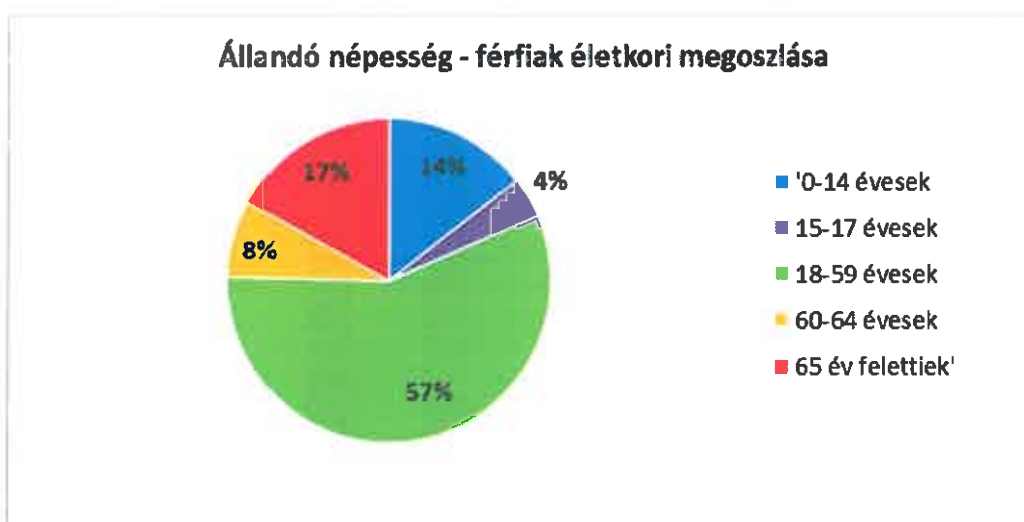

A lakónépesség számának változása mellett az esélyegyenlőség különböző célcsoportjainak beazonosításához célszerű megvizsgálni a nem és kor szerinti adatokat.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1 134	1 228	2 362	48,01%	51,99%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	164	129	293	6,94%	5,46%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	45	31	76	1,91%	1,31%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	646	652	1 298	27,35%	27,60%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	87	99	186	3,68%	4,19%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	192	317	509	8,13%	13,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Ha a férfiak és a nők arányát korcsoportos bontásban vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy 18 éves kor felett, az életkor emelkedésével a férfiak száma fokozatosan csökken a nők számához képest. 65 év felett már jelentős a különbség. Ez következhet abból az országos tendenciából, hogy a férfiak várható élettartama jóval alacsonyabb a nőkénel.

A 15-17 éves korosztály számának alakulásakor csökkenés figyelhető meg a településen 2001 és 2011 között, ez megfelel annak, hogy a lakónépesség száma is csökkent.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	28	22	-6
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	30	21	-9
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	25	28	3
Összesen	83	71	-12

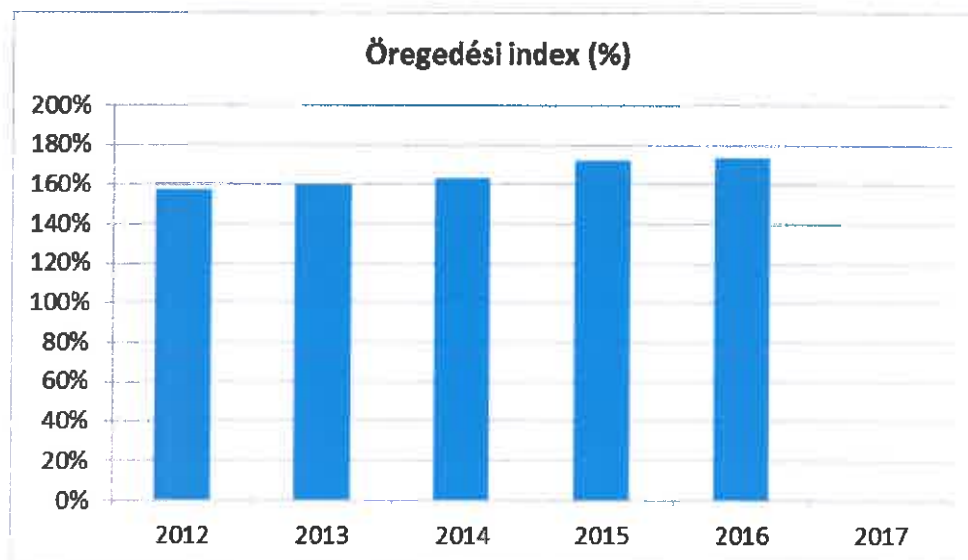
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

2001. évben a település öregedési indexe 150 % volt, 2011-ben már 147 %-ra nőtt. 2012-ben 157 %-os, 2016-ban pedig majdnem 174 %-os az öregedési index, amely nem jelent mást, minthogy a település népességszerkezete folyamatosan, évről-évre előregedő szerkezetet mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	470	299	157,19%
2013	482	302	159,60%
2014	496	304	163,16%
2015	502	291	172,51%
2016	509	293	173,72%
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

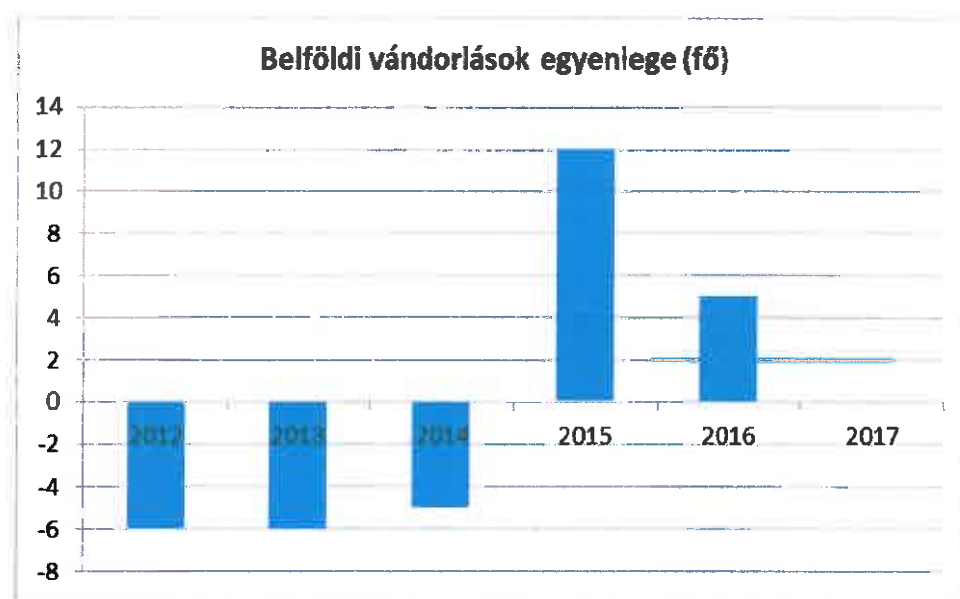

A lakosság összetételét a belföldi vándorlások alakulása is befolyásolja. Az adatok évente változó képet mutatnak, hol növekedést, hol csökkenést az odavándorlás tekintetében.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	48	54	-6	-0,006
2013	43	49	-6	-0,006
2014	35	40	-5	-0,005
2015	55	43	12	0,012
2016	68	63	5	0,005
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

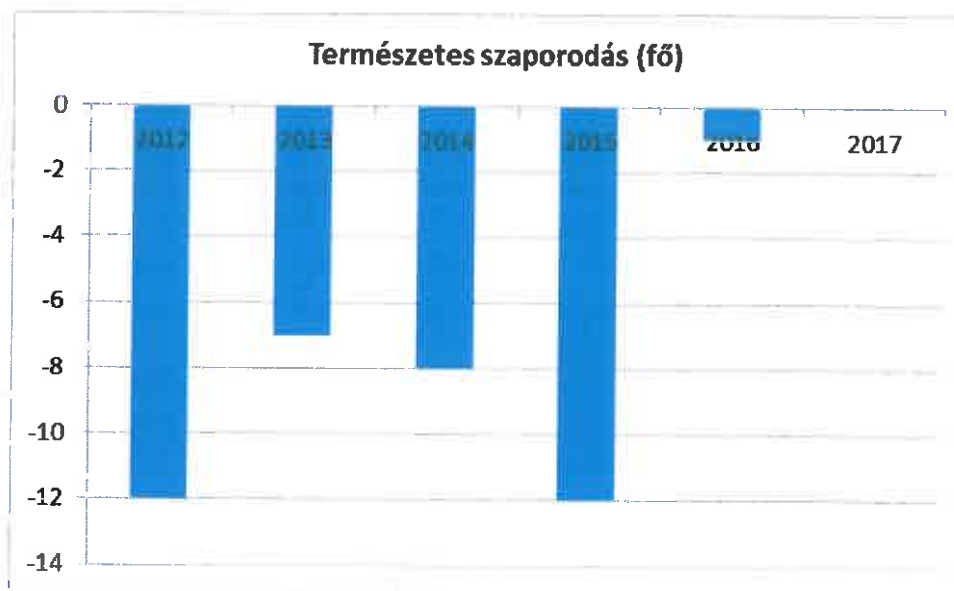
A korábban vizsgált öregedési tendenciáknak megfelel a természetes szaporodás adatai által vázolt trend, azaz az előregedés. 2012. és 2016. között a halálozások száma minden évben meghaladta az élve születések számát, legnagyobb mértékben a 2012. és 2015. években.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	12	24	-12
2013	23	30	-7
2014	18	26	-8
2015	21	33	-12
2016	20	21	-1
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A település gazdasági helyzete kedvező, kilátásai magasan meghaladják a térségben megszokottakat, hamarosan újraindul a bányászat, amely nem csak a helyieknek, hanem a térség polgárai közül soknak a megélhetését biztosítja. A település meglévő vállalkozásai mellett az új betelepülőknek előkészített iparterülettel ismét a Völgység második legfontosabb ipari centrumává válik. Jelenleg működő vállalkozásai 173 bejárót foglalkoztatnak a környező településekről.

A közigazgatás és a közszolgáltatások szempontjából a rendőrség, az egészségügyben a háziorvosi ellátás mellett a fogorvos és a védőnő jelentősége mutat túl a nagyközség határain. Mindemellert mikrotérségi szereppel működik az általános iskola, a művészeti oktatás, a kultúra és a szociális ellátórendszer is.

Általános iskolánk mikrotérségi központként működik. Térségi szerepe egyre nagyobb hangsúlyt kap napjainkban, mert a környező kisebb települések megszüntették iskoláikat, így lehetőségünk van onnan is tanulókat fogadni. Jelenleg 8 tanulócsoporthoz és 5 napközis csoport van. Az általános iskola tanulói mindkét irányban szélsőséges családi és szociokulturális háttérrel rendelkeznek. A tanulók 50%-a részesül rendszeres gyermekvédelmi támogatásban, 15%-a származik nagycsaládból, a gyermekek 10%-át neveli egyedülálló szülő. A szülők többsége a kor követelményeihez igazodó, sokféle, színvonalas és eredményes nevelési-oktatási programot igényel. Iskolai nevelésünkben nagy jelentősége van a német nemzetiségi hagyományőrzésnek, mivel a lakosság közel fele német nemzetiségi származású.

A város nemzetiségi óvodája 3 csoportban várja a gyermekeket. A 2011-2012-es tanévtől a kiscsoport óvoda-bölcsődeként, a 15 óvodás korú gyermek mellett 5 bölcsődés korú gyermeket tud fogadni. Nevelőink, oktatóink folyamatosan képzik magukat, hogy a társadalmi változásokhoz igazodva nevelhessék, fejleszthessék a gyermekeket. Szakképzett dajkák, logopédus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő, fejlesztőpedagógus, pszichológus, játék pedagógus, szurdopedagógus állnak rendelkezésre. A családok nevelési elképzeléseit tiszteletben tartva olyan szülő - nevelő kapcsolatot kívánunk kiépíteni és fenntartani, ami garantálja a gyermekek egészséges fejlődését, sokoldalú személyiségfejlesztését. A nevelőtestület számára kiemelt nevelési feladattá vált a környezeti nevelés és a német hagyományok ápolása, amit néptánc oktató is segít. Helyi nevelési programunk alapelve: szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság dominál. Az intézmény 2011-től referencia óvodaként működik. Játékos Elmetornával fejlesztjük a gyermekek problémamegoldó és stratégiai

gondolkodását, logikáját, térlátását, helyzetfelismerő képességét, kombinációs készségét, figyelmét, koncentrációját, emlékezetét, türelmét, kitartását, jellemét.

A településünk legrégebbi, 1873-ban épült intézményi épületében ma közművelődési - iskolai könyvtár és Teleház működik. A település szolgáltató-információs központjaként működik heti 35 órás nyitva tartással a város lakosai és iskolásai számára. A könyvtár 25.000 dokumentummal (könyv, audiovizuális, elektronikus, időszaki kiadványok), elkülönített felnőtt- és gyermek könyvtár részleggel működik. A 2003-ban indult útjára az eMagyarország program, településünkön 2004 óta működik internet-hozzáférési pont a Könyvtár-Teleházban.

A város művelődési házzal és kettőshasznosítású sportcsarnokkal rendelkezik, melyek folyamatosan lehetőséget biztosítanak a kulturális- és a sportélet fejlődésében. A sportcsarnok tervezésekor hangsúlyt kapott a színpad és a stúdió, galéria kialakítása, mely lehetővé teszi, hogy a sportoláson kívül nagyszámú közönséget befogadó közművelődési rendezvények is helyet kapjanak. A lakosság részére olyan programokat és tevékenységi formákat szerveznek, melyeknek a feltételei adottak és a felmért igényeket is kielégítik. Folyamatosan működnek kiscsoportok (szakkörök, klubok, focicsapatok, kézilabdacsapatok, gyógytorna, aerobic), szerveznek alkalmi programokat (tanfolyamok, előadások, termékbemutatók, továbbképzések, kiállítások), és teret biztosítanak a jelentős számú civilszervezetnek összejövetelük, rendezvényeik megtartására. Legfőbb cél a helyi civil szervezeteknek otthont adni, és a már több éve működő kiscsoportokat támogatni, nem feledve természetesen a régi hagyományok domináns szerepét.

A gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítő szolgáltatás feladatát a Völgységi Többcélú Kistérségi Társulás települései által létrehozott Családsegítő Központ látja el. A közösségi ellátás és támogató szolgálat, valamint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatát a Szociális Alapszolgáltató Központként működő Gondozási Központ szakemberei látják el a társulási megállapodásban részt vevő önkormányzatok lakosságára kiterjedően.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás térségi ellátásában jelentős szerepe volt a Nagymányoki Német Kisebbségi Önkormányzatnak, mivel 70 db jelzőkészüléket pályázott és nyert meg a Német Szövetségi Köztársaság Belügyminisztériumától a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatán keresztül.

A családgondozók naponta járják az ellátási területhez tartozó településeket és állandó kapcsolatban állnak az érintettekkel. A szervezet legfőbb feladata, a rászorulóknak segítése és a kilátástalanak tűnő állapotok (munkahely hiányból származó hátrányok, iskolázottság hiánya, rossz vagyoni helyzet, stb.) javítása, orvoslása. Ennek megoldása érdekében, a lehetőségekhez mérten adományokat gyűjtenek, kapcsolatot tartanak más civil szerveződésekkel. A tevékenységük ezen kívül három fő egységre különül el. A gyermekjóléti szolgáltatás hozzájárul a rászoruló és hátrányos helyzetű gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődéséhez, valamint a családban történő nevelés megvalósíthatóságához. A családvédelemmel igyekeznek kiküszöbölni a család intézményében fellépő működési zavarokat, továbbá lehetővé teszik az átlagosnál nagyobb terhekkel küszködő csoportok általános szociális és mentálhigiénés ellátását. A harmadik tevékenységi kör a közösségi ellátás. Az ellátásokat a társulás gondozói minden esetben a személyes igényeknek megfelelően végzik.

A városban már 1961-től működött rendőrs. Az itt szolgálatot teljesítő rendőrök ellátták a környező települések, Aparhant, Kismányok, Váralja, Györe, Izmény és Máza rendvédelmi feladatait is. Elmondható, hogy Nagymányok központi szerepet töltött és tölt be a mai napig ebben a mikrotérségben. A rendőrsöt körzeti megbízottak váltották fel. A körzeti megbízottak munkáját először önkéntes rendőrök, 1992-től pedig a polgárőrök segítik. Nagy szükség van a helyi rendőrök és a polgárőrök munkájára, hiszen a településen halad át a 6534-es számú mellékút - Bonyhád - Szászvár - mely nagy forgalmat bonyolít le, így a közúti ellenőrzésben fontos szerepet kap munkájuk. Számottevő a turistaforgalom is, mely a Mecsek közelségének köszönhető. A

rendőrök lelkiismeretes, odaadó munkájának köszönhetően a bűncselekmények, szabálysértések száma a kistérségi átlagnak megfelelő. Nagymányokon kiemelten jónak ítéltető a rendőrség és a civil szféra, valamint az önkormányzat kapcsolatrendszere, amelynek egyik fontos eleme, hogy az önkormányzat lehetőségeihez mérten erőteljesen támogatja a rendvédelmi munkát. Jó a kapcsolat a városi- és a megyei kapitánysággal is.

A Nagymányoki Önkéntes Tűzoltó Egyesület 1989-ben került bejegyzésre, de tevékenysége a dokumentációk alapján hetvenéves múltat tekint vissza. Az egyesület tagjainak összetétele az iskolás gyerekektől a nyugdíjas korú felnőttekig terjed. Tevékenységük igen széleskörű: avar- és erdőtüzek oltása, talajvíz-szivattyúzása, kutak tisztítása, épülettűz esetén helyszín biztosítása ill. oltási előkészületek. Rendkívül jó és szoros kapcsolatban állnak az önkormányzattal, a művelődési házzal és a polgárőrséggel. A művelődési ház valamennyi nagyobb rendezvények önkéntes segítői az előkészületektől a lebonyolításig. Az önkormányzat támogatásával két kisebb tűzoltóautót működtetnek.

A Nagymányoki Polgárőrség 1992-ben alakult. Fő tevékenységünk a bűnmegelőzés, ifjúságvédelem és környezetvédelem településünkön. Ennek érdekében a rendőrséggel rendszeresen együttműködnek, felkérésükre több alkalommal részt vesznek munkájukban. Hétvégén rendszeres szolgálatot teljesítenek, de hét közben is járőröznek az éjszakai órákban. Az elmúlt évben, több esetben sikerült megakadályozniuk betöréseket, tettenérés során sikerült körözött bűnözőt elfogni. A Művelődési Ház és egyéb civil szervezetek felkérése alapján, rendszeresen részt vesznek a helyi rendezvényeken (helyszín biztosítása, útlezárás, szabadterei felszerelés éjszakai őrzése. Szoros kapcsolatot tartanak a tűzoltókkal, egymás munkáját segítik (árvízvédelem, belvíz elvezetés, erdőtüz). Jelentős közösségépítő szerepet vállalnak (vetélkedők, bemutatók, kirándulások). Az önkormányzat támogatásával járőrautót működtetnek.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte előmozdítja és védi az esélyegyenlőséget minden ember számára (férfi és nő, idős és fiatal, egyedülálló szülők), és minden társadalmi csoport számára (kisebbségek, fogyatékos emberek, külföldi állampolgárok stb.)

Az esélyegyenlőség biztosítása a kormány, az állam, az önkormányzatok és intézményeik feladata. Az élet valamennyi területén meg kell előzni a hátrányos megkülönböztetést, és elő kell segíteni az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét.

Nagymányok Város Önkormányzata a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat.

Célunk, hogy a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaival, a 2013. és 2018. évben elkészített Helyi Esélyegyenlőségi Programjával a településen élők számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet különböző területein. Ennek érdekében, a fenti célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja esélyegyenlőségi programját: elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, a célok eléréséhez szükséges intézkedéseket, feladatokat.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagymányok Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Nagymányok településen az esélyegyenlőségi célcsoportokat – mélyszegénységben élők és/vagy romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők – érintő helyi szabályozás az alábbiak:

A Képviselő-testület elfogadta:

- 2000-ben a 6/2000. /IV.28./ Ök. Számú rendeletét A közművelődésről. E rendelet célja, hogy az Önkormányzat a helyi társadalom, a helyi közművelődés adott állapota, igényei és lehetőségei szerint meghatározza Nagymányok város közművelődési feladatait, törekvéseit, megalapozza a fejlesztés lehetőségeit.
- 2001-ben a 1/2001. / I.17./ Ök. Számú rendeletét A felsőoktatási ösztöndíjpályázat feltételeiről és szabályairól. A rendelet célja a Nagymányok Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Oktatási Minisztérium által kiírt "Bursa Hungarica" Felsőoktatási Ösztöndíjpályázathoz csatlakozva elősegíteni kívánja a szociálisan hátrányos helyzetű felsőoktatási intézményben hallgatói jogviszonyban állókat, illetve a felsőoktatási intézményekben továbbtanulni szándékozókat.
- 2008-ban a 2/2008. (I.18.) számú rendeletet A szociális ellátásokról. A rendelet célja, hogy megállapítsa az önkormányzat által a helyi sajátosságoknak megfelelő szociális

rászorultságtól függő pénzben, valamint természetben biztosított szociális ellátások formáit, szervezeti kereteit, az eljárási és jogosultsági szabályokat, továbbá azok igénybevételeinek és érvényesítésének módját, feltételeit és garanciáit.

- 2008-ban a 10/2008. (IV.18.) számú rendeletét A gyermekvédelem helyi rendszeréről. E rendelet célja, hogy Nagymányok Város közigazgatási területén – a Gyvt-ben, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 133/1997. (VII.29.) Korm. rendeletben, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban –megállapítja azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az önkormányzat segítséget nyújt a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, illetve gondoskodik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.
- 2009-ben a 11/2009. (IV.24.) számú rendeletet a sportról. A rendelet célja, hogy megalapozza és létrehozza Nagymányok Város Önkormányzata (továbbiakban: önkormányzat) sportkoncepciójának megvalósításához szükséges feltételrendszert, s meghatározza a helyi sporttevékenység finanszírozásának módját a mindenkori pénzügyi lehetőségek függvényében. Az önkormányzat a települési sportkoncepció meghatározása, megvalósítása és önkormányzati ciklusonként történő felülvizsgálata során kiemelt figyelmet fordít:
  - a sportszervezetek utánpótlás nevelésének támogatására;
  - a diáksporttal kapcsolatos feladatok meghatározására és támogatására;
  - a meglévő sportlétesítmények többfunkciós használatának biztosítása;
  - a tradicionális települési sportágak stabil és eredményes működésének segítésére.

Az önkormányzat testnevelési és sportfejlesztési célkitűzéseivel összhangban mindenkori pénzügyi lehetőségeinek megfelelően támogatja a sporttal foglalkozó helyi szervezeteket.

Az önkormányzat a tulajdonában lévő sportlétesítmények működéséhez, állagmegóvásához, indokolt fejlesztéséhez szükséges fedezetet az adott év pénzügyi lehetőségeinek függvényében az adott évi költségvetésében biztosítja. Valamint a gyermek- és ifjúsági sportot, az utánpótlásnevelést, a nők és a családok sportját, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és a fogyatékosok sportját, illetve a tömeges részvétellel zajló sportrendezvények lebonyolítását az önkormányzat pénzügyi lehetőségeihez mértén támogatja.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Nagymányok Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának készítése során a költségvetési koncepció és a gazdasági program mellett az alábbi stratégiák, fejlesztési tervek, koncepciók kerültek áttekintésre, ezzel biztosítva az önkormányzati dokumentumok összhangjának megteremtését:

- Nagymányok Város Önkormányzatának Településszerkezeti Terve/Településrendezési Terv/Településfejlesztési Stratégia,
- Nagymányok Város Önkormányzatának Közművelődési koncepciója

- Nagymányok Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója,
- Völgységi Kistérség Közoktatásfejlesztési Terve 2011-2017,
- Nagymányok Város Polgármesteri Hivatal Esélyegyenlőségi Terve.

A költségvetési koncepció elkészítésének a célja, hogy a következő év költségvetésének a kidolgozásához iránymutatásokat, elképzeléseket fogalmazzon meg, és határozza meg az elérni kívánt főbb irányokat. A koncepció és a költségvetési rendelet az esélyegyenlőség megteremtésére, elősegítésére fordítható pénzügyi lehetőségek határait fekteti le.

A gazdasági program helyi szinten meghatározza azokat a célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program hosszútávú célja a Nagymányokon élők életminőségének növelése.

A fentiekén túlmenően a Helyi Esélyegyenlőségi Programjának készítése során az alábbi rendeletek kerültek áttekintésre:

- 03/2013 (II.15.) Az önkormányzat 2013. évi költségvetéséről
- 13/2012.(X.12.) Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás rendjéről
- 11/2012.(V.25.) A vásárokról és a piacokról
- 10/2012.(IV.27.) Az önkormányzat 2011. évi gazdálkodásának zárszámadásáról
- 7/2012.(III.30.) A nemdohányzók védelméről
- 5/2012. (II.16.) A helyi önszerveződő közösségek pénzügyi támogatásának rendjéről
- 10/2011. (V.11.) A helyi építési szabályzatról
- 11/2009. (IV.24.) A sportról
- 23/2008. (XI.14.) Az egészségügyi alapellátás körzeteiről
- 17/2008. (VIII.12.) A Község helyi építési szabályzatának és szabályozási tervének módosításáról
- 2/2008. (I.18.) A szociális ellátásokról (módosításokkal egységes szerkezetben)

Az aktív pályázati részvétel következtében az önkormányzat több nyertes pályázatot könyvelhetett el. A pályázati forrásokból a település az élhetőbb környezet kialakítását célozta meg és a jövőben is ennek függvényében igyekeznek a támogatási forrásokat felhasználni.

Az elmúlt évek legnagyobb beruházása a településen a szennyvízcsatorna hálózat megépítése volt, amelyhez az önkormányzat több pályázati forrásból hozzávetőlegesen 310 millió Ft támogatást kapott. 2003-ban pályázati forrásból valósult meg a Teleház.

Felújításra került a Polgármesteri Hivatal épülete, illetve környezete, melyet több éven keresztül bonyolított le az önkormányzat. Ehhez a forrást 28 millió forintot a TEKI, illetve CÉDE pályázat biztosította. AVOP támogatás (40 millió forint) segítségével megépült a külterületi elkerülő út, mely révén több vállalkozás telepedett meg Nagymányokon. TEUT és CÉDE forrásból felújításra került a Dózsa György, Táncsics Mihály és Malom utca útburkolata közel 5 millió forintból. A CÉDE pályázat 2007-ben lehetőséget adott a járdák felújítására 1 276 000 forint összegben.

A II. Rákóczi Ferenc ÁMK 13400 000 forint HEFOP pályázati lehetőséggel élve bevezette az új oktatási formát: a kompetencia alapú oktatást. Ezáltal jelentős eszközfejlesztésre nyílt lehetőség az oktatásban.

2008-as évben több pályázati lehetőséggel élt. Az év során megnyert pályázatok a következők:

- 6534 sz. Bonyhád-dombóvári összekötő út Nagymányok átkelési szakasz korszerűsítése című DDOP-5.1.3/C-2008-0025 azonosító számú pályázaton 97 millió forint.

- Informatikai infrastruktúra fejlesztése Nagymányokon című TIOP-1.1.1.-07/1-2008-0656 jelű pályázaton közel 10 millió forint.
- A vidéki gazdaság és lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások körében a kistérségi közlekedési szolgáltatások fejlesztéséhez igénybe vehető támogatás (kisbusz vásárlás) 2059807573 számú pályázaton 7.239.000 forint.

2009-es években támogatást nyertünk a TÁMOP-3.1.4. Kompetencia alapú oktatás bevezetése a nagymányoki II. Rákóczi Ferenc Általános Művelődési Központban címmel. Támogatás összege 22.000.000,- Ft volt. A pályázat során kompetenciafejlesztő oktatási programok, módszertani eljárások kerültek beépítésre.

Nagymányok Város Önkormányzat „Komplex fejlesztés a nagyközségben” címmel az Európai Unió és a Magyar Köztársaság Kormánya által az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból falumegújítás és –fejlesztés támogatás jogcímen 35.017.920,- Ft támogatást nyert. E-pályázat keretében megvalósított játszóterek a fogyatékkal élő gyermekek számára is biztonságosan használhatóak.

A projektek során figyelembe vettük az esélyegyenlőségi szempontokat melyek elősegítették az érintett célcsoportokat érintő hátrányok csökkentését. A jövőbeni pályázatok benyújtásának feltételei az esélyegyenlőségi terv megléte.

A koncepciók célja, hogy hosszú távon meghatározza a településfejlesztés kereteit, lehetőségeit, megalapozza a lakossági és közületi igényeket.

Az akadálymentesítés az idősek a mozgáskorlátozottak a gyerekes anyukák és a gyermekek érdekeit figyelembe vevő kiemelt horizontális szempont. Az egyes koncepciók, programok Közművelődési Koncepció, a Sportkoncepció, Településfejlesztési koncepció, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Közfoglalkoztatási Terv saját területére vonatkozólag határozza meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket.

Nagymányok Város Önkormányzata sikeresen szerepelt az Új Széchenyi terv (2006-2013) Széchenyi 2020-as (2014-2020) időszak pályázatain is, nyertes pályázati az alábbiak (voltak):

Új Széchenyi Terv (2006-2013):

Alintézkedés / Település Pályázó neve / Projekt megnevezése	Támogatási döntés dátuma	Megítélt támogatás (HUF)
KEOP 4.10.0/N/14 Fotovoltaikus rendszerek kialakítása Nagymányok NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Napelemes rendszer telepítése Nagymányok településen	2015.01.19	29 842 851
DDOP 3.1.3/G-14 Egészségügyi alapellátás fejlesztése Nagymányok NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Egészségügyi alapellátás fejlesztése Nagymányok városában	2015.04.15	60 000 000
KEOP 5.7.0/15 Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése Nagymányok NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA A Nagymányok Művelődési Ház és Sportcsarnok rekonstrukciója	2015.09.16	89 167 000

Forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso

Széchenyi 2020 (2014-2020):

Alintézkedés / Település Pályázó neve / Projekt megnevezése	Támogatási döntés dátuma	Megítélt támogatás (HUF)
KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16 - Csatlakoztatási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez Nagymányok NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA ASP KÖZPONTHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSA	2016.11.18	6 000 000
TOP-1.1.3-15-TL1 - Helyi gazdaságfejlesztés Nagymányok NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Helyi piac kialakítása Nagymányok Városában	2017.06.30	70 000 000
TOP-3.2.1-15-TL1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Nagymányok NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Nagymányokon	2017.06.30	130 000 000
EFOP-3.1.8-17 - Együtt, testvérként - iskolaközi szemléletformáló program Nagymányok Tamási Tankerületi Központ - Nagymányoki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Együtt, testvérként a Nagymányoki Iskolával	2017.09.28	19 998 673
EFOP-4.1.7-16 - A közösségi művelődési intézmény- és szervezetrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztései Nagymányok NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA A közösségi művelődési intézményrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztése Nagymányokon	2017.12.12	20 000 000
TOP-1.1.1-16-TL1 - Ipari parkok, iparterületek fejlesztése Nagymányok NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA A nagymányoki iparterület alpinfrastruktúrájának és elérhetőségének fejlesztése	2018.08.03	80 000 000
TOP-2.1.1-15-TL1 - Barnamezős területek rehabilitációja Nagymányok NAGYMÁNYOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Városközpont melletti barnamezős terület rekultivációja Nagymányokon	2018.08.06	415 000 000

Forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Völgységi Önkormányzatok Társulása

Nagymányok Város Önkormányzata tagja a Völgységi Többcélú Kistérségi Társulásnak. A települések önkormányzatai és lakossága arra társult, hogy jobb életfeltételeket, közszolgáltatási hozzáférést és munkakörülményeket biztosítson a területen élő embereknek.

A többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás 21 település összefogásával jött létre 2004. június 23-án, hogy segítse kb. 30 ezer ember mindennapi életét. A kistérségi társulásunk fő feladata a 21 településen a közszolgáltatás megszervezése, a hatékonyság növelése, az esélyegyenlőség biztosítása.

A Társulás az alábbi feladat- és hatáskörök ellátása érdekében jön létre:

- Közoktatási feladatok szervezése és ellátása, ezen belül legfontosabb a pedagógiai szakszolgálati feladatok szervezése és ellátása
- Az egészségügyi alapellátás együttes szervezése, ezen belül: hétközi és hétvégi háziiorvosi ügyelet
- Személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
  - gyermekjóléti szolgáltatás,
  - gyermekek napközbeni ellátása,
  - gyermekek átmeneti gondozása.
- A szociális ellátások:
  - családsegítés
  - közösségi ellátás
  - támogató szolgálat
  - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
  - fogyatékosok nappali ellátása
- Belső ellenőrzési feladatok ellátása
- Nyilvános könyvtári feladatok
- Területfejlesztési feladatok és a kistérségi területfejlesztési projektek megvalósítása

A többcélú kistérségi társulás területfejlesztési feladatkörében összehangolja a Társulás tagjai, azok területfejlesztési társulásai és a kistérség területén működő gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit. Ennek érdekében a Társulási Tanács a kistérségi területfejlesztési feladatok tekintetében kistérségi fejlesztési tanácsként jár el.

A társulás székhelye: 7150 Bonyhád, Szabadság tér 1.

Jogállása szerint önálló jogi személy, így a gazdálkodására a költségvetési szervek működésére vonatkozó jogszabályok az érvényesek.

Tolna megye legnagyobb földrajzi tájegysége a Tolnai-dombság, amelynek a kiemelkedő-lesüllyedő blokkjait folyók, patakok szabdalják fel. A Tolnai-dombság kistájainak egyike az erősen tagolt Völgység. A Völgység neve sokat elárul a felszínéről: a völgyekben kisebb-nagyobb falvak, községek, kisváros található.

A kistérség területén régi idők óta jelentős szerepet kapott a szőlőtermelés és az erdészet, valamint az állattenyésztés. A Völgység mai gazdasági szerkezetét is alapvetően meghatározzák a hagyományos termelőágak, de ezek ma már kiegészülnek a szolgáltató szektor újabb egységeivel. Utóbbi egyre nagyobb szerepet kap a kistérség gazdasági életében csakúgy, mint a könnyűipar térhódítása.

A társulás területén jellemzően a mikro vállalkozások vannak jelen. A kis- és középvállalkozások főleg Bonyhádön működnek. A cégek különböző profillal rendelkeznek, a legjelentősebbek főleg a mezőgazdaság, bortermelés és az állattenyésztés (elsősorban a szarvasmarhatartás) területén alakultak ki, de mellettük megjelennek a kereskedelmi és ipari vállalkozások is. A kistérség 15 települése a Tolnai borvidék völgységi körzetének része, amelyhez 946 hektár szőlőterület tartozik. A kistérség mezőgazdasági termelésében alapvetően meghatározó a szántóföldi növénytermesztés és az állattenyésztés.

A Völgységi Többcélú Kistérségi Társulás településein a történelmének megfelelően ma is több nemzetiségű, vallású, szokású, kultúrájú népcsoportok élnek. A múltban megjelentek itt szerbek, német nemzetiségűek, bukovinai székelyek, felvidékiek, romák, magyarok. Az idők folyamán ezek a csoportok megmaradtak a térségben, letelepedtek, életüket a Völgység feltételeihez igazították és ma is egymás mellett léteznek, dolgoznak a különböző kisebbségek és a többségi társadalom tagjai. A társult települések közül tizenegyben működik Német Kisebbségi önkormányzat, ötben működik Cigány Kisebbségi Önkormányzat.

Ma a Völgység 21 települése a többcélú kistérségi társulás tagja. A társult települések:

Aparhant, Bataapáti, Bonyhád, Bonyhádvarasd, Cikó, Grábóc, Györe, Izmény, Kakasd, Kisdorog, Kismányok, Kisejte, Lengyel, Mórásy, Mócsény, Mucsfa, Nagymányok, Nagyvejte, Tevel, Váralja, Závod

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését a TEIR – Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer- adatbázisból, a Központi Statisztikai Hivatal, Munkaügyi Hivatal, és a helyi Önkormányzat adatbázisából, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. A 2017. évi adatok még az adatbázisokban nem elérhetők. Ezeket a felülvizsgálat során pótolni szükséges.

A helyi adatgyűjtések nagy része a Polgármesteri Hivatalban rendelkezésre álló statisztikai táblák vagy más dokumentumok (pl.: költségvetési beszámoló) figyelembevételével zajlottak. Néhány esetben sajnos egyáltalán nem álltak rendelkezésre adatok, egyes esetekben azok gyűjtését vagy nyilvántartását a jogszabályi előírások kizárják.

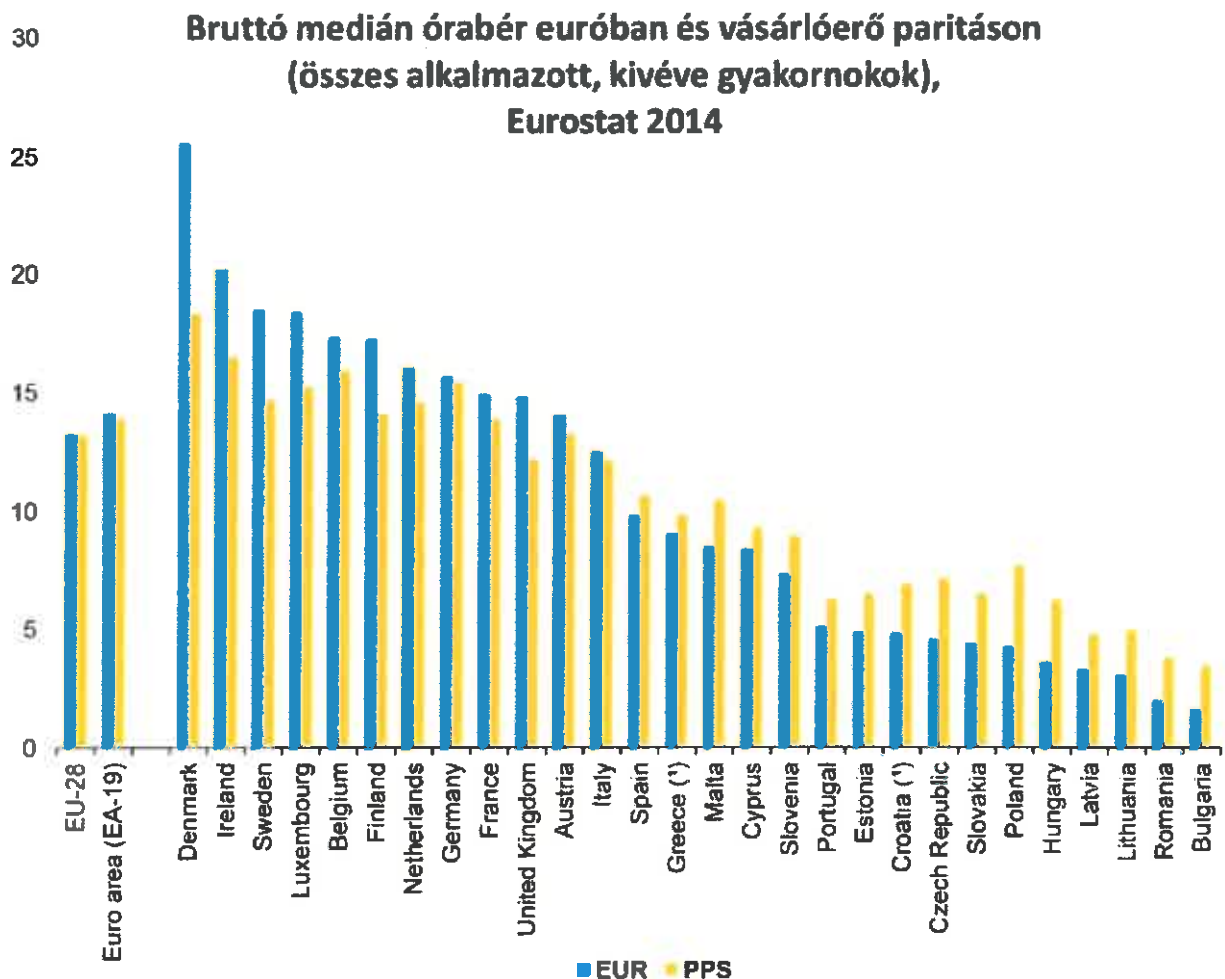
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat a lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet. Magyarországon a mélyszegénységben élők területi elrendeződése nagyjából egybeesik a leghátrányosabb helyzetű kistérségek (továbbiakban LHH kistérség) területével. Ezen térségek leginkább az ország északkeleti részében található; Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Sajó és a Bodrogek közötti területen, valamint Szabolcs-Szatmár-

Bereg megyében. Másik fontos térség a Dél-Dunántúl bizonyos részei, úgy, mint az Ormánság, vagy Tolna megyében a Tamási kistérség. Nagymányok ez utóbbiba nem tartozik bele. Az említett térségekben a születéskor várható élettartam is lényegesen alacsonyabb. Hazánkban a mélyszegénység fogalmát gyakran azonosítják a cigánysággal, holott a mélyszegénység nem egyértelműen bőrszín függő, bár kijelenthető, hogy a mélyszegénységben élők nagy része cigány származású. Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi. A mélyszegénységből való kitörés rendkívül nehéz, mondhatni lehetetlen. A helyzetüket az is rontja, hogy rendkívüli elszigeteltségben élnek mind társadalmilag, mind gazdaságilag. Ebben nagy szerepe van az infrastruktúra fejletlenségének.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A hazai bérek jelentősen elmaradnak a nyugat-európai bérszintektől (vásárlóerő paritáson is). A munkaerő elvándorlásának egyik legfontosabb magyarázó oka éppen ez a különbség, a nyugati gazdaságok magasabb bérszintje. Az alacsonyabb béreket a közgazdászok általában az alacsonyabb termelékenységgel magyarázzák, fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy a Magyarországon termelő külföldi nagyvállalatok (multik) esetében a fizetett munkabér alacsonyabb, mint amit a munka termelékenysége indokolna.

Annak ellenére, hogy a magyar bérek jelentősen elmaradnak a nyugat-európai bérszintektől, 49 935 milliárd forintra nőtt a háztartások pénzügyi vagyona az idei második negyedév végére, ami 1339 milliárd forintos növekedés az előző negyedévhez képest, éves alapon pedig 3954 milliárd a gyarapodás.

Regionális összehasonlításban a magyar háztartások kifejezetten jómódúnak számítanak a kötelezettségekkel csökkentett pénzügyi vagyont tekintve. A legutolsó rendelkezésre álló, 2016-os Eurostat adatok alapján a magyar háztartások nettó pénzügyi vagyona az azévi GDP 104,4 százalékán állt, ami 6,7 százalékal magasabb, mint egy évvel korábban. Ez az arány a horvát háztartások esetében 87,5 százalék, a csehéknél 81,3, a görögöknél 80,5, az íreknél 76,2, a finnnekél 74, a szlovénekénél 70,7, az észteknél 70,2, a lengyeleknél 65,4, a románoknál 50,8, a szlovák háztartások nettó vagyona pedig csupán a GDP 41,2 százalékát érte el.

2.1.39. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban* (1/3)

Évek	Nemzetgazdasági részesítés	Ebből:							
		munkaidőben alkalmazásban állók	bérszint, költés	szolgáltatás	vilámbeljárás, pénzügyi szolgáltatás, közlekedés	kereskedelmi, szállás, vendéglátás, szállítás, pénzügyi és biztosítás	ipar	építőipar	
	A.3	A	B	C	D	E	A.1+A.2	F	
2018.	J	310 817	228 265	329 081	326 837	471 251	266 727	328 097	235 504
	F	306 507	222 256	316 203	312 199	491 975	272 836	315 849	230 272
	M	331 505	238 261	333 778	340 126	612 003	299 309	346 669	242 618
	Á	340 559	249 654	370 256	360 952	578 472	285 552	363 790	244 348
	Mj	327 486	258 616	376 501	349 334	593 751	298 700	354 574	250 423
	Jú	329 576	260 522	397 135	342 487	496 725	301 708	345 477	260 833
	Jl	326 724	259 100	383 558	336 511	537 106	295 807	341 029	256 182
	Au	321 172	256 037	381 055	335 904	527 107	295 596	340 070	247 120
	Sz	322 752	258 562	365 227	331 641	477 873	290 521	334 235	250 666

2.1.39. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban* (2/3)

Évek	Ebből:								
	kereskedelmi, pénzügyi szolgáltatók	szállítás, raktározás	szállékony szolgáltatás, vendéglátás	információ, kommunikáció	piacszert, lakosság (népesség)	kereskedelmi, szállás, vendéglátás	ipar, építőipar, más ipari tevékenység	állami szolgáltatók, tanácsadói tevékenység	
	G	H	I	J	K	L	M	N	
2018.	J	293 064	294 215	203 068	543 660	509 955	284 412	439 761	258 870
	F	290 755	285 784	205 847	558 396	541 280	288 299	428 919	263 298
	M	308 560	314 154	206 009	582 413	618 791	301 613	471 453	285 962
	Á	305 608	307 770	210 972	592 736	772 744	316 750	482 878	270 447
	Mj	299 393	320 673	214 557	540 540	550 762	326 675	454 127	274 099
	Jú	302 273	303 696	208 854	560 435	655 644	315 261	460 337	281 796
	Jl	300 666	303 382	210 662	554 517	585 437	316 685	446 182	272 417
	Au	296 326	305 879	211 893	543 577	544 224	301 552	449 567	274 815
	Sz	299 186	301 311	214 071	544 254	563 920	304 359	455 004	274 563

2.1.39. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban* (3/3)

Évek	Ebből:							
	lakosság, vendéglátás, kereskedelmi szolgáltatók	oktatás	humán egészségügyi, szociális ellátás	érett bérek		nyugdíj, szociális juttatás, szabadság	vegyéb szolgáltatás	
				humán egészségügyi ellátás	szociális ellátás			
	O	P	Q	QA	QB	R	S	
2018.	J	361 263	309 934	206 354	319 795	144 184	303 498	244 991
	F	359 358	309 168	209 379	326 665	143 731	307 525	237 768
	M	423 208	311 645	211 789	322 863	148 484	316 304	255 030
	Á	431 283	318 854	214 129	332 440	147 960	330 224	252 945
	Mj	377 660	321 583	215 105	331 864	149 354	333 354	268 128
	Jú	386 489	327 943	218 021	333 696	151 644	338 634	252 649
	Jl	397 754	322 939	220 964	332 866	153 105	324 518	273 444
	Au	366 232	318 088	220 180	330 464	153 243	322 681	280 956
	Sz	392 028	313 367	219 629	328 739	152 938	338 407	276 850

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

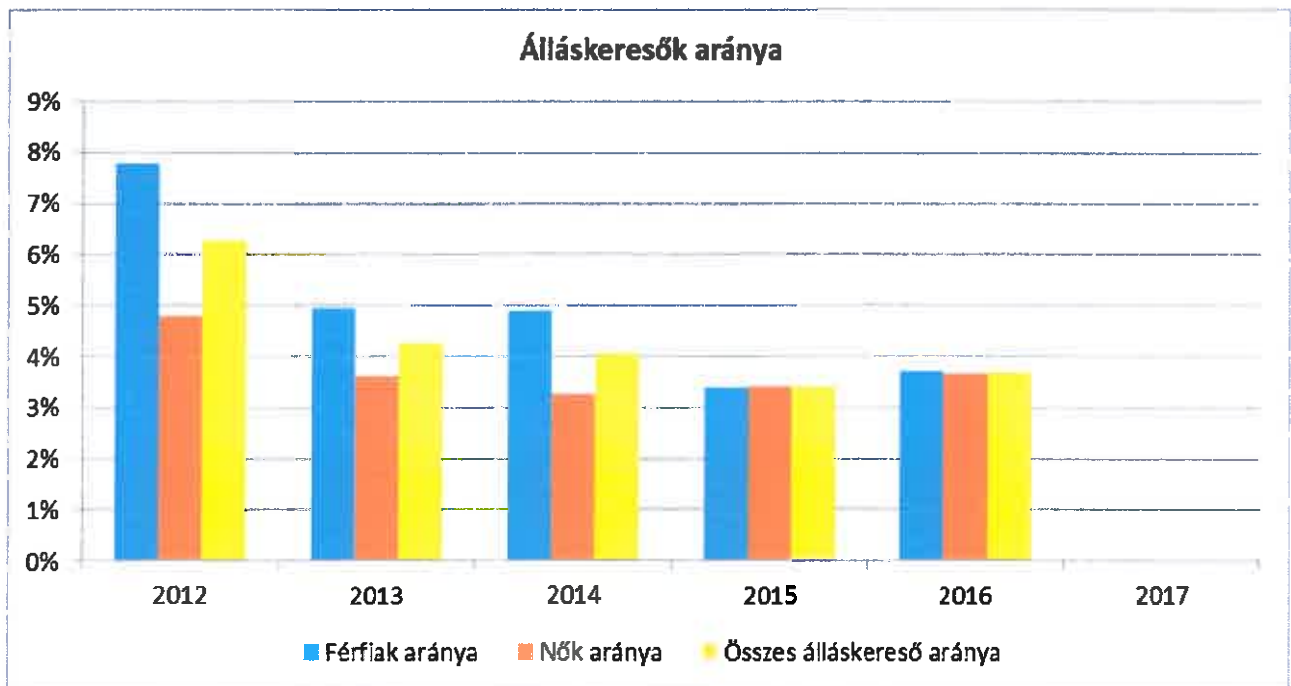
A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	809	816	1 625	63	7,8%	39	4,8%	102	6,3%
2013	791	802	1 593	39	4,9%	29	3,6%	68	4,3%
2014	775	796	1 571	38	4,9%	26	3,3%	64	4,1%
2015	737	703	1 440	25	3,4%	24	3,4%	49	3,4%
2016	727	708	1 435	27	3,7%	26	3,7%	53	3,7%
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!	16	#ÉRTÉK!	20	#ÉRTÉK!	36	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

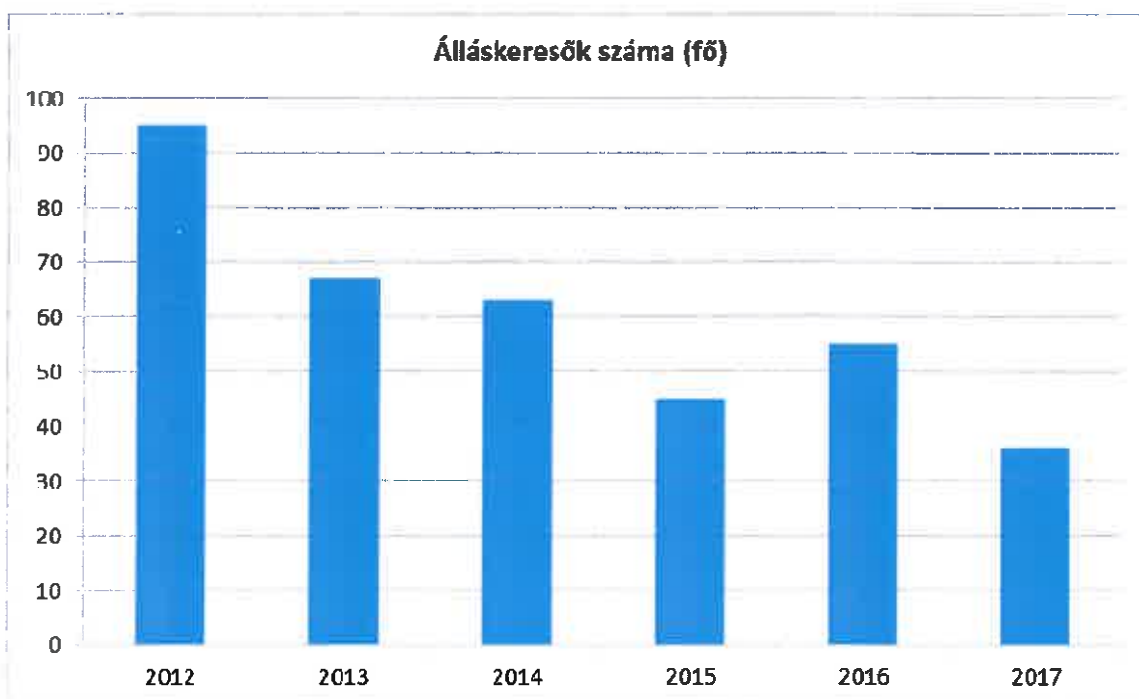
A fenti adatok a 15-64 év közötti lakónépességhez képest a nyilvántartott álláskeresők arányszámát mutatják Nagymányokon. A munkanélküliségi ráta tekintetében a korábban vizsgált 2008-2011-es időszak növekvő tendenciáját csökkenő tendencia váltotta fel, mely a táblázatból

látszik. A férfiak és nők közötti arányt nézve elmondható, hogy a vizsgált időszakban minden évben több volt a nyilvántartott álláskereső férfi, mint nő.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		95	67	63	45	55	36
20 év alatti (TS 1002)	Fő	2	3	2	2	6	1
	%	2,1%	4,5%	3,2%	4,4%	10,9%	2,8%
20-24 év (TS 1003)	Fő	17	13	10	7	9	4
	%	17,9%	19,4%	15,9%	15,6%	16,4%	11,1%
25-29 év (TS 1004)	Fő	13	10	1	2	6	3
	%	13,7%	14,9%	1,6%	4,4%	10,9%	8,3%
30-34 év (TS 1005)	Fő	12	9	7	2	4	3
	%	12,6%	13,4%	11,1%	4,4%	7,3%	8,3%
35-39 év (TS 1006)	Fő	13	8	10	6	9	3
	%	13,7%	11,9%	15,9%	13,3%	16,4%	8,3%
40-44 év (TS 1007)	Fő	14	6	7	5	3	3
	%	14,7%	9,0%	11,1%	11,1%	5,5%	8,3%
45-49 év (TS 1008)	Fő	10	8	11	5	6	6
	%	10,5%	11,9%	17,5%	11,1%	10,9%	16,7%
50-54 év (TS 1009)	Fő	7	5	5	6	6	4
	%	7,4%	7,5%	7,9%	13,3%	10,9%	11,1%
55-59 év (TS 1010)	Fő	6	4	6	5	3	4
	%	6,3%	6,0%	9,5%	11,1%	5,5%	11,1%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	1	1	4	5	3	5
	%	1,1%	1,5%	6,3%	11,1%	5,5%	13,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

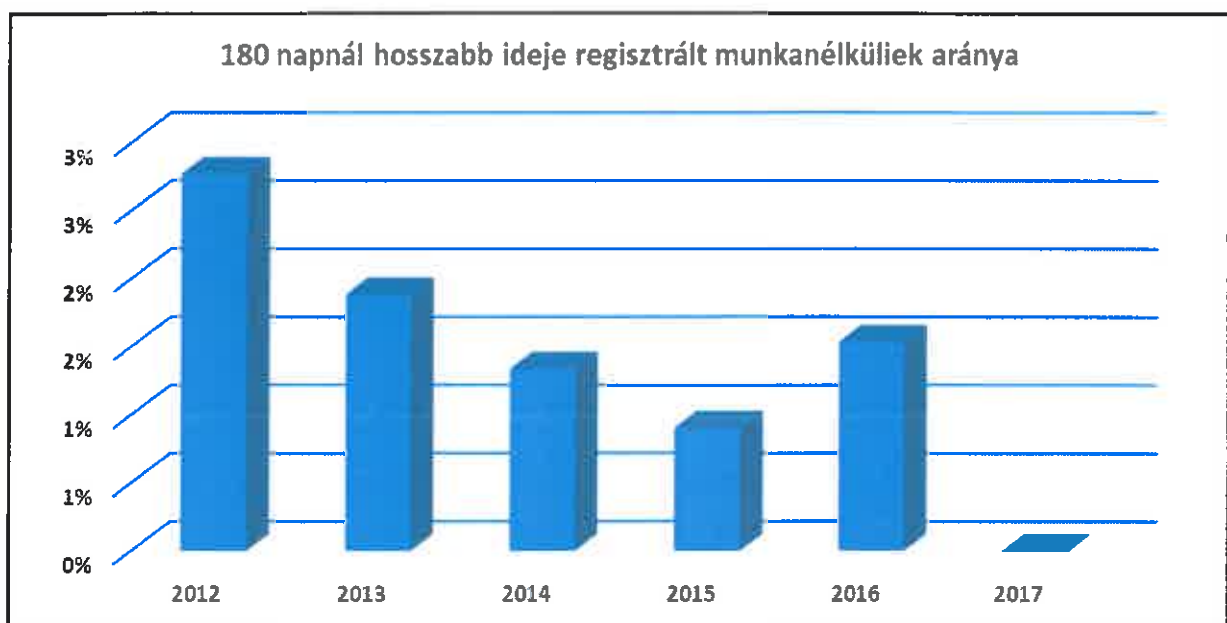

A táblázatból látható, hogy a legnagyobb csökkenés a 20-24 év közötti korcsoport tekintetében történt, ők lényegileg a pályakezdők. A kiinduló adatokat vizsgálva 2012-ről 2017-re minden korcsoport esetében megfigyelhető a csökkenő tendencia, kivéve az 59 év feletti korosztályt, ahol a kiinduló adathoz képest megötszöröződött a nyilvántartott álláskeresők száma. Ezt azért fontos kiemelni, mert ők életkoruknál fogva hátrányos helyzetűnek számítanak a munkaerőpiacon, így az ő foglalkoztatásukat kiemelten kell kezelni.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

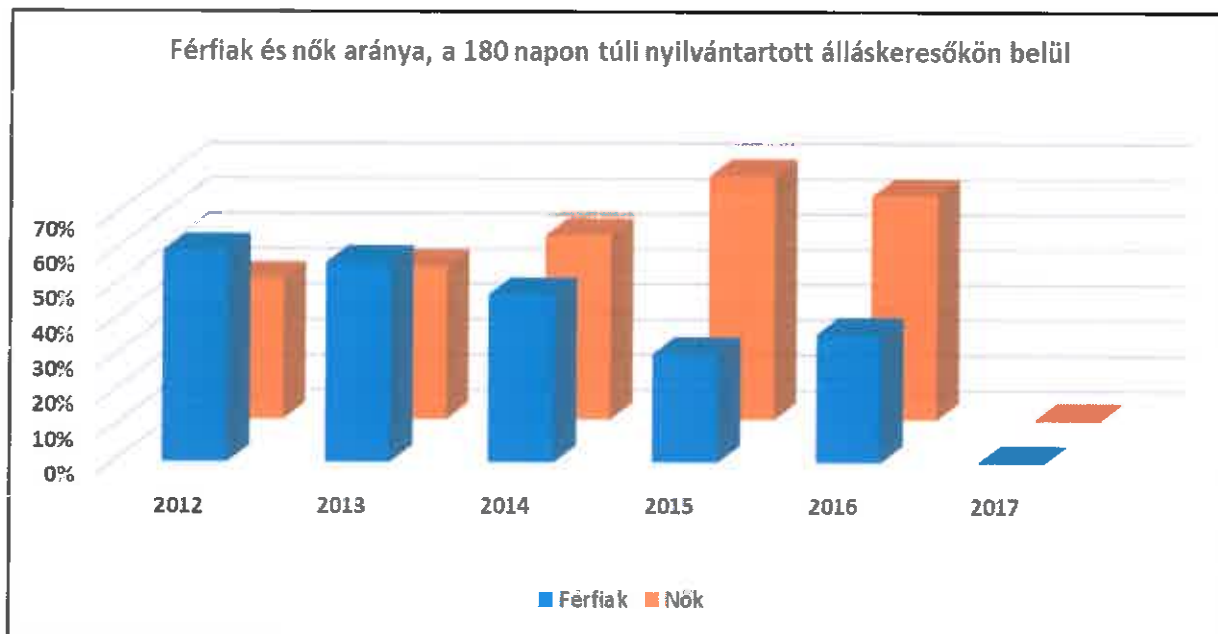
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	2,769	27	18	45	60,0%	40,0%
2013	1,883	17	13	30	56,7%	43,3%
2014	1,337	10	11	21	47,6%	52,4%
2015	0,903	4	9	13	30,8%	69,2%
2016	1,533	8	14	22	36,4%	63,6%
2017	#ÉRTÉK!	na.	na.	0	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliek körében 2012. és 2015. között csökkent azok száma, akik 180 napnál hosszabb ideje nem találtak munkát, azonban – ismeretlen okok miatt – a 2016-os évben ugrásszerűen megnőtt a tartós munkanélküliek száma. Ez azért tekinthető problémának, mert tapasztalataink szerint minél hosszabb a tartós munkanélküliségben eltöltött idő, annál nehezebb visszatérni, integrálódni a munka világába.

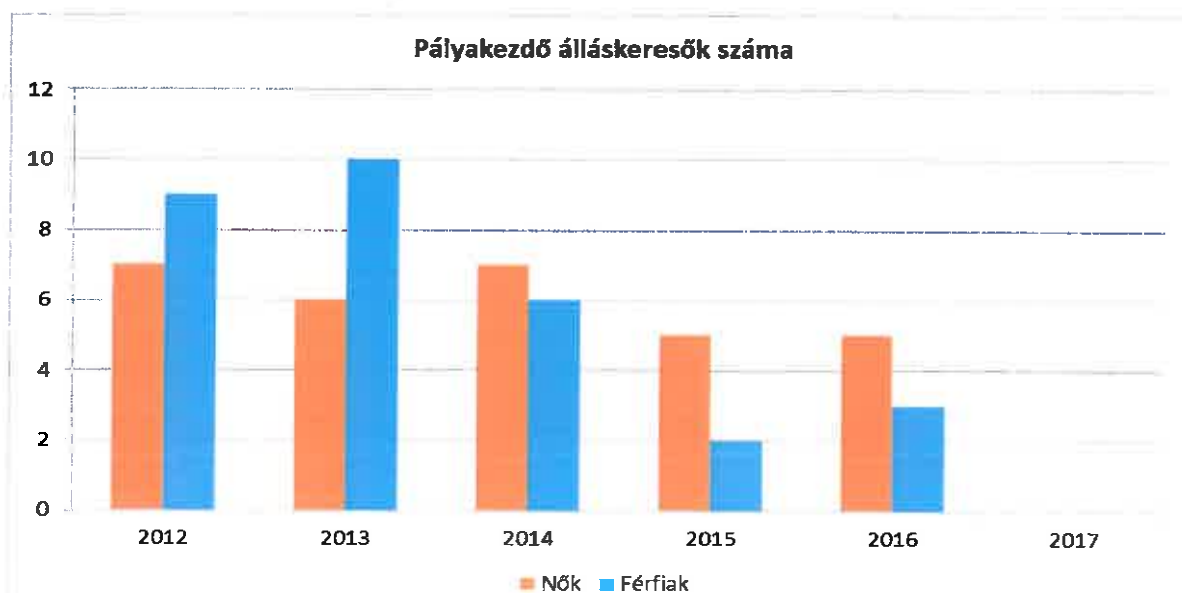

Érdekes tény, hogy míg a tartós munkakéltküli férfiak száma követi a csökkenő tendenciát, addig a nők esetében növekedés tapasztalható. Mivel a foglalkoztatás szempontjából a nők hátrányos helyzetűnek számítanak a munkaerőpiacon, ezért mindenképpen szükséges volna intézkedést kezdeményezni a tekintetben, hogy a nemek aránya egyensúlyba kerüljön nemcsak a munkaerőpiacon, hanem a munkanélküliség tekintetében is.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	184	157	341	9	4,9%	7	4,5%	16	4,7%
2013	172	158	330	10	5,8%	6	3,8%	16	4,8%
2014	177	150	327	6	3,4%	7	4,7%	13	4,0%
2015	181	159	340	2	1,1%	5	3,1%	7	2,1%
2016	179	164	343	3	1,7%	5	3,0%	8	2,3%
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!	na.	#ÉRTÉK!	na.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

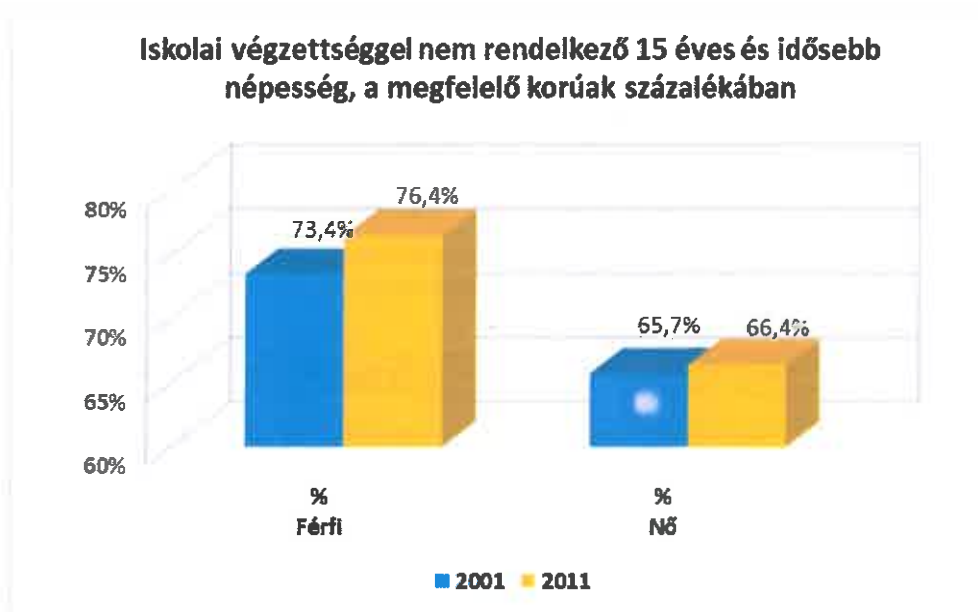

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	26,6%	34,3%	73,4%	65,7%
2011	23,6%	33,6%	76,4%	66,4%

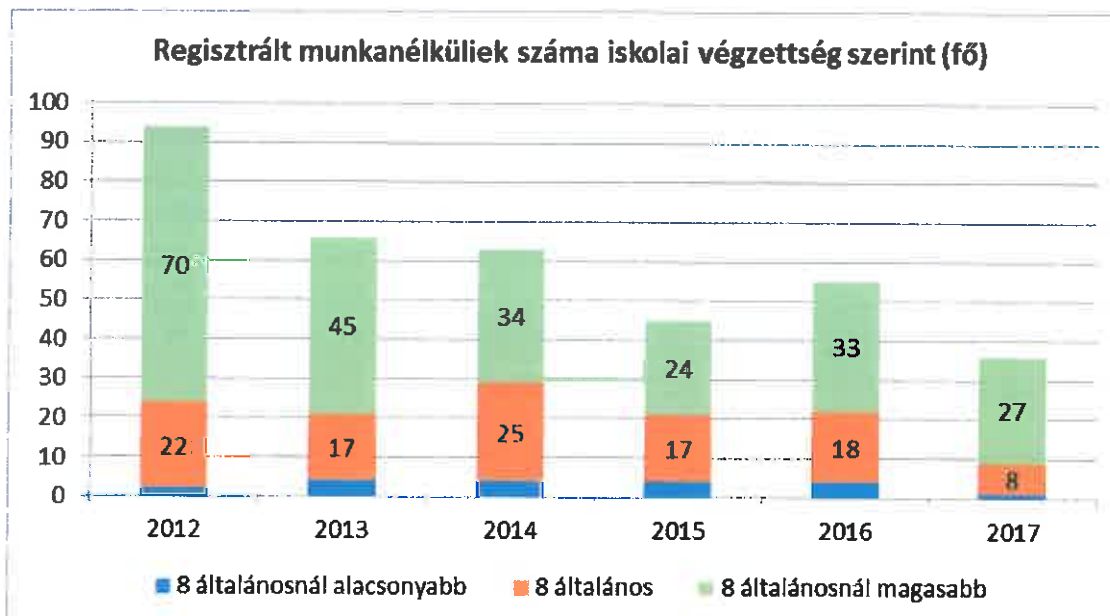
Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	102	2	2,0%	22	21,6%	70	68,6%
2013	68	4	5,9%	17	25,0%	45	66,2%
2014	64	4	6,3%	25	39,1%	34	53,1%
2015	49	4	8,2%	17	34,7%	24	49,0%
2016	53	4	7,5%	18	34,0%	33	62,3%
2017	36	1	2,8%	8	22,2%	27	75,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a regisztrált munkanélküliek többsége 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. Ez főként három okból adódhat, amelyből az egyik az, hogy a megszerzett képesítések, képzettségek versenyképessége alacsony, másik oka a túlképzettség, harmadik oka pedig a magas hozzáadott értéket jelentő szakmák, pozíciók hiánya. Elsősorban ezen szakmák, pozíciók igényelnek magas(abb) képzettséget, amely nem jellemző a térségre.

c) közfoglalkoztatás

A mélyszegénységben élők főként a közmunkaprogramban vesznek részt.

A közfoglalkoztatás keretén belül minden évben az alábbi munkák kerülnek megszervezésre:

- csapadékvíz elvezető árkok kézi takarítása, kaszálása és karbantartása,
- az önkormányzati munkák során keletkezett hulladék elszállítása és illegális lerakók felszámolása,
- közterületek takarítása,
- rendezvényszervezésnél a terület előkészítése és rendezvények után a terület helyreállítása,
- téli városüzemeltetési feladatok ellátása: hó eltakarítása, só szórás, idősek számára tűzifa feldarabolása, stb.

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A foglalkoztatás esélyeihez való hozzáférést segíti a munkaügyi kirendeltségeken a folyamatosan fennálló tanácsadás és információs szolgáltatás. Minden megjelenéskor (bármiféle célból) elsődleges szempont, hogy az ügyintézők igyekeznek az illetőnek megfelelő állásokat áttekinteni és felajánlani számára. Ezen kívül az információs szolgálatnál az aktuális elhelyezkedési tájékoztatást minden betérő (akár nem álláskereső is) megkaphatja, és meg is megkapja.

A kirendeltségeken és ha van aktuális állás, akkor az önkormányzatnál is rendelkezésre állnak a minden idevonatkozó információt tartalmazó falitáblák, amelyeken szintén az aktuális állásajánlatok megtalálhatóak. A kirendeltségen emellett ügyféltéri számítógép(ek) áll(nak) rendelkezésre szintén nem csak a helyi, de az országos szintű elektronikus álláskeresés céljából.

A település Bonyhádtól - a kistérségi központtól – 7,5 km-re, Szekszárdtól - a megyeszékhelytől - 32 km-re, Budapesttől – a fővárostól – 170 km-re, Péctől pedig 45 km-re található. Mindhárom város felől a 6-os számú főközlekedési útról közelíthető meg, a bonyhádi elágazástól a Dombóvár felé vezető 6534. sz. úton. A települést átszeli a MÁV 50-es számú Dombóvár–Bátaszék-vasútvonala. A megállóhely Váralja és Hidas-Bonyhád között található. A fentieket olvasva elmondható, hogy a település (annak ellenére, hogy zsáktelepülés), jó közlekedési adottságokkal rendelkezik.

Nagymányok lakosságán belül a helyben dolgozók és tanulók, illetve a más településre napi szinten ingázó munkavállalók és diákok száma nagyjából megegyezik egymással. Fontos megjegyezni, hogy a település maga is ingázási célpont, részben az iskola bejáró tanulói, részben a helyi gazdaság különböző szektoraiban elhelyezkedett munkavállalók számára. A Nagymányokról eljárók legfontosabb célpontja Bonyhád.

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A felnőtt szakképzéshez történő hozzáférést a településen egy intézmény sem biztosítja, mivel a település csak óvodával és általános iskolával rendelkezik. A gimnáziumi érettségi megszerzése a felnőttképzésben a községben nem lehetséges.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulóknak száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2012	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉK!
2013	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉK!
2014	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉK!
2015	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉK!
2016	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉK!
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TEIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnevelésben résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnevelésben résztvevők összesen	Szakiskolai felnevelésben résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépfokú felnevelésben résztvevők száma		Gimnáziumi felnevelésben résztvevők		Középfokú tanulóinak száma a felnevelésben (TS 3601)
		Fő	%	Fő	%	Fő	%	
2012	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre
2013	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre
2014	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre
2015	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre
2016	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre	#ÉRTÉKI!	nincs adat erre a területre
2017	#ÉRTÉKI!	na.	#ÉRTÉKI!	na.	#ÉRTÉKI!	na.	#ÉRTÉKI!	na.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénységben élők részére jelen van a foglalkoztatási lehetőség, ők főként a közmunkaprogramban vesznek részt. A közfoglalkoztatás keretén belül a csapadékvíz elvezető árkok kézi takarításával, kaszálásával, karbantartásával, az önkormányzati közmunkák keletkezett hulladék elszállításával, emellett a közterületek takarításával, illegális lerakók felszámolásával segítik a települést szebbé varázsolni. A fentieken túlmenően a közfoglalkoztatottak jelentős mértékben segítik az intézmények munkáját, például rendezvényszervezésnél a terület előkészítésében, és a rendezvények után a terület helyreállításában, a szemétszedésben. Amennyiben releváns, a téli városüzemeltetési feladatok ellátásában való részvétel (pl. hó eltakarítása, só szórás, tűzifa feldarabolása) is a közmunka feladatai között szerepel.

Nagymányok Város Önkormányzatának saját fenntartású intézményeiben foglalkoztatottak között mélyszegénységben élő és roma származású munkavállaló is van, akiket segítünk a beilleszkedésben és támogatjuk a képzéseken való részvételüket.

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Önkormányzatunknak a foglalkoztatás területén tapasztalt hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomása. Ezzel kapcsolatos bejelentés az elmúlt években nem érkezett sem az önkormányzattal szemben, sem az önkormányzat felé, így sem a testi fogyatékkal, sem a megváltozott munkaképességgel élők, sem a nők, sem a mélyszegénységben élők/romák esetében nem valósul meg a hátrányos megkülönböztetés településünkön.

Annak ellenére, hogy hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatban bejelentés nem érkezett az évek során, Önkormányzatunk fel van készülve arra is, ha a településen élő állampolgárt hátrányos megkülönböztetés éri. Ennek megfelelően a diszkrimináció elleni küzdelemben az első lépés annak elszenvetőit támogatni, és tájékoztatást adni, hogy milyen fórumokhoz fordulhatnak segítségért. (Egyenlő Bánásmód Hatóság, civil jogvédő szervezetek).

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság partnerkapcsolatban áll többek között az esélyegyenlőségi célcsoportok nemzetközi és hazai képviselőivel is, úgymint:

- RomaWeb.hu,
- Európai Roma Jogok Központja,
- Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda,
- Kézenfogva Alapítvány,
- Értelmi Sérültek és Családjaik Jogvédő Egyesülete, stb.

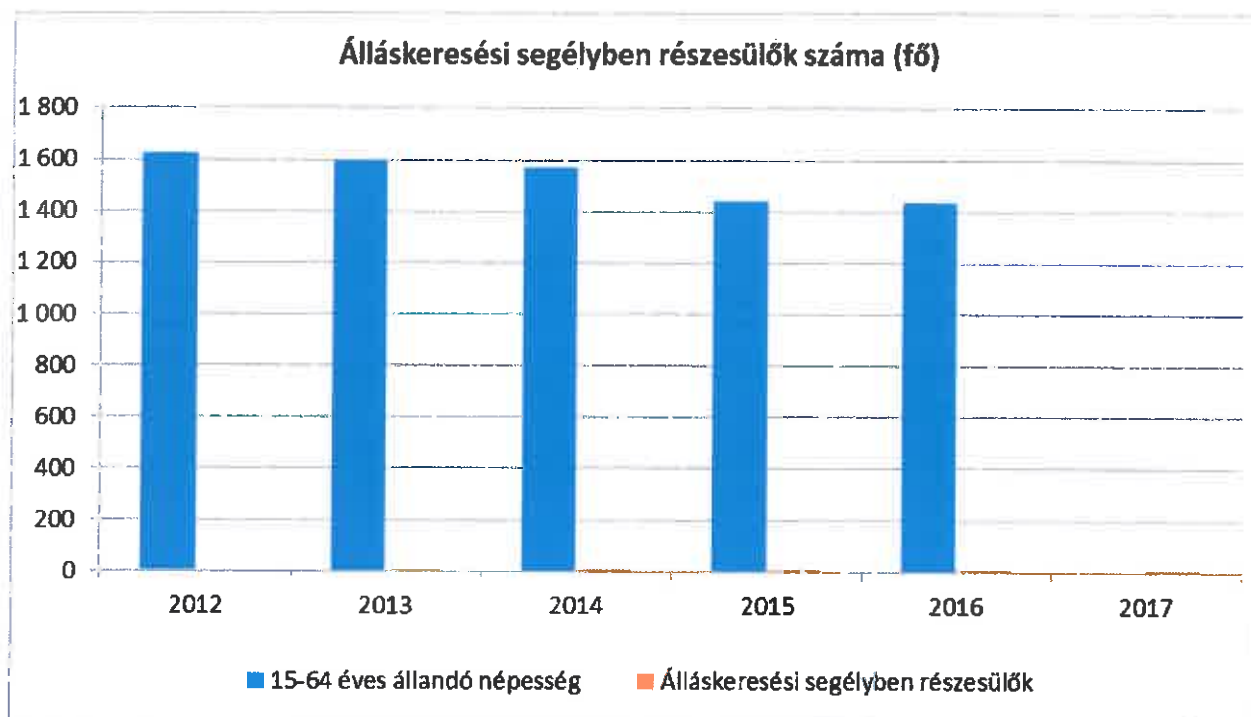
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A (mély)szegénységben élők jelentős részének a fő bevételi forrása kizárólag a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokból áll. A következő táblázatok az álláskeresői segélyben részesülők számát, arányát, a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számát, és a rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek számát mutatja.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2012	1 625	0	0,0%
2013	1 593	1	0,1%
2014	1 571	1	0,1%
2015	1 440	2	0,1%
2016	1 435	2	0,1%
2017	#ÉRTÉK!	3	#ÉRTÉK!

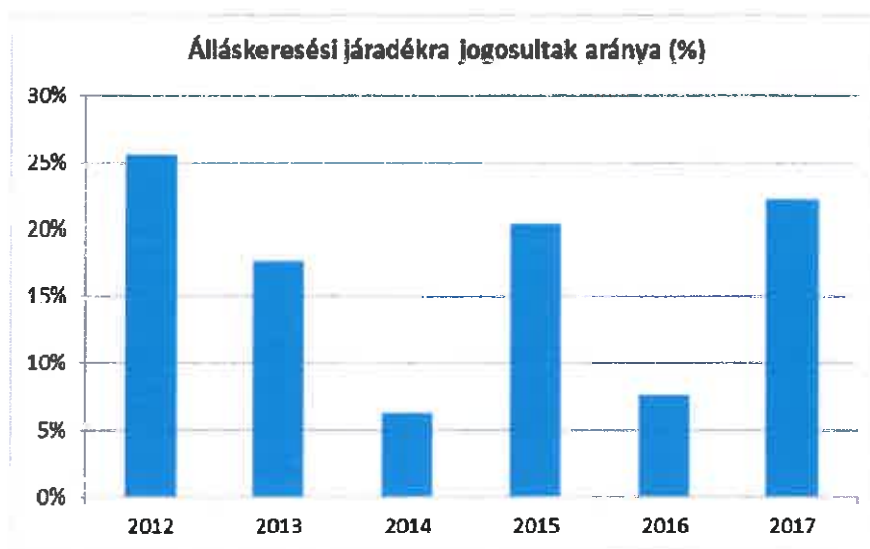
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott állás keresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2012	102	26	25,5%
2013	68	12	17,6%
2014	64	4	6,3%
2015	49	10	20,4%
2016	53	4	7,5%
2017	36	8	22,2%

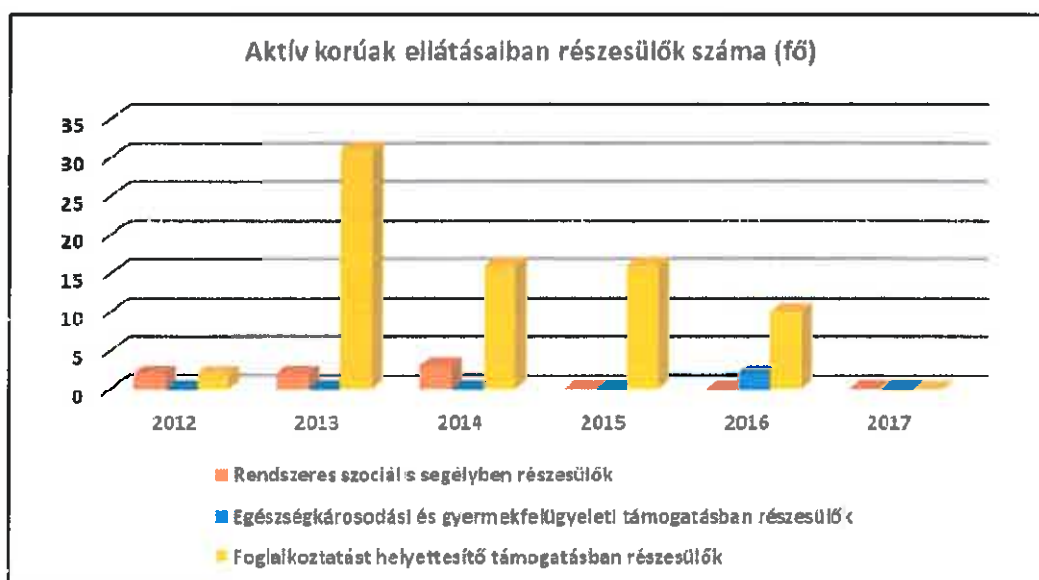
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	2	na.	0,12%	2	1,96%
2013	2	na.	0,13%	31	45,59%
2014	3	na.	0,19%	16	25,00%
2015	na.	na.	#ÉRTÉK!	16	32,65%
2016	na.	2	#ÉRTÉK!	10	18,87%
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

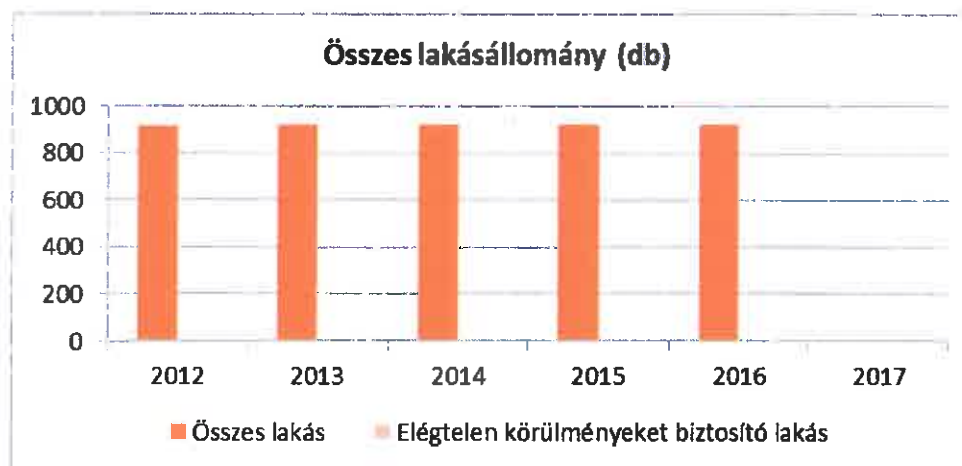
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakás-állomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	917	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.
2013	918	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.
2014	919	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.
2015	919	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.
2016	919	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.
2017	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakóházak jelentős hányada lakott, elvélve akad egy-két nem lakott lakás. Az ingatlanok egyike sem üdülő. A települési ingatlanok tulajdonjellege szerint legnagyobb arányban természetes személyek tulajdonát képezik. Az egylakásos házak így is a település leginkább jellemzőbb épületei. A lakóterületek egy részére jellemző a városiasnak tekinthető vertikális tagoltság, a lakóházak 10%-a emeletes. A település karakterét meghatározó lakásépítési formák közül kiemelhető a sorházas beépítés.

a) bérlakás-állomány

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez.

b) szociális lakhatás

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

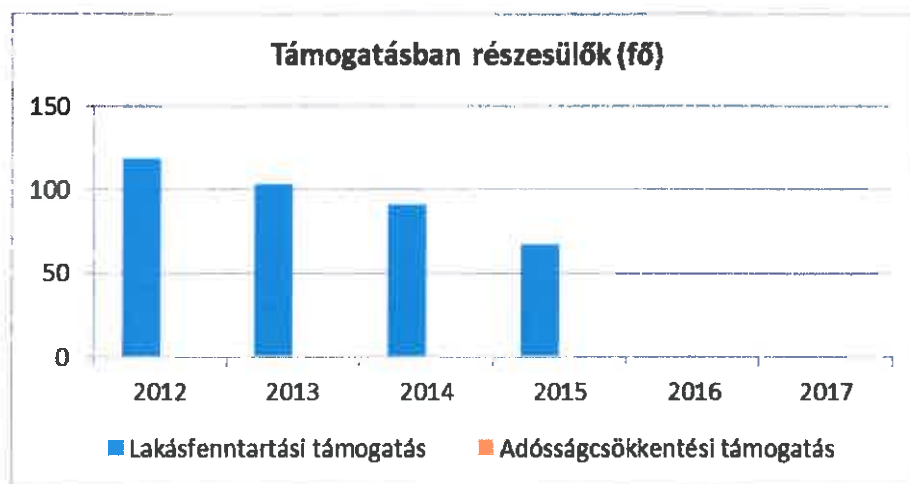
Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2012	118	0
2013	103	0
2014	91	0
2015	67	0
2016	na.	na.
2017	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A településen csak felnőttek részére 2 db, csak gyermekek részére 1 db szolgálta biztosítja az ellátást, vegyes praxis nincs a településen.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012	0	2	1
2013	0	2	1
2014	0	2	1
2015	0	2	1
2016	nincs adat erre a területre	2	1
2017	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2012	184
2013	184
2014	119
2015	150
2016	100
2017	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, az egészségügyi ellátórendszeren keresztül mindenki igénybe veheti.

Városunkban a szűrővizsgálatokat már kisgyermekkorban elkezdik. A védőnők, illetve a gyermek házi orvosok a gyermekeknél 1, 3, 6 hónapos korban úgynevezett státuszvizsgálatot végeznek, mely mind a testi, mind a szellemi fejlődésre kiterjed. A hatodik hónap után évente történik szűrővizsgálat 6 éves korig. Az iskolaérettséget vizsgáló státuszfelmérés 5 éves korban esedékes. A védőnői szolgálat védőnői a felnőtt női lakosság részére nővédelmi tanácsadást is tartanak. Az iskolaorvos és a védőnők az Iskola Egészségügyi szűrés keretében a testi fejlődés mellett látás-hallás vizsgálatot is végeznek az iskolákban. A felnőtt házi orvosok betegek körében a jogszabályokban meghatározott rendszeres szűrővizsgálatokat folyamatosan végzik.

A prevenció és szűrőprogramok több éve tervszerű keretek közt folynak, civil szervezetek, a közoktatási intézmények, a szociális szolgáltatások különböző területein. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák, a diákok, a speciális, és a magas kockázatú célcsoportokra és a lakosság körében egyaránt.

A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részt vétele nem teljes körű, szükséges az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, a preventív módszerek elterjesztése.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az óvoda és iskola alaptevékenységei között szerepel a sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelés-oktatása. A súlyos és halmozottan fogyatékos, sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása a szakértői bizottság véleménye alapján vehető igénybe a szülő igénye, a gyermek állapota és a szakértői bizottság javaslatának figyelembevételével. Az intézmény kapcsolatrendszerre kiterjedt, együttműködik mindazokkal a szervekkel, akik a későbbiekben a gyermekek életében jelentékeny szerepet töltenek majd be (iskolák, könyvtárak, művelődési házak, civil szervezetek, stb.). A jövő az integrált nevelés tárgyi, szakmai feltételeinek további fejlesztése, több fejlesztő játék beszerzése, az óvónők továbbképzésével fejlesztő óvodapedagógusi végzettségek megszerzése, a nemzetiségi nevelés eredményeinek többszöri bemutatása a települési rendezvényeken.

A gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésükben jelentkező problémák feltárása, megoldása, a szükséges fejlesztő és rehabilitációs folyamatok megvalósítása több szakágazat együttes tevékenységével realizálódik, az egészségügyi-, oktatási- és szociális intézményrendszer szereplői közötti kapcsolati háló kiterjedtsége, a kapcsolatok intenzitása, minősége függvényében.

A Szociális Alapszolgáltató Központként Működő Gondozási Központ Bonyhád Város Gyermekjóléti Szolgálati feladatokat ellátó Családsegítő Központja mind a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésükben jelentkező problémák, mind pedig a felnőttek, családok életvitelében jelentkező – többek közt - mentális problémák feltárásért, megoldásáért rehabilitációs tanácsadást végez és fogadóórát tart.

A Családsegítő Központ a fentiekén túl segít a konkrét esetek, kliensproblémák hatékony kezelésében és megoldásában, szükség szerint munkakapcsolatot épít ki és tart fent elsősorban az alábbi szervekkel:

- a szociális szolgáltatót nyújtó intézményekkel
- a egészségügyi ellátást nyújtó intézményekkel
- az oktatási-nevelési intézményekkel
- a gyermekjóléti szolgálattal
- az önkormányzati illetékes bizottsággal
- a polgármesteri hivatali irodákkal és azok munkatársaival,
- a fogyatékosokat gondozó intézményeivel
- egyéb önkormányzati intézményekkel
- a rendőrséggel
- foglalkoztatási szolgáltatókkal
- a működő egyházakkal
- különböző – elsősorban szociális célokra szervezett – civil szerveződésekkel, alapítványokkal
- más családsegítő intézményekkel

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az étrendek összeállításánál alapvető szempont, hogy az adott korcsoport számára javasolt egészséges táplálkozási normák figyelembe vétele. További szempont, hogy az étrend összeállítása során érvényesüljön az egészségmegőrző és betegségmegelőző táplálkozás, a változatosság, az idényszerűség és korszerűség, mind a felhasznált nyersanyagok, mind az alkalmazott konyhatechnológiai eljárások esetében.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A Nagymányoki Sport Egyesület 1989-ben került bejegyzésre, de tevékenysége már 1928-ban megkezdődött. Célja a rendszeres sportolás, versenyzés, testedzés biztosítása, az ilyen igények felkeltése, tagjainak nevelése, öntevékeny közösségi élet kibontakoztatása. Tevékenységük főleg a labdarúgás és az asztalitenisz területére összpontosul a különböző korosztályok részvételével. Az egészséges életmód mellett, hangsúlyt kap az egészséges környezet is. Fontosnak tartja sportpályánk megfelelő karbantartását, esztétikusságát. Mint civil szervezet felvállalja a sportpálya illetve környezete füves területeinek gondozását. Az önkormányzat támogatásával a sportpálya és lelátó korszerűsítését folyamatosan végzik. Az öltözők mellett egy klubhelyiséget alakítottak ki, ahol a fiatalok szívesen vannak együtt, és különböző programokat szerveznek. A felújításra és a bútorzatra 2005-2007 folyamán pályázatokon nyertek támogatást. Emellett 1992-ben jelentkeztek az első igények, hogy az egészséges testmozgás érdekében szakember által vezetett foglalkozások szerveződjenek. A létszám növekedésével és az igények differenciálódásával (gyógytorna, aerobic) most már két csoportban tevékenykednek, és minden korosztályt szívesen fogadnak.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Nagymányok Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2015.(II. 27.) önkormányzati rendelete a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról meghatározza Nagymányok Város Önkormányzata által biztosított szociális ellátások formáit, az ellátásokra való jogosultság feltételeit, az igénybevétel módját és az ellenőrzés szabályait.

Nagymányok Város Önkormányzata a Bonyhádi Szociális Alapszolgáltatási Központként Működő Gondozási Központ Fenntartó Társulás által fenntartott Bonyhádi Szociális Alapszolgáltatási Központként Működő Gondozási Központ (székhelye: Bonyhád, Perczel u. 29. rövidített neve: Bonyhádi Gondozási Központ) és a Váralja Község és Nagymányok Város Szociális Intézményeinek Intézményfenntartó Társulása által fenntartott Ószikék Szociális Intézmény (székhelye: 7354, Váralja Kossuth Lajos u. 129.) keretein belül biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat.

Alapellátások

(1) Családsegítés (telephelye: Bonyhád, Perczel Mór u. 27.) keretében a CSK segítséget nyújt a működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémái vagy egyéb krízishelyzete miatt segítséget igénylő személynek, családnak az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából.

(2) Étkeztetés (telephelye: Nagymányok, József A. u. 8/c.) keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik a Váraljai Ószikék Szociális Intézmény, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen:

- a.) koruk,
- b.) egészségi állapotuk,
- c.) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d.) szenvedélybetegségük, vagy
- e.) hajléktalanságuk miatt.

(3) Házi segítségnyújtás (telephelye: Nagymányok, József A. u. 8/c.) keretében gondoskodik a Váraljai Ószikék Szociális Intézmény:

- a) azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak,
- b) azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről, valamint szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek, azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik,
- c) azokról a személyekről, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükbe történő

visszaillesztés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához

(4) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (telephelye: Bonyhád, Szabadság u.2.) keretében a Bonyhádi Gondozási Központ az Szt. 65. §-a szerinti napi 24 órás készenléti szolgálat biztosításával gondoskodik azokról a személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek.

(5) Támogató szolgáltatás (telephelye: Bonyhád, Perczel u.29.) keretében – a Szt. 65/C. §-ában meghatározottak alapján - biztosítja a Bonyhádi Gondozási Központ a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátását, illetve a más szolgáltatásokhoz való hozzájutást.

Az önkormányzat szakosított ellátásként az Idősek Otthonában ápolást, gondozást nyújt, melyet a Váraljai Őszikék Szociális Intézmény útján biztosít. Az Idősek Otthona ápolást, gondozást nyújtó intézmény. Gondoskodik az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásáról, lakhatásáról. (továbbiakban: teljes körű ellátás), feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. A szolgáltatás célja, hogy az Idősek Otthona az ellátásra jogosult személyeknek a jogszabályban meghatározott teljes körű ellátást biztosítson, akiknek koruk, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt otthonukban, illetve hozzátartozóik által nem megoldható, gondozási szükségletük meghaladja a napi 4 órát. Azoknak az idős személyeknek az ápolása, gondozása, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képesek. Felvehető az a 18. életévét betöltött személy is, aki betegsége miatt nem tud önmagáról gondoskodni. Az intézmény biztosítja az ellátáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket: napi huszonnégy órás szolgálatot, egészségügyi ellátást, orvosi ellátást, lakhatást, személyi tisztálkodási, étkezési lehetőséget, környezet, ruházat tisztántartását, közösségi együttlétre és látogatók fogadására alkalmas helyet, mentálhigiénés ellátást

Nagymányok ciklusprogramjaiban kiemelt feladatként kezeli egy jól működő, korszerű szociális ellátórendszer működtetését és fenntartását. Véleményük szerint elengedhetetlen, hogy egy településen a rászorulóknak számára elérhető szociális szolgáltatások működjenek, amelyek segítséget nyújtanak a fennálló problémák kezelésében.

Az önkormányzat számára elsődleges feladat a szociális szféra zavartalan működésének biztosítása, ezért a jövőben jelentős anyagi ráfordítások mellett a tovább kívánjuk bővíteni az ellátási rendszert.

A gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 10/2008. (IV.18.) számú helyi rendelet megállapítja azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az önkormányzat segítséget nyújt a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, illetve gondoskodik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről. E rendelet értelmében a gyermekek védelmét a képviselő-testület a következő

pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében biztosítja:

- pénzbeni és természetbeni ellátás:
  - rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:
  - gyermekjóléti szolgáltatás,
  - gyermekek napközbeni ellátása (óvoda, iskolai napközis foglalkozás)
  - gyermekek átmeneti gondozása

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nagymányokon nincs olyan tapasztalat, hogy a hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése megtörtént volna bármikor a szolgáltatások nyújtásakor. Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés miatt az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt nem indult eljárás.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli és természetbeni ellátások megállapításakor pozitív diszkriminációval segítjük a különböző célcsoportokhoz tartozókat. (pl.: szegénységben élők, fogyatékkal élők, idősek).

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2012	7	na.	#ÉRTÉK!
2013	6	na.	#ÉRTÉK!
2014	5	na.	#ÉRTÉK!
2015	na.	na.	#ÉRTÉK!
2016	7	na.	#ÉRTÉK!
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

2000 májusától igen kedvező keretek között valósulhat meg a települési közművelődés szervezése. Ekkor került átadásra az 1993-as évtől épülő sportcsarnok, mely a helyi adottságokat kihasználva folyosóval kapcsolódik a már korábban működő művelődési házhoz. A két épület a közös közművelődési feladatok megfelelő ellátása érdekében egy közös intézmény együttessé alakult. Ekkor még Művelődési Ház és Sportcsarnok elnevezéssel önálló intézményt alkotott. A sportcsarnok tervezésekor hangsúlyt kapott a színpad és a stúdió kialakítása, mely lehetővé teszi, hogy a sportoláson kívül nagyszámú közönséget befogadó közművelődési rendezvények is helyet

kapjanak (pl.: Duna Menti Folklórfesztivál, Regionális Német Nemzetiségi TáncTalálkozó, Német Nemzetiségi Ifjúsági Fúvószenekarok Országos Találkozója).

Nagymányok társadalmi életében jelentős szerepet játszanak a kisebbségi önkormányzatok, a különböző alapítványok, egyesületek és klubok. Az első civil szervezetek 1989-ben jöttek létre, illetve alakultak újjá, azóta folyamatosan bővül a választék az egyesületi együttműködés terén, különösen az utóbbi öt évben alakultak szép számmal újabb egyesületek. A nagymányoki civil szervezetek rendkívül pozitív hatást gyakorolnak a helyi társadalmi és közművelődési színtérre, de tevékenységük kiterjed a település határain túlra is, így kistérségi együttműködést eredményez. Munkájukban egyrészt tükröződik a fokozódó lakossági aktivitás, másrészt mind fizikai, mind anyagi értelemben – feladatok átvállalása (közhasznúság) – segítik a települési önkormányzatot. Civil csoportosulásaink csaknem fele bejegyzett szervezet, de a bejegyzéssel nem rendelkező csoportok is több évtizedes tevékenységet tudhatnak maguk mögött.

Bejegyzett civil szervezetek

Bejegyzett szervezet neve	Szervezeti forma	Bejegyzés időpontja	Taglétszám
Német Kisebbségi Önkormányzat, Nagymányok	kisebbségi önkormányzat	1993	Német kisebbség becsült aránya: 40%
Cigány Kisebbségi Önkormányzat, Nagymányok	kisebbségi önkormányzat	2006	Cigány kisebbség becsült aránya: 4%
Nagymányoki Egyesület (NSE)	Sport egyesület	1989 (1928-óta)	140
Nagymányoki Önkéntes Tűzoltó Egyesület	egyesület	1989	40
Nagymányoki Polgárórság	egyesület	1992	24
Nagymányoki Szőlő- és Bortermelők Baráti Köre Egyesülete	egyesület	2003	45 (hagyományőrző)
„Glück Auf” Nagymányoki Jószerencsét Egyesület	közhasznú egyesület	2004 (1976-óta)	77 (4 csoportban) hagyományőrző)
Nagymányoki „Vox Humana” Ének-zenei Egyesület	közhasznú egyesület	2004 (2002-óta)	29
Nagymányoki Honismereti Egyesület	közhasznú egyesület	2005 (2000-óta)	21
Nagymányok –Reichelsheim Baráti Egyesület	közhasznú egyesület	2005	28
Nagymányoki Faluvédő Egyesület	egyesület	2006	21
„Mányoki Gyerekekért” Alapítvány	közhasznú alapítvány	1994	
Nagymányoki Idősekért Alapítvány	kiemelten közhasznú	2002	

	alapítvány		
Széchenyi Kör	a kör helyi tagsága	1986	85
Mecseki Bányász Szakszervezet Nyugdíjas Tagozat Nagymányoki Alapszervezet	a szakszerv. helyi tagsága	1989	417

Forrás: Önkormányzat

Bejegyzés nélküli szervezetek

Szervezet neve	Működtető, ill. működés helyszíne	Alapítás időpontja	Taglétszám
Nagymányoki Ifjúsági Fúvószenekar	II. Rákóczi Ferenc ÁMK – Általános és Zeneiskola	1994	48
Német Nemzetiségi Gyermekénekkar	II. Rákóczi Ferenc ÁMK – Általános és Zeneiskola	1989	26
Irodalmi színpad	II. Rákóczi Ferenc ÁMK – Általános és Zeneiskola	1985	20-25
Kézimunka Kör	II. Rákóczi Ferenc ÁMK – Művelődési Ház	2003	16
Foltvarrók	II. Rákóczi Ferenc ÁMK – Művelődési Ház	2003	18
Nyugdíjasklub	II. Rákóczi Ferenc ÁMK – Művelődési Ház	1976	115
Siketek és nagyothallók klubja	II. Rákóczi Ferenc ÁMK – Művelődési Ház	1998	44
Életmódklub	II. Rákóczi Ferenc ÁMK – Művelődési Ház	2003	25
Gyógytorna és Aerobic Klub	II. Rákóczi Ferenc ÁMK – Művelődési Ház	1992	45
Németh-Gallusz Duó		1994	2

Forrás: Önkormányzat

A felsorolt civil csoportosulásokat nem az önkormányzat hívta életre, önszerveződés eredményeként jöttek létre, működésük gazdaságilag független az önkormányzattól. Az önkormányzat csak csekély mértékben adhat anyagi támogatást az egyes szervezeteknek, és ez mindenkor összhangban áll a települési, ill. térségi rendezvények szervezésében átvállalt feladatokkal. A gyermekcsoportok működtetésében azonban nagy szerepet vállal a helyi ÁMK (iskola és művelődési ház).

Nagymányoki Német Kisebbségi Önkormányzat

Az 1993-ban megjelent nemzetiségi törvény értelmében településünkön is megalakult 1994-ben a német kisebbségi önkormányzat, és tevékenysége azóta is folyamatos.

Legfontosabb feladatának tekinti a német kultúra támogatását, a német anyanyelvi hagyományápoló közösségek művelődési programjainak támogatását, az identitás védelmét, a

német anyanyelv oktatásának támogatását (óvodában, iskolában, szakköri és tábori munkában, továbbtanulók és felsőfokú végzettséget szerzők támogatásában, partnertelepülések együttműködésében), feladata továbbá a tárgyi emlékek, a németiséggel kapcsolatos örökség felkutatása, azok gyűjtése és a berendezett tájház anyagának állandó bővítése.

Nagymányoki Önkéntes Tűzoltó Egyesület

A Nagymányoki Önkéntes Tűzoltó Egyesület 1989-ben került bejegyzésre, de tevékenysége a dokumentációk alapján hetvenéves múltat tekint vissza. Az egyesület tagjainak összetétele az iskolás gyerekektől a nyugdíjas korú felnőttekig terjed. Tevékenységük igen széleskörű: avar- és erdőtűzek oltása, talajvíz-szivattyúzása, kutak tisztítása, épülettűz esetén helyszín biztosítása ill. oltási előkészületek. Rendkívül jó és szoros kapcsolatban állnak az önkormányzattal, a művelődési házzal és a polgárőrséggel. A művelődési ház valamennyi nagyobb rendezvények önkéntes segítői az előkészületektől a lebonyolításig. 2008-ban Tolna megyében Nagymányok adott otthont a megyei tűzoltónapi (Flórián-nap) megemlékezésnek. Az önkormányzat támogatásával két kisebb tűzoltóautót működtetnek.

Nagymányoki Polgárőrség

A Nagymányoki Polgárőrség 1992-ben alakult. Fő tevékenységünk a bűnmegelőzés, ifjúságvédelem és környezetvédelem településünkön. Ennek érdekében a rendőrséggel rendszeresen együttműködnek, felkérésükre több alkalommal részt vesznek munkájukban. Hétvégén rendszeres szolgálatot teljesítenek, de hét közben is járőröznek az éjszakai órákban. Az elmúlt évben, több esetben sikerült megakadályozniuk betöréseket, tettenérés során sikerült körözött bűnözőt elfogni. A Művelődési Ház és egyéb civil szervezetek felkérése alapján, rendszeresen részt vesznek a helyi rendezvényeken (helyszín biztosítása, útlezárás, szabadterei felszerelés éjszakai őrzése. Szoros kapcsolatot tartanak a tűzoltókkal, egymás munkáját segítik (árvízvédelem, belvíz elvezetés, erdőtűz). Jelentős közösségépítő szerepet vállalnak (vetélkedők, bemutatók, kirándulások). Az önkormányzat támogatásával járőrautót működtetnek.

Nagymányoki Szőlő- és Bortermelők Baráti Köre Egyesülete

Az egyesület 2004-ben került bejegyzésre, bár a létrehozás gondolata egyidős a Nagymányokon elindított és megszervezett borversennyel (1991). Az egyesület céljai: Nagymányokon és a környező településeken a szőlő, és gyümölcsstermesztés népszerűsítése, bortermelés hagyományainak őrzése; új, korszerű termesztési, növényvédelmi ismeretek szerzése, szaktanfolyamok, előadások, borversenyek, szakmai kirándulások szervezése, környezetvédelem.

„Glück Auf” Nagymányoki Jószerencsét Egyesület

Elődje, a Nagymányoki Német Nemzetiségi Hagyományőrző Együttes 1976-ban alakult azzal a céllal, hogy a településen és a környéken még fellelhető népi hagyományokat (ének-zene, tánc, szokások) összegyűjtse, felelevenítse, feldolgozza, színpadra állítsa. Kezdetektől fogva gyűjtötték és gondozták a helyi tárgyi emlékeket, amelyek a helyi Tájházban tekinthetők meg. 2004-ben alakult a bejegyzett egyesület, taglétszámunk 77 fő.

Nagymányoki Vox Humana Ének-zenei Egyesület

Az egyesület 2000-ben alakult 15 taggal. Céljai: zenei kultúra közvetítése, a környékbeli hagyományok ápolása, a szabadidő hasznos és kulturált eltöltése, a közösségi élet szervezése és erősítése, kulturális rendezvények szervezése, aktív részvétel a településünk kulturális és közéletében, belföldi és külföldi kapcsolatok kialakítása és ápolása. Az elmúlt években mind létszámában, mind szakmai szempontból sokat fejlődött a kórus. Tagjai között a középiskolástól a nyugdíjas minden korosztály megtalálható. Repertoárjukban található: népdalok, trubadúrdalok,

virágénekek, mai magyar kortárs könnyűzenei dalok, musical részletek. Aktívan részt vesznek a testvértelepülési kapcsolatok kialakításában és erősítésében, főleg az erdélyi (zetelaki, és magyarfenesi) községek kórusaival szoros a kapcsolatuk. 2007-ben otthont adott a Művelődési Ház a megyei „Liszt Ferenc Kórustalálkozó”-nak. Aktívan részt vesznek a település „társadalmi munkás” életében is, a parkosítás, faültetés, parlagfű irtás egyik kezdeményező közössége.

Nagymányoki Honismereti Egyesület

A Nagymányoki Honismereti Egyesület 2005-ben került bejegyzésre. Az egyesület céljai: a település történelmi és kulturális értékeinek megőrzése, konkrét kutató, feltáró, bemutató, archiváló feladatok, a település mindennapi életének nyomon követése, archiválása a helyi televízió működtetése révén, továbbá a helyi lakosság integrációjának elősegítése, identitásának fejlesztése, a településen élő valamennyi nemzeti és etnikai kisebbség és népcsoport hagyományainak figyelembevételével. Az egyesület pályázati támogatással 2005-ben „Bányász-emlékszobát” rendezett be. 2006-ban pedig megteremtette a helyi televízió adások törvényességi hátterét, és bejegyzésre került az ORTT rendszerébe. Az adások hetente 2-3 órás összefoglalót adnak a lakosságnak a legfontosabb eseményekről. 2007-ben helyi képűságot indított, mely rendkívül nagy előrelépést jelent az információáramlásban. Évente Borbála-napon (dec. 4.) – a régi bányász hagyományokhoz híven – a gyerekek az egyesülettől csokoládé és gyümölcs ajándékot kapnak.

Nagymányok -Reichelsheim Baráti Egyesület

Az egyesület 2005-ben alakult. Elsődleges célja a Reichelsheim településsel már kialakult kapcsolat ápolása és fejlesztése. Szorgalmazza a kulturális, sport, szociális és gazdasági együttműködést a települési önkormányzatok és civil szervezetek között. Ez az együttműködés célozza a német nyelv, a nemzetiségi hagyományok ápolását, a zenei, kulturális, sport rendezvények szervezését, lebonyolítását. A Nagymányok – Reichelsheim Baráti Egyesület megalakulását követően felvállalta más testvértelepüléseinkkel való együttműködés koordinálását is. Tevékenységüknek köszönhető az első EU találkozó megszervezése Nagymányokon, melyen valamennyi partnertelepülés képviseltette magát, s melyhez EU – pályázat révén jelentős anyagi támogatást kapott a település. Az egyesület szoros együttműködést épít ki a helyi hagyományörző szervezetekkel is, támogatása és tevékenysége valamennyi korosztályra kiterjed (gyermektáboroztatás, időskorúak szociális helyzetének javítása).

Nagymányoki Faluvédő Egyesület

A 2006-ban alakult egyesület a legfiatalabb bejegyzett civil szervezet. Életre hívása szoros összefüggésben áll az első bánya nyitási kezdeményezésekkel. Ekkor fogalmazódott meg az a törekvés, hogy a bánya nyitással kapcsolatos természetvédelmi és környezetvédelmi kérdések fogalmazódjanak meg, és az egyesület a lakosság képviselésében – folyamatosan egyeztetve a bányavállalkozókkal – kielégítő és megnyugtató intézkedéseket érjen el. Így fogalmazódik meg az egyesület feladatai között: Nagymányok bel- és külterületének védelme, a tisztaság, a természeti és épített értékek megóvása, továbbá a velünk határos települések védelme. Az egészséges életmód feltételeinek érdekében ismeretterjesztő előadások szervezése, a környék aprólékos megismertetése, iskolai vetélkedők szervezése is szerepel feladataik között. Az egyesület konkrét környezet- és természetvédelmi tevékenységet is folytat: szemétszedő akciók, faültetés, virágosítás.

„Mányoki Gyerekekért” Alapítvány

A „Mányoki Gyerekekért” közhasznú alapítvány 1994-ben a helyi általános- és zeneiskola valamint óvoda gyermekei részére a művészeti, az oktatási, valamint a sport és a játék lehetőségeinek biztosítására és fejlesztésére jött létre. Támogatja a tanulmányi versenyeken való

részvételt, a szemléltetőeszközök beszerzését, a művészeti csoportok fellépését, hangszerek és kották beszerzését, a sportversenyeken való részvételt, sporteszközök vásárlását, táborok – tanulmányi kirándulások – színházi előadások szervezését.

Nagymányoki Idősekért Alapítvány

A Nagymányoki Idősekért kiemelten közhasznú alapítvány 2002-ben jött létre az idős emberekkel kapcsolatos szociális tevékenységekre (látogatás, törődés), az idős emberek segítésére és házigondozásra (ápolás, esélyegyenlőség), valamint az idős emberek klubjának működtetésére (programszervezés, egészséges életmód). Nagy szerepet vállal a helyi Öregek Bentlakásos Intézetének működtetésében, bonyolítja a pályázati tevékenységet az épület és eszközbeszerzés érdekében.

Széchenyi Kör

Nagymányoki Széchenyi Kör 1986-ban alakult 9 fővel, Molnár Mihályné vezetésével. Napjainkban az Országos Széchenyi Kör tagjaként tevékenykednek az országban a második legnagyobb létszámmal, 85 fővel. Molnár Mihályné a helyi szervezet elnöke 16 éve az országos elnökség tagja. A Széchenyi Kör alapszabálya kimondja, hogy kétévénként országos közgyűlést szervez és négy évenként elnökséget választ. A közgyűlések minden alkalommal háromnaposak, ezáltal a tagok megismerhetik országunk különböző tájegységeit, nevezetességeit valamint a Széchenyi örökséget, munkásságot. Helyszínek voltak már: Debrecen, Sopron, Budapest, Siófok, Szeged, Székesfehérvár. 2001-ben Szekszárd és Nagymányok közösen rendezték meg, azóta Nyíregyháza, Mosonmagyaróvár, Sopron és Nagycenk is helyet adott a találkozók számára.

Mecseki Bányász Szakszervezet Nyugdíjas Tagozat Nagymányoki Alapszervezet

A Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetének Nagymányoki Alapszervezete 1989-ben alakult, a tagság jelenlegi létszáma 417 fő. A település lakóin kívül Kismányokról és Váraljáról is érkeznek tagok. A bányásszakszervezet gazdag szakmai múlttal és számottevő kulturális és sporthagyományokkal rendelkezik, ezért kiemelkedő feladatának tartja e hagyományok ápolását. A bányászat leépülése ellenére az intézmények keretében számos szórakozási, művelődési, hagyományőrző tevékenységet támogat (kiemelkedő rendezvények, hagyományőrzés, fesztiválok, kiadványok).

Nagymányoki Ifjúsági Fúvószenekar

Nagymányok hosszú évtizedes fúvószenekari múltra tekint vissza. Felnőtt bányász fúvószenekar már az 1930-as évektől működött. Az utánpótlás nevelés érdekében 1954-ben megalakul az úttörőzenekar is, mely 1972-ig működött. A Művelődési Ház és a Mányoki Gyerekekért Alapítvány közös anyagi támogatásával indult 1994-ben az a kis, 16 fős csapat (zeneiskolai növendékek), akikkel megalakult a Nagymányoki Ifjúsági Fúvószenekar. A közös zenélés a fiatalok zenei fejlődését, a nagymányoki fúvószenei hagyományok ápolását, ugyanakkor a szabadidő kulturált és hasznos eltöltését is jelenti. A zenekar színes repertoárt játszik: a hagyományos indulók, polkák, keringők mellett mai műveket és könnyűzenei feldolgozásokat is. Az elmúlt évek során a zenekar színvonalában és létszámában is sokat fejlődött. Megalakulása óta belföldön és külföldön is ismertté vált.

Német Nemzetiségi Gyermekénekkar

Településünkön több évtizede működik két felnőttkórus. Az utánpótlás hosszú éveken keresztül nehézségekbe ütközött, ennek érdekében 1989-ben megalakult a gyermekkórus, melynek egyik fontos feladata a felnőttkórusok részére az állandó utánpótlás nevelése. Tagjaik között az általános iskolástól a középiskolás fiatal is megtalálható. A zenei kísérettel színesítik műsorukat: gitárral,

citeraival, furulyával, fuvolával, klarinétal. Az ünnepi műsorok állandó résztvevői (márc. 15, okt. 23, karácsony), fontos hagyományőrző tevékenységet (régí német gyermekdalok) is végeznek. Sikeresen szerepeltek a Tolna Megyei „Cinege Madár” versenyen, 2005-ben országos arany minősítést is szereztek.

Irodalmi színpad

A Művelődési Ház által szervezett tevékenységek közül az egyik legrégebb (1985 évtől) és legkedveltebb foglalkozás az irodalmi színpad. A délutáni időpontban önként jöhetnek a szerepelni vágyó fiatalok, ezért a csoport összetétele mind kor, mind nem tekintetében rendkívül heterogén. A legfontosabb ünnepeket a színpad tagjai teszik emlékezetessé. A gyermekénekkarral közösen készítik el a megemlékezéseket, amelyek főleg verses és prózai szövegekre épülnek, de mindemellett gazdag a színpadi mozgás, a koreográfia is.

Kézimunka Kör

Az alkotócsoport 2003-ban alakult a Művelődési Házban. Hamar híre ment jó hangulatú összejöveteleiknek, így egyre nagyobb létszámú közösséggé alakult. Fő foglalatosságuk a hímzés, kötés, horgolás és gyöngyfűzés, de készítenek csuhébabát, öntenek gipszet, megpróbálkoznak a kosárfonással is. Hetente kétszer találkoznak alkalmanként más-más dolgot készítenek, mindig újabb ötletekkel gazdagodnak. Évente két kiállítást szerveznek a művelődési házban, melyet igen sokan látogatnak.

Foltvarrók

Ez az alkotócsoport is a kézimunka kör társaságában indult 2003-ban. Időközben olyan népes tábor gyűlt össze, hogy a foltvarrók újabb közösséget alkottak, de természetesen a kiállítások közös erővel szerveződnek. Aczélósné Solymár Magdolna céhmester segítségével tanfolyam keretein belül sajátították el a foltvarrás fortélyait. Mindkét csoport sok felajánlást tesz az óvodás és iskolás korosztály felé, ajándékaiknak örülnek a gyerekek (ballagó tarisznyák, tombolatárgyak, vetélkedő ajándékok).

Nyugdíjasklub

A klub 1976-ban alakult a településen élő nyugdíjasok összefogására, testi-szellemi felkarolására, az idősek szabadidejének aktív eltöltésére kulturális és szabadidős programok által. A heti klubfoglalkozásokon egészséges életmóddal kapcsolatban orvosi előadások és természetgyógyászati bemutatók kerülnek megszervezésre. Minden évben részt vesznek a település szépítésében, a Művelődési Ház rendezvényeinek lebonyolításában (játsszóház, kiállítás, ...). Közös kirándulásokat, zenés esteket szerveznek, melyeken nemcsak a településbeli, de a kistérségi nyugdíjasok is szívesen látott vendégek.

Siketek és nagyothallók klubja

A SINOSZ helyi tagozata 1998-ban alakult, jelenleg 44 tagja van Nagymányokról, ill. a környező településekről. Helyi vezetőjük segítségével összejöveteleiken főleg egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, szociális tevékenység folyik. Fontos téma továbbá emberi és állampolgári jogaik védelme, valamint a munkaerőpiacon foglalkoztatásuk elősegítése.

Németh-Gallusz Duó

A duó 1994-ben alakult. Az utóbbi 14 évben a német nemzetiségi hagyományok és kultúra ápolása, valamint Nagymányok hírnevének öregbítése terén hatalmas munkásságot tudhat maga mögött. Németh Tibor citera-tanítvány és partner-énekes Gallusz Anikó az országos hírű Kretzer-Mózer Duó több évtizedes hagyományát kívánta megőrizni és továbbépíteni.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Etnikai konfliktusok nem jellemzőek Nagymányokon. Abban az esetben, ha adódik a falusi élet hétköznapjaiban a lakosság szintjén, azokról is csak a bejelentések alapján lehet tudomást szerezni. Amennyiben a településen előfordulna etnikai indíttatású konfliktus, úgy az Önkormányzat a rendőrséggel közösen lép fel az ilyen konfliktusok és jogsértések megakadályozása érdekében.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Egy életképes társadalom nem mondhat le az öngondoskodásról, ugyanakkor szereplői nemcsak önmagukért, hanem nehezebb helyzetben lévő embertársaikért is felelősek.

Nagymányokon is, mint az országban általában, karácsony környékén erősödik fel a szolidaritás és felelősség érzete az emberekben, amikor alapítványok, egyházak az emberek tudatát rávilágítják e területre.

Az adományozásnak már hagyományai vannak a Nagymányokon, a Nyugdíjasklub minden évben hozzájárul önkéntes munkájával a település szépítésében, azaz részt vesznek Nagymányok szépítésében, a Művelődési Ház rendezvényeinek lebonyolításában (játsszóház, kiállítás, ...). Közös kirándulásokat, zenés esteket szerveznek, melyeken nemcsak a településbeli, de a kistérségi nyugdíjasok is szívesen látott vendégek.

A Foltvarrók csoport is sok felajánlást tesz az óvodás és iskolás korosztály felé, ajándékaiknak örülnek a gyerekek (ballagó tarisznyák, tombolatárgyak, vetélkedő ajándékok). A Mecseki Bányász Szakszervezet Nyugdíjas Tagozat Nagymányoki Alapszervezet kiemelkedő feladatának tartja a hagyományok ápolását. A bányászat leépülése ellenére az intézmények keretében számos szórakozási, művelődési, hagyományőrző tevékenységet támogat (kiemelkedő rendezvények, hagyományőrzés, fesztiválok, kiadványok). Bővebben az adományozásról és az önkéntes munkáról a 3.7. fejezet a) pontjában olvashatnak.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Nagymányoki Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2006-ban alakult. Feladatának tekinti a társadalomba való integrációt a cigányság hagyományainak megőrzésével. További célja, hogy gyermekei, fiataljai a megfelelő tudáshoz jutva motiváltak legyenek a tanulásra, továbbtanulásra. Célja továbbá, hogy minél több munkahely létesüljön, amely befogadja a helyi romákat, ezért minden olyan kezdeményezést támogat, amely munkahelyteremtésre irányul. Kiemelten kezeli gyermekei biztonságát, drogellenes lépéseket tesz e cél megvalósításához. Emellett nagy hangsúlyt fektet a bűnmegelőzésre, vagyonbiztonságra. Segíteni kívánja a helyi önkormányzat mindazon kezdeményezését, amely településünk élhetőbbé tételét célozzák meg.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség és a foglalkoztatottság-béli hátrányok gondot okoznak a romák és	A Munkaügyi Központtal való szorosabb együttműködés (pl. lakosság ösztönzése a

<p>melyszegénységben élők körében.</p>	<p>munkaügyi Központ által szervezett képzéseken való részvételre és/vagy szociális szövetkezet létrehozásának támogatása, stb.)</p>
<p>A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.</p>	<p>Ösztönzés az egészségügyi napokon a szűrővizsgálatokon való részvételre, egészségfejlesztési és egészségmegőrzési programok szervezése, a témához illő pályázati forrásokon kihasználása, a településen jelen lévő orvosi ellátások infrastruktúrájának és eszköz-infrastruktúrájának fejlesztése</p>

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

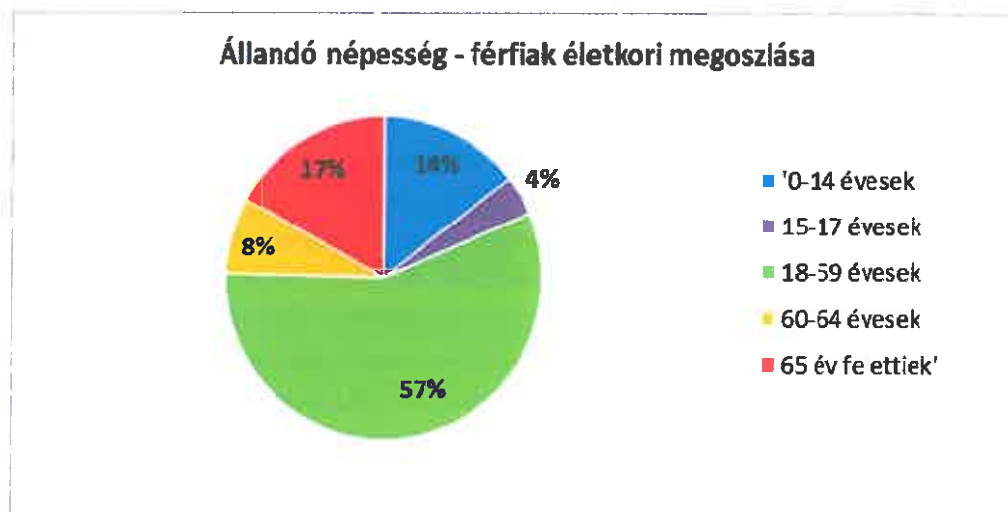
a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Az alábbi táblázatból jól látható, hogy a lakosság több, mint 10 %-a a 0-14 éves korcsoportból kerül ki, 3 %-a pedig a 15-17 éves korcsoportból.

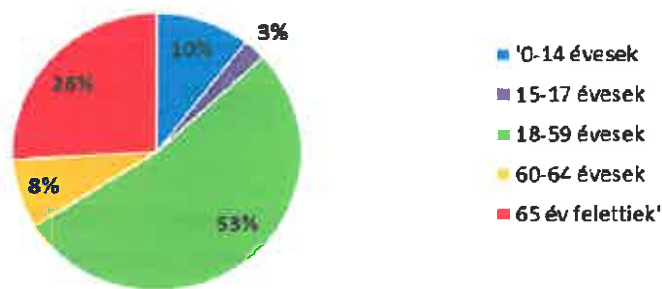
2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1 134	1 228	2 362	48,01%	51,99%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	164	129	293	6,94%	5,46%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	45	31	76	1,91%	1,31%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	646	652	1 298	27,35%	27,60%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	87	99	186	3,68%	4,19%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	192	317	509	8,13%	13,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

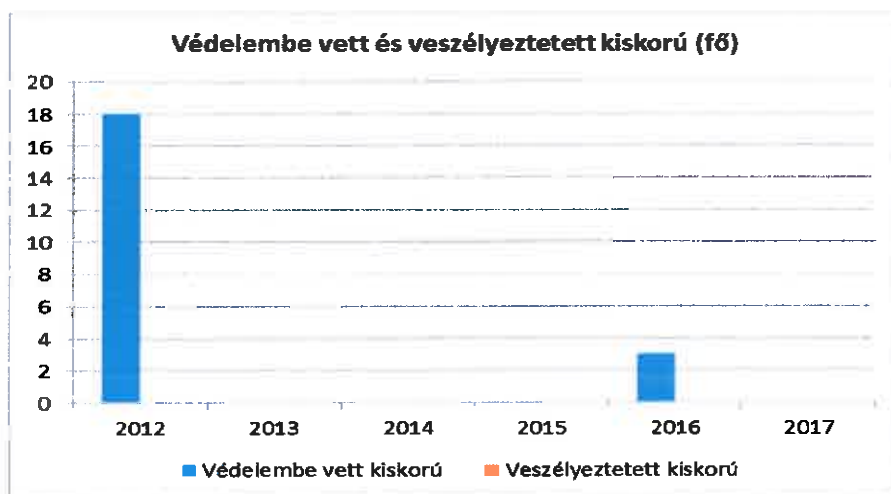
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2012	18	0
2013	na.	na.
2014	na.	na.
2015	na.	na.
2016	3	na.
2017	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát a település jegyzője tartja nyilván. A jegyző védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 10/2008. (IV.18.) számú helyi rendelet megállapítja azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az önkormányzat segítséget nyújt a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, illetve gondoskodik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás

pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről. E rendelet értelmében a gyermekek védelmét a képviselő-testület a következő pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében biztosítja:

- pénzbeli és természetbeni ellátás:
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:
- gyermekjóléti szolgáltatás,
- gyermekek napközbeni ellátása (óvoda, iskolai napközis foglalkozás)
- gyermekek átmeneti gondozása.

Bonyhád Város Gyermekjóléti Szolgáltató feladatot is ellátó Családsegítő Központ (CSK)

A Völgyeségi Többcélú Kistérségi Társulásban résztvevő 21 település által létrehozott gyermekjóléti és szociális szolgáltatás ellátására létrejött társulás által fenntartott intézmény Bonyhád Város Gyermekjóléti Szolgáltató feladatot is ellátó Családsegítő Központ (CSK – székhelye: 7150 Bonyhád, Fáy lakótelep 34.). A közös fenntartású társulás kezdete: 2003. szeptember 1.

A gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítő szolgáltatás feladatát a CSK látja el, a közösségi ellátás és támogató szolgálat, valamint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatát a Szociális Alapszolgáltató Központként működő Gondozási Központ (a továbbiakban: GK) szakemberei látják el a társulási megállapodásban részt vevő önkormányzatok lakosságára kiterjedően.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás térségi ellátásában jelentős szerepe volt a Nagymányoki Német Kisebbségi Önkormányzatnak, mivel 70 db jelzőkészüléket pályázott és nyert meg a Német Szövetségi Köztársaság Belügyminisztériumától a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatán keresztül. Külön megállapodás alapján a készülékeket átadta a Bonyhád Város Gyermekjóléti Szolgáltató feladatot is ellátó Családsegítő Központnak (CSK). A bonyhádi intézmény a fenntartására létrejött társulási megállapodás alapján a Gondozási Központtal látja el a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatát.

A Gondozási Központ feladatának ellátásához a Nagymányoki Német Kisebbségi Önkormányzat a tulajdonában álló 70 db személyi riasztó berendezést, központot, készenléti táskákat, mobiltelefonokat és kiegészítő felszerelést átadta működtetésre a Gondozási Központnak oly módon, hogy az átadott készülékek közül 60 db készülék Nagymányok, Kismányok, Váralja, Györe, Izmény községek területén működik, 10 db készülék pedig a bonyhádi kistérség többi településén.

A családgondozók naponta járják az ellátási területhez tartozó településeket és állandó kapcsolatban állnak az érintettekkel. A szervezet legfőbb feladata, a rászorulóknak segítése és a kilátástalanak tűnő állapotok (munkahely hiányból származó hátrányok, iskolázottság hiánya, rossz vagyoni helyzet, stb.) javítása, orvoslása. Ennek megoldása érdekében, a lehetőségekhez mérten adományokat gyűjtenek, kapcsolatot tartanak más civil szervezésekkel. A tevékenységük ezen kívül három fő egységre különül el. A gyermekjóléti szolgáltatás hozzájárul a rászoruló és hátrányos helyzetű gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődéséhez, valamint a családban történő nevelés megvalósíthatóságához. A családvédelemmel igyekeznek kiküszöbölni a család intézményében fellépő működési zavarokat, továbbá lehetővé teszik az átlagosnál nagyobb terhekkel küszködő csoportok általános szociális és mentálhigiénés ellátását. A harmadik tevékenységi kör a közösségi ellátás. Az ellátásokat a társulás gondozói minden esetben a személyes igényeknek megfelelően végzik.

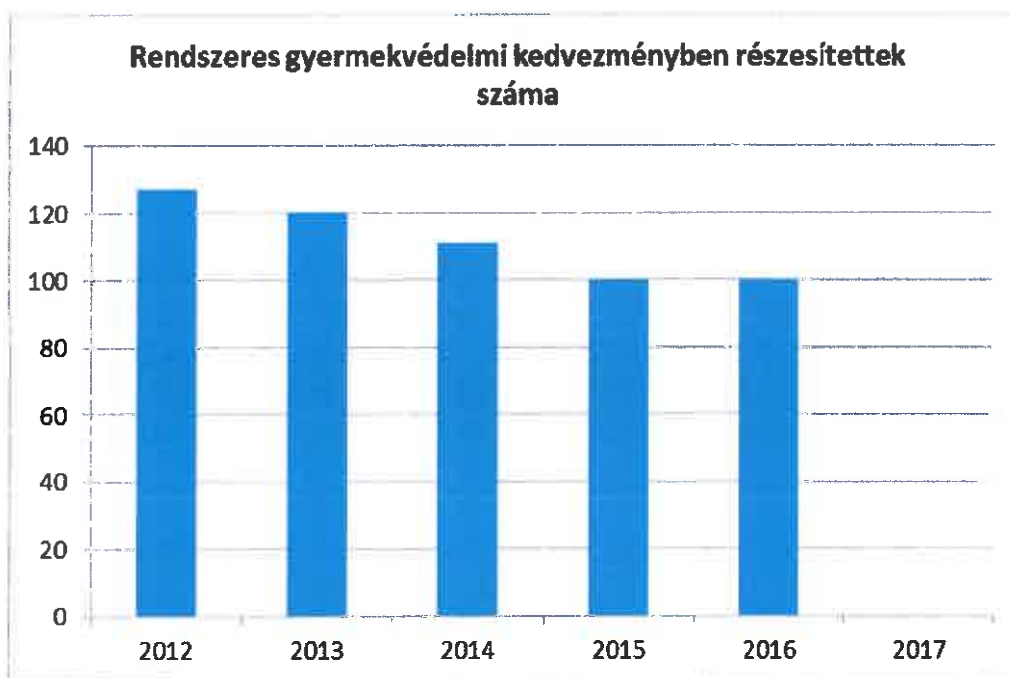
Az Önkormányzat a gyermekek átmeneti gondozásának ellátását a teveli Árvácskák Családok Átmeneti Otthona útján biztosítja megállapodás alapján.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	127
2013	120
2014	111
2015	100
2016	100
2017	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2012	62	81	28	109	5	0
2013	58	85	23	108	9	0
2014	65	73	17	90	7	0
2015	59	76	20	118	3	0
2016	67	58	22	135	0	6
2017	na.	na.	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

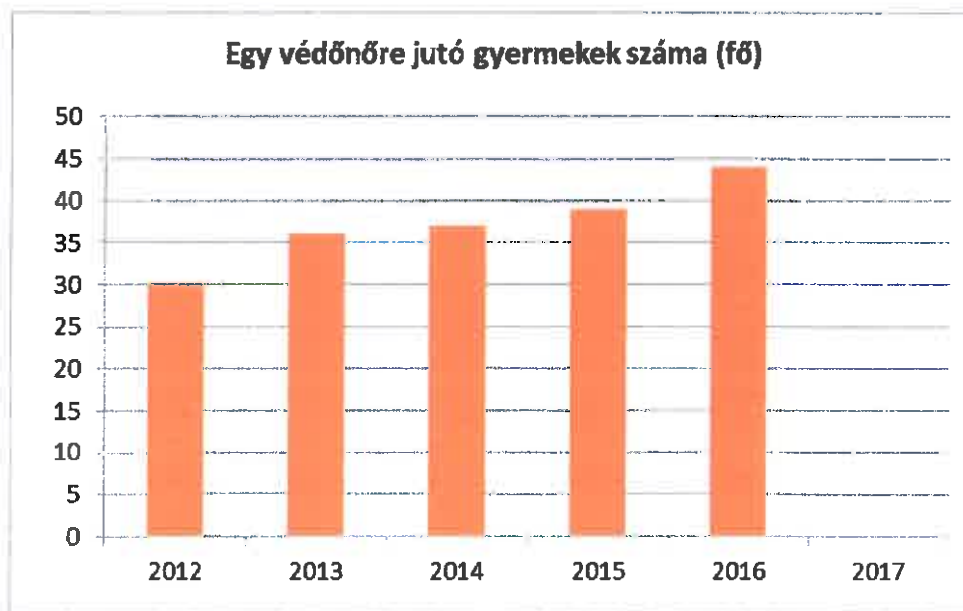
A helyi önkormányzat feladata az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások biztosítása, melynek önkormányzatunk eleget is tesz. Jelenleg védőnői szolgálat működik a városban, két védőnővel. A védőnői tanácsadásokon a várandós kismamák, a 0-1 év közötti csecsemők és az 1-16 éves gyermekek gondozása történik. Az említett ellátások kiegészülnek az óvodai és az iskolai-egészségügyi feladatokkal, valamint az egészségneveléssel.

A gyógyszerértár központi helyen (található új épületben modern, jól felszerelt gyógyszerértár és az emeletén lakás található. Körzete a mikrotérség települései. A gyógyszerésznek jó a kapcsolata az orvosokkal, a szociális intézményekkel. A körzetben házhoz szállítást is vállalnak a lakosság számára, így a távolabbi településeken is már aznap megkapja a beteg a szükséges gyógyszert.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	2	30
2013	2	36
2014	2	37
2015	2	39
2016	2	44
2017	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma (eset)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma (eset)	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2012	0	31840	4910	na.	1
2013	0	33213	4289	na.	1
2014	0	32294	4312	na.	1
2015	0	33527	4346	na.	1
2016	0	33148	3796	na.	1
2017	na.	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A településen élő és nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyekről a Kézzenfogva Alapítvány Tolna Megyei Önkormányzat Integrált Szociális Intézménye, az Árpád-házi Szent Erzsébet Otthon gondoskodik, amely Bonyhádon található. A térségben ez az egyedüli olyan otthon, amely széleskörű szolgáltatásokat nyújt nem csak értelmi fogyatékosok számára.

A foglalkozások köre:

- egészséges életmódra nevelés
- mentálhigiénés foglalkozás
- ápolás-gondozás
- ének, zene
- irodalom
- rajz, festés
- ajándéktárgy-készítés
- barkácsolás
- kerámia, üvegfestés
- szőnyegszövés
- asztalitenisz
- atlétika
- futás
- labdarúgás
- fodrász
- kertészet
- növénytermesztés
- hitoktatás
- munkára felkészítés
- szabadidős programok szervezése

A településen bölcsőde nem található.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre
2017	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre
2017	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db
Az óvoda telephelyeinek száma	1

Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	80	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30-17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	0	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	7	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	65	3	90	1	73	0
2013	67	3	80	1	68	0
2014	67	3	80	1	69	0
2015	59	3	80	1	59	0
2016	72	3	80	1	67	nincs adat erre a területre
2017	na.	na.	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A város óvodája minden beiratkozó 3-7 év közötti gyermeket fogad, ami segíti a korai közösségi nevelést. A családok nagyon eltérő szociális helyzete miatt az intézmény feladata az elfogadásra és együttműködésre nevelés. Az óvodában lehetőség van a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására. Együtt nevelésben történik az ő ellátásuk, mellette a gyógypedagógus egyéni fejlesztést is tart számukra, de lehetőség van kis csoportban foglalkoztatásra is. A logopédiai ellátás része a nevelésnek, ami szükség esetén korai időben segíti a gyermeket. Óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek együtt nevelik, fejlesztik az óvodásokat.

d) gyermekjóléti alapellátás

A településen a gyermekjóléti alapellátást a Bonyhád Város Gyermekjóléti Szolgáltató feladatot is ellátó Családsegítő Központ (CSK) végzi.

A Völgységi Többcélu Kistérségi Társulásban résztvevő 21 település által létrehozott gyermekjóléti és szociális szolgáltatás ellátására létrejött társulás által fenntartott intézmény Bonyhád Város Gyermekjóléti Szolgáltató feladatot is ellátó Családsegítő Központ (CSK – székhelye: 7150 Bonyhád, Fáy lakótelep 34.). A közös fenntartású társulás kezdete: 2003. szeptember 1.

A gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítő szolgáltatás feladatát a CSK látja el, a közösségi ellátás és támogató szolgálat, valamint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatát a Szociális Alapszolgáltató Központként működő Gondozási Központ (a továbbiakban: GK) szakemberei látják el a társulási megállapodásban részt vevő önkormányzatok lakosságára kiterjedően.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás térségi ellátásában jelentős szerepe volt a Nagymányoki Német Kisebbségi Önkormányzatnak, mivel 70 db jelzőkészüléket pályázott és nyert meg a Német Szövetségi Köztársaság Belügyminisztériumától a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatán keresztül. Külön megállapodás alapján a készülékeket átadta a Bonyhád Város Gyermekjóléti Szolgáltató feladatot is ellátó Családsegítő Központnak (CSK). A bonyhádi intézmény a fenntartására létrejött társulási megállapodás alapján a Gondozási Központtal látja el a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatát.

A Gondozási Központ feladatának ellátásához a Nagymányoki Német Kisebbségi Önkormányzat a tulajdonában álló 70 db személyi riasztó berendezést, központot, készenléti táskákat, mobiltelefonokat és kiegészítő felszerelést átadta működtetésre a Gondozási Központnak oly módon, hogy az átadott készülékek közül 60 db készülék Nagymányok, Kismányok, Váralja, Györe, Izmény községek területén működik, 10 db készülék pedig a bonyhádi kistérség többi településén.

A családgondozók naponta járják az ellátási területhez tartozó településeket és állandó kapcsolatban állnak az érintettekkel. A szervezet legfőbb feladata, a rászorulóknak segítése és a kilátástalanak tűnő állapotok (munkahely hiányból származó hátrányok, iskolázottság hiánya, rossz vagyoni helyzet, stb.) javítása, orvoslása. Ennek megoldása érdekében, a lehetőségekhez mérten adományokat gyűjtenek, kapcsolatot tartanak más civil szerveződésekkel. A tevékenységük ezen kívül három fő egységre különül el. A gyermekjóléti szolgáltatás hozzájárul a rászoruló és hátrányos helyzetű gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődéséhez, valamint a családban történő nevelés megvalósíthatóságához. A családvédelemmel igyekeznek kiküszöbölni a család intézményében fellépő működési zavarokat, továbbá lehetővé teszik az átlagosnál nagyobb terhekkel küszködő csoportok általános szociális és mentálhigiénés ellátását. A harmadik tevékenységi kör a közösségi ellátás. Az ellátásokat a társulás gondozói minden esetben a személyes igényeknek megfelelően végzik.

e) gyermekvédelem

A településen a családokat és gyermekeket számos gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás segíti szociális körülményeik javításában, amely a Családsegítő Szolgálat esetében információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális

válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából, családok átmeneti otthonából, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll.

Információ nyújtására évről-évre mindig nagy kereslet mutatkozik, csakúgy, mint a hivatalos ügyekben való közreműködés, tanácsadás, közvetítés, tárgyalásokon való részvétel, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása, átmeneti otthon és nevelés, valamint eseti gondozás szolgáltatások esetében.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehető szolgáltatások a gyermekek átmeneti otthona, az anyaothton, szociális válsághelyzetbe került várandós anyák gondozása, rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes iskolai étkeztetés, egyszeri gyógyszer-támogatás, segély tűzifa formájában.

Anyaothtonok a település környékén:

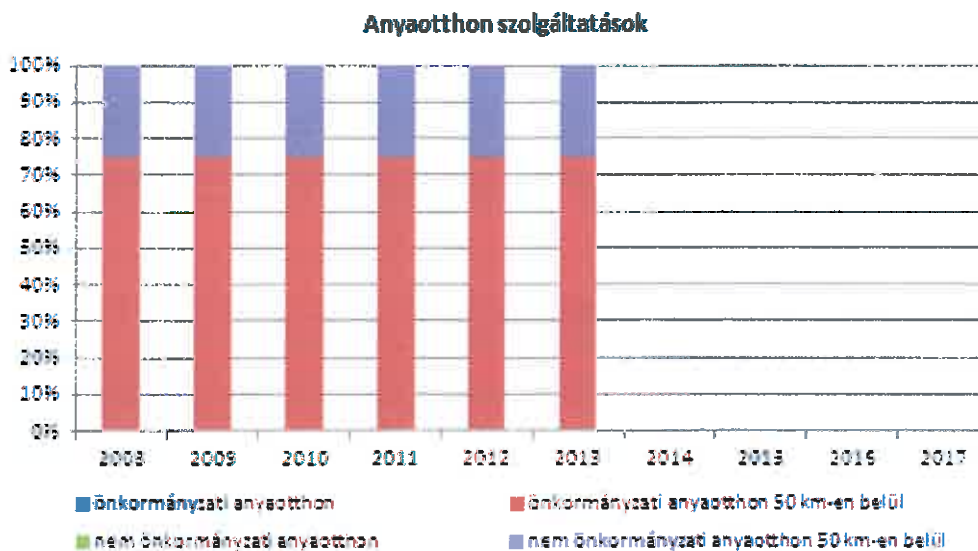
- Kapaszkodó Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltató Központ – Családok Átmeneti Otthon (Dombóvár) – 33,0 km-re Nagymányoktól
- Bölcső Alapítvány és Egyesület (Szekszárd) – 30,7 km-re Nagymányoktól
- CSSK Családok Átmeneti Otthona (Szekszárd) – 30,7 km-re Nagymányoktól
- Árvácska Családok Átmeneti Otthona (Tevel) – 22,0 km-re Nagymányoktól

Az anyaothtonok általában 12 hónapra biztosítanak szállást, egyeseknél ez 6 hónappal hosszabbítható meg. Az ellátás formája mindegyiknél önellátás. Az otthonok főzési, mosási, tisztálkodási lehetőséget és szükség esetén gyermekfelügyeletet is biztosítanak. Jogász, pszichológus és orvos is rendelkezésre áll, napi 24 órában pedig egy-egy szakgondozó és gondozó tart ügyeletet.

5.5. számú táblázat - Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

év	önkormányzati anyaothton a településen	önkormányzati anyaothton a település 50 km-es körzetében	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaothton a településen	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaothton a település 50 km-es körzetében
2008	0	3	0	1
2009	0	3	0	1
2010	0	3	0	1
2011	0	3	0	1
2012	0	3	0	1
2013	0	3	0	1

Forrás: Helyi adatgyűjtés

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A Nagymányoki Sport Egyesület 1989-ben került bejegyzésre, de tevékenysége már 1928-ban megkezdődött. Célja a rendszeres sportolás, versenyzés, testedzés biztosítása, az ilyen igények felkeltése, tagjainak nevelése, öntevékeny közösségi élet kibontakoztatása. Tevékenységük főleg a labdarúgás és az asztalitenisz területére összpontosul a különböző korosztályok részvételével. Az egészséges életmód mellett, hangsúlyt kap az egészséges környezet is. 1992-ben jelentkeztek az első igények, hogy az egészséges testmozgás érdekében szakember által vezetett foglalkozások szerveződjenek. A létszám növekedésével és az igények differenciálódásával (gyógytorna, aerobic) most már két csoportban tevékenykednek, és minden korosztályt szívesen fogadnak.

A gyermekek sportolására egyébként az óvodában és iskolában is kiemelt figyelmet fordítanak a nevelők. Az iskolában délelőtti és a délutáni sportfoglalkozások biztosítják a mindennapi testedzés lehetőségét: labdarúgás, kézilabda, gyógytestnevelés, asztalitenisz, nemzetiségi néptánc is a kínálat része. A nyári szünetben Bonyhádön igény szerint úszásoktatást szerveznek. Emellett a sportegyesület és a Mányoki Gyerekekért Alapítvány biztosít további alternatívákat.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétféligi, szünidei) ingyenes tankönyv

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetésről nincsenek információink, az óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A gyermekjóléti és családsegítő szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szülei szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából, családok átmeneti otthonából, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll.

Ezek a hátránykompenzáló juttatások tekintettel a gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhető, a törvény által szabályozott keretek között.

Az önkormányzat a kezdetektől részt vesz a Bursa Hungarica ösztöndíjpályázatban, így évente több gyerek főiskolai, egyetemi tanulmányait támogatja az önkormányzat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	80	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30-17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	0	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	7	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	65	3	90	1	73	0
2013	67	3	80	1	68	0
2014	67	3	80	1	69	0
2015	59	3	80	1	59	0
2016	72	3	80	1	67	nincs adat erre a területre
2017	na.	na.	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A város óvodája minden beiratkozó 3-7 év közötti gyermeket fogad, ami segíti a korai közösségi nevelést. A családok nagyon eltérő szociális helyzete miatt az intézmény feladata az elfogadásra és együttműködésre nevelés. Az óvodában lehetőség van a sajátos nevelési igényű gyermekek

fogadására. Együtt nevelésben történik az ő ellátásuk, mellette a gyógypedagógus egyéni fejlesztést is tart számukra, de lehetőség van kis csoportban foglalkoztatásra is. A logopédiai ellátás része a nevelésnek, ami szükség esetén korai időben segíti a gyermeket. Óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek együtt nevelik, fejlesztik az óvodásokat.

Az óvoda gyermekképe

A cél olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdaggá, településükhöz kötődőkké, nyitottá, érdeklődőkké, önértékelésre képessé, együttműködőkké válnak a jövőben. Az óvónők nevelő munkájukkal segítik, hogy környezetét és hagyományait ismerő és tisztelő, embertársait szerető felnőttekké váljanak. Az egyik legfőbb cél, hogy a gyermekek szociális magatartása alkalmassá tegye őket az iskolai élet megkezdésére.

Alapelveik között szerepel:

- A lakóhelyhez, nemzetiséghez tartozás tudatosítása, a hagyományok és a kisebbségi nyelv ápolása, értékeink megőrzése és megbecsülése.
- A problémás és hátrányos helyzetű gyermekek szocializációs elmaradásainak leküzdése, a másság elfogadására való nevelés és annak tiszteletben tartása, továbbá a gyermeki játék elsődleges hangsúlyozása.
- Nyugodt, családi légkör megteremtése, amelyben elsődlegessé válik a gyermeki játék.

Az óvodai nevelés alapvető feladatai a következők:

- az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása,
- esztétikai nevelés, ízlésformálás,
- értelmi és anyanyelvi nevelés megvalósítása,
- a nemzetiségi nyelv ápolásához, használatához szükséges feltételek megteremtése,
- nyelvi környezet biztosítása a gyermekek számára,
- a kisebbségi kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása.
- Az óvodai élet tevékenységformái:
  - a játék,
  - a mozgás, a mozgásfejlesztés,
  - a munka jellegű tevékenységek, ábrázolás, kézimunka,
  - a mese-vers, ének-zene, a környezet tevékeny megismerése.

Szeretetteljes légkörben, tevékenységeken keresztül valósul meg az egyéni képességek szerinti nevelés és a gyermekek fejlesztése. Tudatos, tervszerű munkával, komplex módon segítik a gyermekek személyiségfejlődését az óvodai tevékenységrendszer sajátos egészében.

Hagyományrendszer az óvodában, az ünnepek

A gyermekek életének ritmusát a közösség jeles napjai határozzák meg: születésnapok, Szüreti felvonulás, Márton-nap, Mikulás ünnep, Nemzetiségi nap, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Ballagás, Gyermeknap, nemzeti ünnepek.

Az óvoda munkájában fontos a szülőkkel való napi kapcsolattartás, a kialakult jó együttműködés fenntartása. Rendszeres a közös, udvart szépítő, önkéntes segítő munka elvégzése a felnövekvő nemzedék javára.

Az intézmény kapcsolatrendszere kiterjedt, együttműködnek mindazokkal a szervekkel, akik a későbbiekben a gyermekek életében jelentékeny szerepet töltenek majd be (iskolák, könyvtárak, művelődési házak, civil szervezetek, stb.). A jövő az integrált nevelés tárgyi, szakmai feltételeinek további fejlesztése, több fejlesztő játék beszerzése, az óvónők továbbképzésével fejlesztő óvodapedagógusi végzettségek megszerzése, a nemzetiségi nevelés eredményeinek többszöri bemutatása a települési rendezvényeken.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	103	102	205	120	58,5%
2012/2013	98	103	201	118	58,7%
2013/2014	99	101	200	125	62,5%
2014/2015	88	97	185	109	58,9%
2015/2016	83	93	176	106	60,2%
2016/2017	75	77	152	82	53,9%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	0	8	1
2012/2013	0	8	1
2013/2014	0	8	1
2014/2015	0	8	1
2015/2016	0	8	1
2016/2017	0	8	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

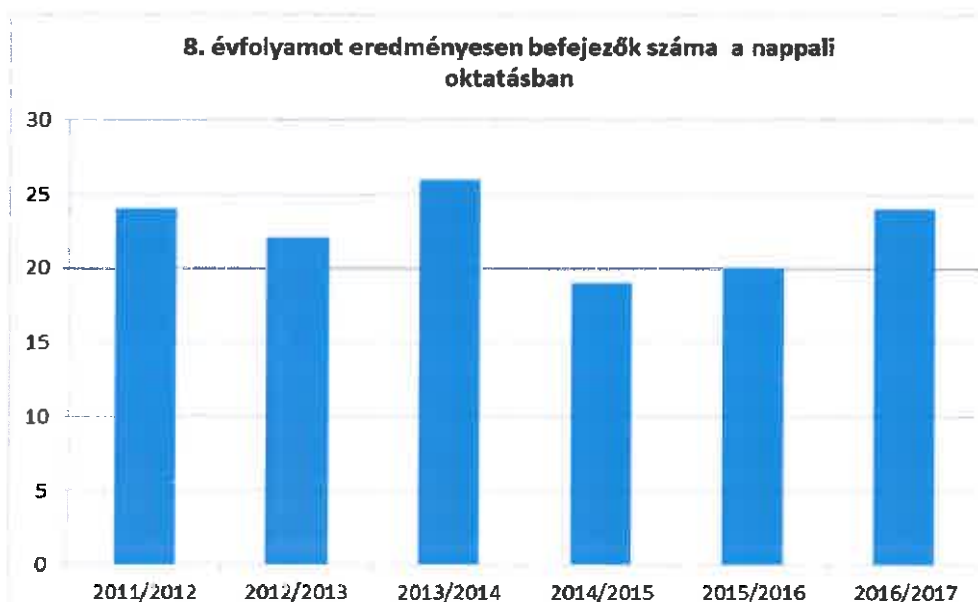

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2011/2012	24
2012/2013	22
2013/2014	26
2014/2015	19
2015/2016	20
2016/2017	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A település és az oktatási intézmény a múlt évszázad második felétől a térség fontos társadalmi és kulturális központjává vált. Az iskola térségi szerepe egyre nagyobb hangsúlyt kap napjainkban is, mert a környező kisebb települések megszüntették iskoláikat, így lehetőség van onnan is tanulókat fogadni. A nagymányoki iskola ma a Völgységi kistérség legnagyobb községi oktatási intézménye, mikrotérségi központként működik.

Az iskola alaptevékenységei:

- nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó oktatás, ennek keretében német nemzetiségi kétnyelvű és német nemzetiségi nyelvoktatás,
- sajátos nevelési igényű tanulók integrált általános iskolai nevelése, oktatása,
- napközi otthoni és tanulószobai foglalkozás,
- alapfokú művészetoktatás: zeneművészet,
- diákspport.

Az iskolában ma már egy helyen működik az 1-8. évfolyamos általános iskola, a zeneiskola és a könyvtár. Sokirányú tevékenységekkel, rendezvényekkel, külső kapcsolatrendszer segítségével arra törekszenek, hogy fontos tényezőként kapcsolódhassanak be a Völgységi Kistérség pedagógiai, kulturális, művészeti életébe, a civil szervezetek működésének segítésébe.

A munkát meghatározó pedagógiai alapelvek és értékek:

- életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vétele,
- bizalom,
- következetesség,
- közösséghez tartozás,
- kommunikáció,
- környezeti nevelés,
- egyéni bánásmód.

Az általános iskola tanulói mindkét irányban szélsőséges családi és szociokulturális háttérrel rendelkeznek. A tanulók kb. 20%-a részesül rendszeres gyermekvédelmi támogatásban, kb. 15%-a származik nagycsaládból, a gyermekek kb. 10%-át neveli egyedülálló szülő. A szülők többsége a kor követelményeihez igazodó, sokféle, színvonalas és eredményes nevelési-oktatási programot igényel. Az iskolai nevelésben nagy jelentősége van a német nemzetiségi hagyományőrzésnek, mivel a lakosság közel fele német nemzetiségi származású. A roma tanulók aránya kb. 12%. A nagyon eltérő körülmények között élő diákság mindennapjait hivatott szervezni az iskola tantestülete, közössége és annak vezetése. Ennek a nem mindennapi feladatnak a folyamatos szervezésében és az igényes, személyre szóló munkában külső segítők is aktívan részt vesznek: a szülők, a fenntartó, szakmai szervezetek, társadalmi szervezetek, magánszemélyek, az alapítvány, a kisebbségi önkormányzatok. Az intézmény vezetősége olyan Pedagógiai és Művelődési Programot dolgozott ki, amely a leghatékonyabban segíti a tanulók testi, lelki és szellemi épülését.

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre az intézményben kiemelt figyelmet fordítanak. Az említett tanulók sorsának nyomon követését, hátrányaik megszüntetését, enyhítését minden pedagógus fontos feladatának tekinti. A fokozott odafigyelést igénylő munka pontos, hatékony elvégzése érdekében az iskolában gyermekvédelmi felelős van, aki együttműködik az osztályfőnökökkel és a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálat felelősével.

Segítségével az osztályfőnökök és a nevelőtestület tagjai folyamatosan figyelemmel kísérhetik tanulók életét, és azonnal felvehetik a kapcsolatot a szülőkkel és a megfelelő családsegítő szervezetekkel.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A város nemzetiségi óvodájának, és a 2011-2012-es tanévtől a kiscsoport óvoda-bölcsődéjének, nevelői, oktatói folyamatosan képzik magukat, hogy a társadalmi változásokhoz igazodva nevelhessék, fejleszthessék a gyermekeket. Szakképzett dajkák, logopédus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő, fejlesztőpedagógus, pszichológus, játék pedagógus, szurdopedagógus állnak rendelkezésre. Lehetőség van a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek fogadására. Együtt nevelésben történik az ő ellátásuk, mellette a gyógypedagógus egyéni fejlesztést is tart számukra, de lehetőség van kis csoportban foglalkoztatásra is. A logopédiai ellátás része a nevelésnek, ami szükség esetén korai időben segíti a gyermeket. Óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek együtt nevelik, fejlesztik az óvodásokat.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetésről és a gyermekek jogellenes elkülönítéséről nincsenek információink, az intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

Amennyiben a jövőben hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés történne, a gyermekek és tanulók kivétel nélkül meg fogják kapni a szükséges szakmai támogatást.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az általános iskolai intézményben végzett pedagógiai munka hatékonyságát mérő országos vizsgálatok eredményeinek területén hiányosságok mutatkoznak.

Az önkormányzatnál nem létezik olyan adatbázis, amely a településen bármely kompetenciamérési adatokat tartalmaznának, ezért az intézmények közötti, a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltéréseket telefonos megkeresés során kértük ki nagymányoki iskola egyik munkatársától.

Általánosságban megállapítható, hogy az iskolába járó gyerekek szívesen járnak az iskolájukba, a hiányzások majdnem 100 %-a igazolt, a tanulók jól teljesítenek, és általános iskolai tanulmányaikat összességében jó-közepes eredménnyel fejezik be.

Az iskolai nyári szünetre való tekintettel konkrét adatokat jelen pillanatban a HEP 2013. augusztusi készítésekor nem tudtak prezentálni számunkra, így a HEP felülvizsgálatkor fogjuk ezeket a hiányosságokat (pl. a tanulók kognitív fejlődésének nyomon követése, tudásszintmérő tesztek eredménye, osztályismétlési és lemorzsolódási statisztikák, felvételi statisztikák, stb...) pótolni.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A gyermekjóléti és családsegítő Szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a fogyatékos, rászoruló és/vagy hátrányos helyzetben lévő gyermekek és szülei szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll, ami a fogyatékos, rászoruló és/vagy hátrányos helyzetben lévő gyermekek érdekeit, minőségibb életvitelét és fejlődését szolgálják.

Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a fogyatékos, hátrányos helyzetű gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

Az oktató-nevelő munkában kiemelt szerepet kap az együttműködésre nevelés, a gyermekek társadalomba való beilleszkedésének elősegítése, a környezetben egyre gyakrabban előforduló külső, káros tényezők kiküszöbölése, a tehetséggondozás, a felzárkóztatás, valamint az egészségre és kulturált életmódra való nevelés. A célok eléréséhez a kötelező órakereten kívül az iskola a további lehetőségeket szervezi tanulóinak:

- német kétnyelvű- és nemzetiségi oktatást kínál,
- informatikai képzést biztosít,
- integrált oktatásról gondoskodik,
- szakköröket, sportfoglalkozásokat hirdet meg,
- erdei iskolát, osztálykirándulásokat szervez,
- egészségnevelési programról gondoskodik,
- kulturális intézményekbe szervez látogatásokat.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésben részesülnek. Az ő nevelésük, oktatásuk a többi gyermekkel azonos alapelvek alapján történik, az egyén speciális adottságai, helyzete figyelembe vételével. Az egyéni megsegítést gyógypedagógus végzi. Kistérségi központként biztosítják a logopédiai ellátást és a gyógytestnevelést.

A nagyobb létszámú évfolyamokon a matematika és a magyar órákon képességek szerinti csoportbontásban tanulnak a gyerekek, ilyen formában tehetséggondozásra, egyéni képességfejlesztésre is lehetőség van. A délelőtti és a délutáni sportfoglalkozások biztosítják a mindennapi testedzés lehetőségét: labdarúgás, kézilabda, gyógytestnevelés, asztalitenisz, nemzetiségi néptánc is a kínálat része. A nyári szünetben Bonyhádon igény szerint úszásoktatást szerveznek.

A tanulók az igényüknek, érdeklődési körüknek megfelelően felzárkóztató foglalkozásokon (korrepetálások, egyéni fejlesztőórák) és szakkörökön (nyelvvizsgára felkészítő, kézműves, irodalmi színpad, matematika, énekkar, néptánc, felvételi előkészítő foglalkozásokon) vehetnek részt.

Az osztálytermeken kívül szaktantermek, fejlesztő terem, tornaszoba, klubszoba, ebédlő, zeneoktatási terem, tágas udvar, sportpálya, valamint a könyvtár áll rendelkezésükre. A tantermek berendezését a közelmúltban korszerűsítették, az iskola szakmai eszközökkel való ellátottsága megfelelő.

Az iskola részt vett a szakmailag legkorszerűbbnek ítélt kompetencia-fejlesztési program megvalósításában, HEFOP 3.1.2. intézkedés részeként arra vállalkoztak, hogy befogadják,

adaptálják és elterjesztik a kompetencia-alapú nevelés, oktatás és képzés új tartalmait, módszereit, eszközeit. Az egész életen át tartó tanuláshoz nélkülözhetetlen képességeknek, készségeknek és kompetenciáknak a fejlesztését. Ebben a felső tagozatosok voltak az élenjárók.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkaerő-piacon történő boldogulás, az életpályán való hasznosulás feltétele az a mód, ahogyan a fiatalok az oktatásból átlépnek a munka világába. A gyerekek legtöbbször nincsenek tisztában ezekkel a lépésekkel és a képességeiknek megfelelő pályával.	Pályaorientációs tevékenység elősegítése akár az iskolai oktatáson felül (pl.: művelődési központban szakkör keretében)
Az oktatási intézményeket elhagyó tanulók jelentős hányadának alapkészségei alacsony szintűek, a továbbtanulásra és önmaguk fejlesztésére motiválatlanok.	Iskolarendszeren kívüli oktatások (pl: kézműves, művészeti stb. szakkör, számítógépes tanfolyam...) megtartása a lehetőségekhez mérten a művelődési központban pályázati forrásból
Az óvodában általában csak a gyerekek személyiségfejlődésével, foglalkoznak, az egészséges életmódra neveléssel alig.	Sportolási lehetőségek biztosítása, sport- és egészségnapok megtartása (pályázati forrásból)
A környezettudatos viselkedés nem terjedt el a gyermekek körében, aminek oka az ismerethiány és a pozitív minta hiánya.	Szemétyűjtési akciók és „tartsuk lakhelyünket tisztán” programok megtartása, szemléltetési programok szervezése, a témához illő pályázati forrásokon kihasználása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja (Alaptörvény, Munkatörvénykönyv), de a már meglévő esélyegyenlőtlenségek okainak feltárását és felszámolását nem írja elő egyetlen jogszabály sem. A nemek közötti egyenlőség tekintetében a jogi szabályozás megfelel az EU előírásainak, azonban a jogérvényesítés területén tapasztalhatók problémák.

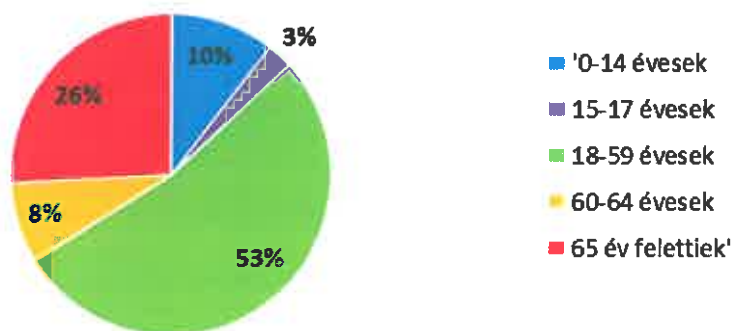
A lenti táblázatból jól látható, hogy a népesség több, mint felét a nők teszik ki (igaz ez a munkavállalási korú (18-59 éves) korosztályra is), így gazdasági szerepük a településen különösen fontos lehet.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1 134	1 228	2 362	48,01%	51,99%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	164	129	293	6,94%	5,46%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	45	31	76	1,91%	1,31%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	646	652	1 298	27,35%	27,60%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	87	99	186	3,68%	4,19%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	192	317	509	8,13%	13,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Nagymányok Város Önkormányzata kiemelten fontosnak tartja a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítését, a családbarát munkahelyek kialakítását, a munka és a magánélet összeegyeztetését. Munkáltatóként eleget tesz az egyenlő munkáért, egyenlő bér követelményének.

A településen a női elhelyezkedéseket tekintve változó az esély. Alapesetben egyenlő, azonban időről-időre változik, ahogy a munkalehetőségek jellege is változik. Van, amikor a nők kerülnek előnybe.

Általánosságban elmondható, hogy a nők átlagos iskolai végzettsége magasabb, minek következtében nagyobb arányban foglalkoztatják őket a szellemi, felsőfokú végzettséget igénylő munkakörökben, mint a férfiakat. A férfiak körében magasabb a munkanélküliség, a nők viszont hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon, és hátrányaikat erősítheti egy esetleges gyermekvállalás.

A nők foglalkoztatását (foglalkoztathatóságát) gátló főbb akadályok közt meghatározó szerepet játszik a munkaerő-piaci kereslet – kínálat alakulása, de számos akadály létezik még, melyet nem a munkaerő-piac determinál. Ezek helyi szinten történő feltárása óhatatlanul szükséges, hiszen az akadályok egy részének elhárítása az önkormányzat, a helyi társadalom közreműködésével megoldható.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel, anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíj jogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

A nők között kiemelten hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportok:

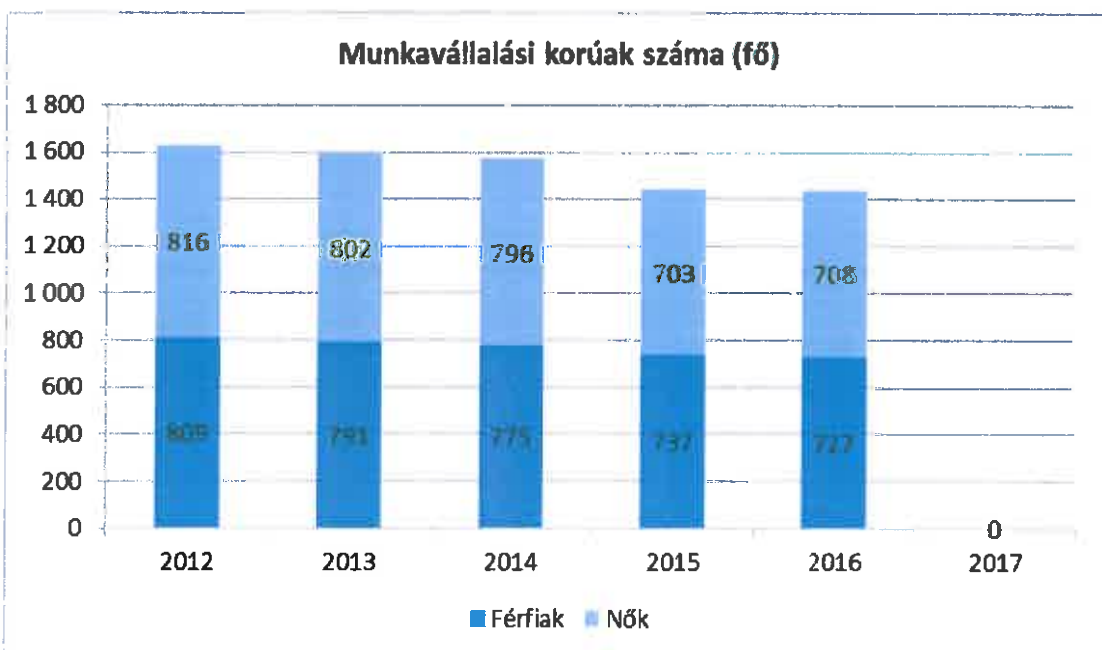
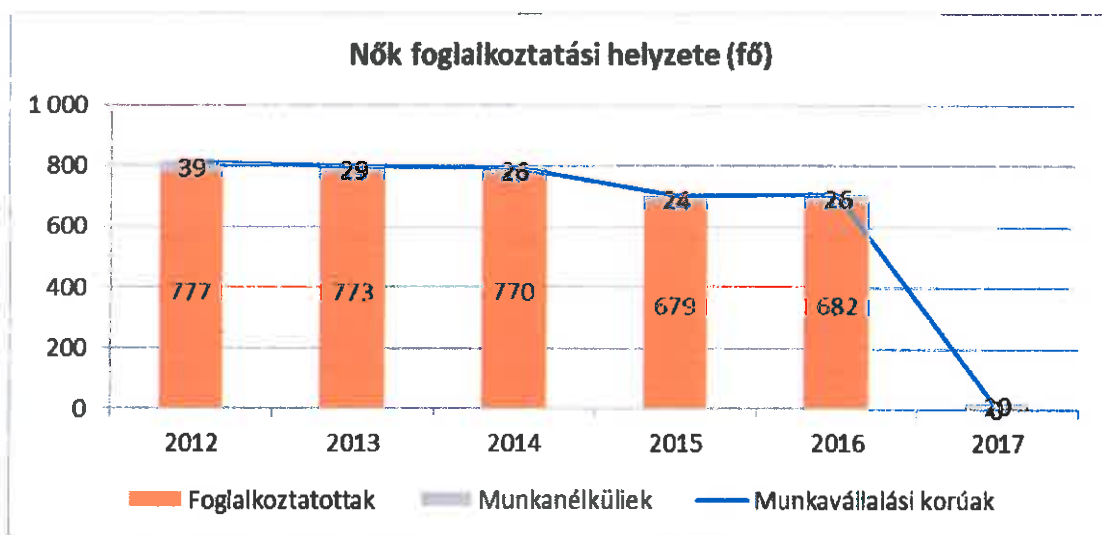
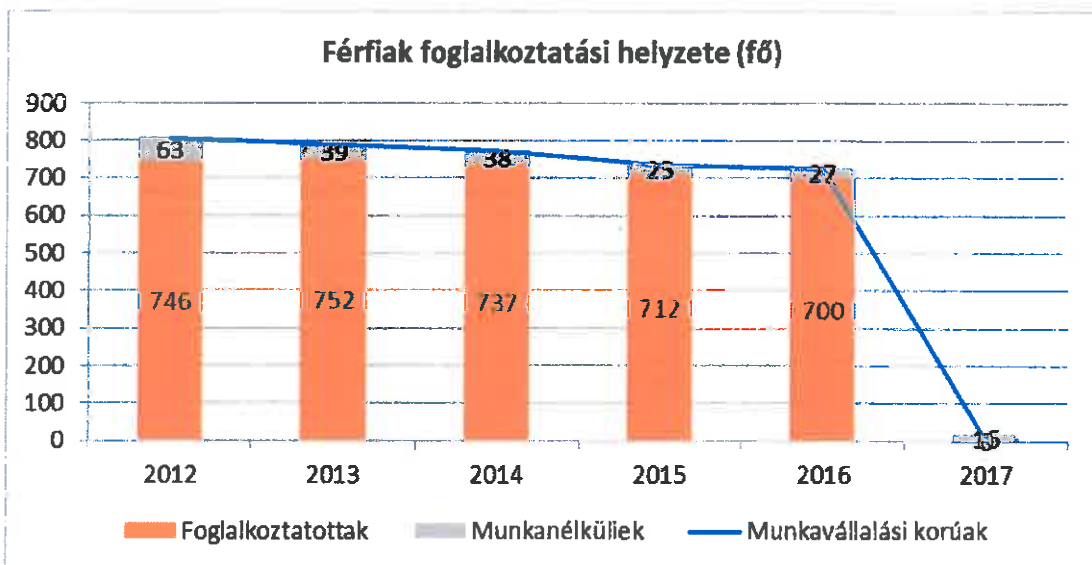
- a 45 feletti nők,
- a pályakezdők,
- a gyesen lévő, illetve kisgyermekes anyukák a munkába visszatérni vágyók.

Az alábbi táblázat és diagramok jól mutatják: a nők foglalkoztatási szintje az utóbbi időben kezdett elmaradni a férfiak foglalkoztatási szintjétől, mely negatív tendenciát szükséges egyensúlyba hozni.

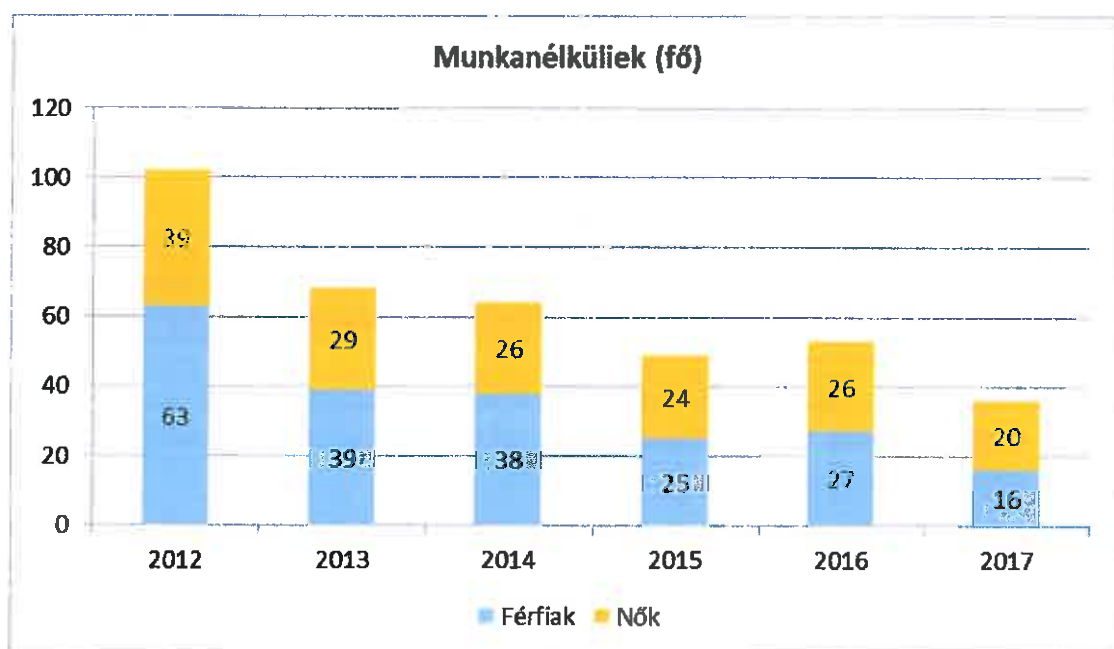
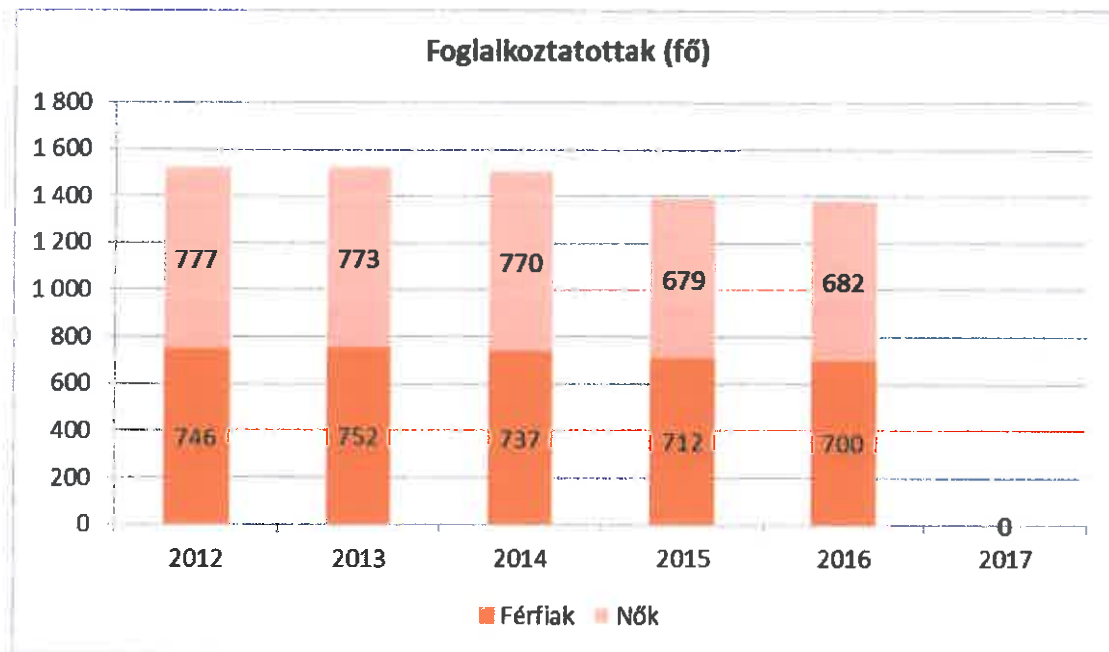
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	809	816	746	777	63	39
2013	791	802	752	773	39	29
2014	775	796	737	770	38	26
2015	737	703	712	679	25	24
2016	727	708	700	682	27	26
2017	na.	na.	na.	na.	16	20

Forrás: Teir és helyi adatgyűjtés

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők részvétele a foglalkoztatást segítő és képzési programokban elsősorban helyi adatgyűjtésen és a Munkaügyi Központ által szolgáltatott adatokon alapszik.

Nagymányokról átlagosan évi 6-7 nő vesz részt a munkaügyi központ által szervezett képzéseken. A Munkaügyi Központ adatai szerint a képzésen résztvevők 98-100 %-a zárja sikeresen a képzéseket.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkaerőpiacon az alacsony végzettségű nők számára a közmunkaprogramon kívül a betanított munka és a civil szervezeti és/vagy alapítványi munka adhat lehetőséget, ugyanakkor megemlítenéd, hogy annak ellenére, hogy nőtt az alacsonyan iskolázott népesség aránya a

településen, a női lakosság még mindig alacsonyabb arányt képvisel az alacsonyan iskolázott népességből.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	26,6%	34,3%	73,4%	65,7%
2011	23,6%	33,6%	76,4%	66,4%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Önkormányzatunk célja, hogy a településen ne valósuljon meg a hátrányos megkülönböztetés, és a férfiak és a nők átlagos keresete közel megegyezzen. Az Önkormányzat ennek a törekvésének minden évben eleget is tesz, hiszen hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén az önkormányzathoz, vagy az önkormányzattal szemben bejelentés az elmúlt évek alatt nem érkezett. A közfoglalkoztatásban a nehéz fizikai munkák elvégzésére inkább férfiakat, mint nőket alkalmaz az önkormányzat. A szellemi munkák területén (önkormányzatnál a gazdasági és pénzügyi irodában, az óvodában, a könyvtárban) a nők vannak túlsúlyban, a fizikai munkák (pl. a falugondnoki szolgálat és a téli városüzemeltetési feladatok, hólapátolás) a férfiak sajátja.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését nehezíti, hogy a településen bölcsődei ellátás nincs, de ugyanakkor férőhely hiány sem jellemző az óvodai férőhelyek tekintetében. Családbarát munkahelyi megoldásokat az Önkormányzat nem gyűjt, erre vonatkozó felmérés nem készült.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0

2015	0	0	0	0
2016	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre
2017	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre
2017	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	80	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30-17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	0	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	7	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	65	3	90	1	73	0
2013	67	3	80	1	68	0
2014	67	3	80	1	69	0
2015	59	3	80	1	59	0
2016	72	3	80	1	67	nincs adat erre a területre
2017	na.	na.	na.	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A város óvodája minden beiratkozó 3-7 év közötti gyermeket fogad, ami segíti a korai közösségi nevelést. A családok nagyon eltérő szociális helyzete miatt az intézmény feladata az elfogadásra és együttműködésre nevelés. Az óvodában lehetőség van a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására. Együtt nevelésben történik az ő ellátásuk, mellette a gyógypedagógus egyéni fejlesztést is tart számukra, de lehetőség van kis csoportban foglalkoztatásra is. A logopédiai ellátás része a nevelésnek, ami szükség esetén korai időben segíti a gyermeket. Óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek együtt nevelik, fejlesztik az óvodásokat.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

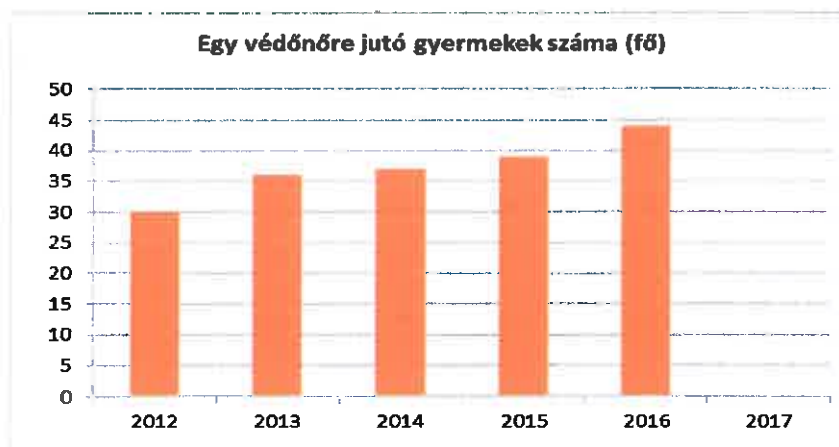
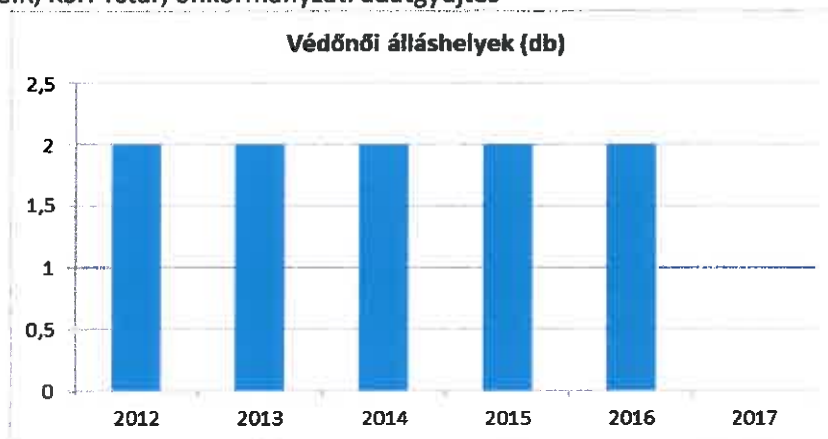
A családtervezés, anya és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. E területen belül is fokozott figyelmet fordítanak a szociálisan nehéz helyzetben élő várandósokra és a gyermeküket egyedül nevelő anyákra. A gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását a leendő szülők számára már várandós korban megkezdik: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások keretében. A védőnők segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzátartozó nyomtatványok beszerzésében, kitöltésében.

Az alábbi adatok a védőnők, a 0-3 év közötti gyermekek számának változást és az egy védőnőre jutó átlagos gyermekszámot mutatja. Korábbi, gyermekekre vonatkozó adatokhoz hasonlóan, stabil, szélsőségeket nem mutató adatokkal rendelkezik a város. Egy védőnőre átlagosan 34 gyermek jut. A védőnői tanácsadásokon a várandós kismamák, a 0-1 év közötti csecsemők és az 1-16 éves gyermekek gondozása történik. Az említett ellátások kiegészülnek az óvodai és az iskolai-egészségügyi feladatokkal, valamint az egészségneveléssel.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	2	30
2013	2	36
2014	2	37
2015	2	39
2016	2	44
2017	na.	na.

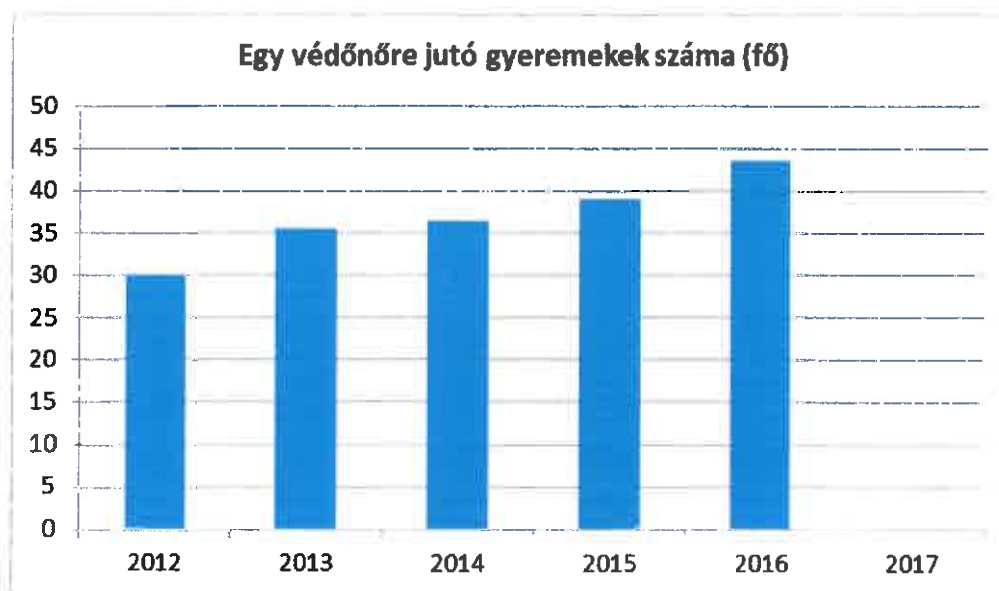
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	2	60	30
2013	2	71	36
2014	2	73	37
2015	2	78	39
2016	2	87	44
2017	na.	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak az esetek többségében a családon belül marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A jelzőrendszer működtetésével (védőnői hálózat, gyermek és ifjúsági felelősök, orvosok, gyermekvédelmi és szociális intézmények), illetve az egyre hathatósabb rendőri tevékenység eredményeként növekszik az ilyen típusú ügyek száma. Városunkban nem jellemző a családon belüli vagy nőket érő erőszak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehető szolgáltatások a gyermekek átmeneti otthona, az anyaothton, szociális válsághelyzetbe került várandós anyák gondozása, rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes iskolai étkeztetés, egyszeri gyógyszer-támogatás, segély tűzifa formájában.

Anyaothtonok a település környékén:

- Kapaszkodó Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltató Központ – Családok Átmeneti Otthon (Dombóvár) – 33,0 km-re Nagymányoktól
- Bölcső Alapítvány és Egyesület (Szekszárd) – 30,7 km-re Nagymányoktól
- CSSK Családok Átmeneti Otthona (Szekszárd) – 30,7 km-re Nagymányoktól
- Árvácska Családok Átmeneti Otthona (Tével) – 22,0 km-re Nagymányoktól

Az anyaothtonok általában 12 hónapra biztosítanak szállást, egyeseknél ez 6 hónappal hosszabbítható meg. Az ellátás formája mindegyiknél önellátás. Az otthonok főzési, mosási, tisztálkodási lehetőséget és szükség esetén gyermekfelügyeletet is biztosítanak. Jogász, pszichológus és orvos is rendelkezésre áll, napi 24 órában pedig egy-egy szakgondozó és gondozó tart ügyeletet.

5.5. számú táblázat - Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

év	önkormányzati anyaothton a településen	önkormányzati anyaothton a település 50 km-es körzetében	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaothton a településen	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaothton a település 50 km-es körzetében
2008	0	3	0	1
2009	0	3	0	1
2010	0	3	0	1
2011	0	3	0	1
2012	0	3	0	1
2013	0	3	0	1

Forrás: Helyi adatgyűjtés

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi közéletben a női és férfi alkalmazottak aránya kiegyenúlyozott. Betöltött állásuknál fogva központi szerepet játszanak a helyi közszemlélet formálásában, a helyi társadalom alakításában. A nők szerepéről bővebben a HEP 3.7. fejezetében olvashatnak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma, cigány, beás nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő, még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

A gyermek születését követően általában az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet indokolt teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is.

A családon belüli erőszak nem magánügy. Számos nemzetközi egyezmény és javaslat kimondja, hogy a családon belüli nők és gyerekek elleni erőszak a nőkkel szembeni diszkrimináció egyik formája, és ezért ennek megszüntetése állami feladat. Egy ilyen mértékű társadalmi problémát egyetlen civil szervezet sem tud egymaga megoldani. A Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület (továbbiakban: NANE Egyesület) segíteni tud, a meghallgatás és az ítéletmentes megértés, valamint a családon belüli erőszak társadalmi jelenségéről szóló ismertetek terjesztése akár publikációk, akár képzések vagy kampányok formájában.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A helyi közösségi életben tevékenykedő nők száma kevés.	Klubok szervezése, helyi egyesületi munkák támogatása, szociális segítő csoportok létrehozása, önszegélyező körök létrehozása
A nők, különösen a mélyszegénységben élők és gyermeket nevelők számára nehéz a munkapiaci-integráció.	Helyi szociális szövetkezet létrehozásának támogatása (pályázati forrásból, önkormányzati támogatással)
Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése nehéz, helyzetüket oktatással javítani szükséges.	Számítógépes tanfolyam (a távmunka lehetőségének megteremtésére) és öfenntartást segítő képzések tartása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

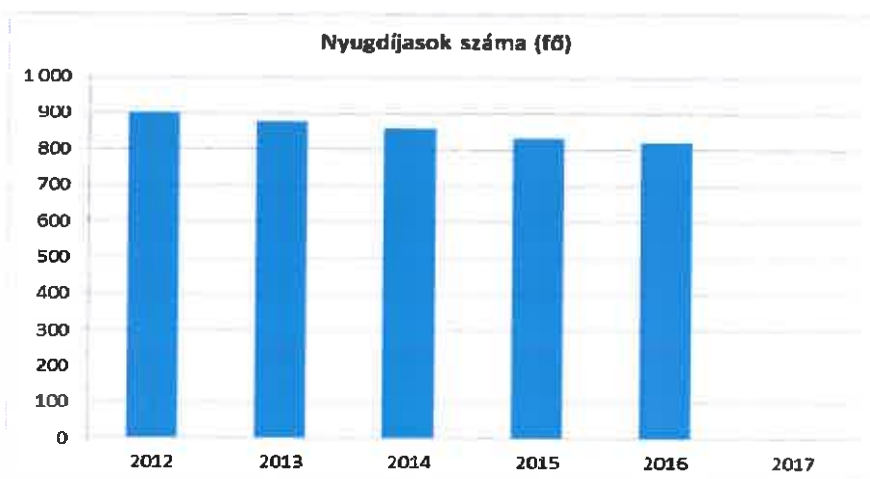
A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 6. § (1)-(2) alapján
A nyugdíjrendszer keretében járó saját jogú nyugellátások:

- az öregségi nyugdíj,
- rehabilitációs járadék.”
- A nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátások:
- özvegyi nyugdíj,
- árvaellátás,
- szülői nyugdíj,
- baleseti hozzátartozói nyugellátások,
- özvegyi járadék.”

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	371	531	902
2013	356	522	878
2014	346	512	858
2015	335	495	830
2016	329	491	820
2017	na.	na.	#ÉRTÉKI

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti adatok alapján a nyugdíjasok számának csökkenése figyelhető meg a városban.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Mint a település minden lakosa számára, úgy az idősek számára is az alábbi foglalkoztatási formák állnak nyitva:

- fizikai foglalkoztatás (ez általában közmunkaprogramként nyilvánul meg)
- szellemi, kulturális foglalkoztatás (közintézményekben, alapítványoknál történő munkavégzés)
- szórakoztató foglalkoztatás (civil szervezeteknél történő munkavégzés, városnap rendezvényekben való közreműködés, rendezvényeken történő szereplés, stb...)

A közmunkaprogram keretein belül minden évben biztosít az idősek számára munkalehetőséget az önkormányzat, de a nehéz, megterhelő fizikai munkák, és a sokszor szélsőséges időjárás miatt az utóbbi években nem állt alkalmazásban az önkormányzatnál időskorú személy.

Az idősek nagy számban képviseltetik magukat a civil szervezeteknél, illetve a település közintézményeiben (tájház, egyház, iskola és óvoda) is sok idős ember dolgozik.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		95	67	63	45	55	36
20 év alatti (TS 1002)	Fő	2	3	2	2	6	1
	%	2,1%	4,5%	3,2%	4,4%	10,9%	2,8%
20-24 év (TS 1003)	Fő	17	13	10	7	9	4
	%	17,9%	19,4%	15,9%	15,6%	16,4%	11,1%
25-29 év (TS 1004)	Fő	13	10	1	2	6	3
	%	13,7%	14,9%	1,6%	4,4%	10,9%	8,3%
30-34 év (TS 1005)	Fő	12	9	7	2	4	3
	%	12,6%	13,4%	11,1%	4,4%	7,3%	8,3%
35-39 év (TS 1006)	Fő	13	8	10	6	9	3
	%	13,7%	11,9%	15,9%	13,3%	16,4%	8,3%
40-44 év (TS 1007)	Fő	14	6	7	5	3	3
	%	14,7%	9,0%	11,1%	11,1%	5,5%	8,3%
45-49 év (TS 1008)	Fő	10	8	11	5	6	6
	%	10,5%	11,9%	17,5%	11,1%	10,9%	16,7%
50-54 év (TS 1009)	Fő	7	5	5	6	6	4
	%	7,4%	7,5%	7,9%	13,3%	10,9%	11,1%
55-59 év (TS 1010)	Fő	6	4	6	5	3	4
	%	6,3%	6,0%	9,5%	11,1%	5,5%	11,1%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	1	1	4	5	3	5
	%	1,1%	1,5%	6,3%	11,1%	5,5%	13,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idősor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

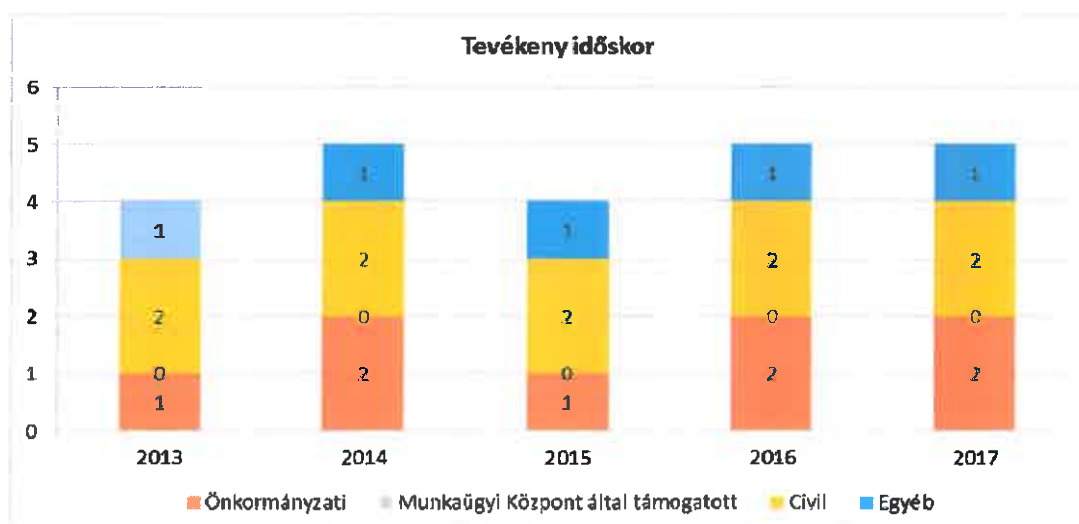
A munkáltatók kész munkaerőt akarnak, és nagyon keveset kívánnak törődés és anyagi értelemben fordítani az alkalmazottaikra. A munkavállalóknak ez által sem motivációja sem lehetősége nincs szervezett fejlesztésbe bekapcsolódni. Különösen a közép és idősebb korosztálynál probléma ez, mert a fiataloknak az iskola elvégzése után még jó néhány évig versenyképes lehet a tudása. Mivel a tudást nem igazán jutalmazzák a munkahelyeken (a térségben kevés az innovatív munkahely) ezért nincs is elég motiváció a tanuláshoz.

Ennek ellenére egy réteg ad a saját fejlesztésére, de csak akkor, ha anyagiilag is meg tudja ezt teremteni, mert ez nagyon idő és pénzigényes. Nem perspektíva a nyugdíjas/minimálbéres alkalmazotti lét, hiszen ez a pusztán megélhetésre sem elég, éppen ezért az idősök, nyugdíjasok szívesen végeznek/végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet, bár ennek az esélye a munkaerőpiacon egyre kisebb, kivéve akkor, ha speciális szaktudással rendelkeznek. Nehéz helyzetben vannak azok az idősebb munkavállalók is (jellemzően 55 év feletti) akiknek megromlik az egészségi állapota, megváltozik a munkaköre, vagy akit érint az átszervezés, hiszen aki ebben a korban munkanélkülivé válik, annak az elhelyezkedési esélye nagyon kicsi, illetve sokkal kiszolgáltatottabb a munkaerőpiacon.

6.2.2. számú táblázat - Tevékeny idősor (lehetőségek a településen)

Év	Önkormányzati	Munkaügyi Központ által támogatott	Civil	Egyéb	Összesen
	db	db	db	db	db
2013	1	0	2	1	4
2014	2	0	2	1	5
2015	1	0	2	1	4
2016	2	0	2	1	5
2017	2	0	2	1	5

Forrás: Helyi adatgyűjtés

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

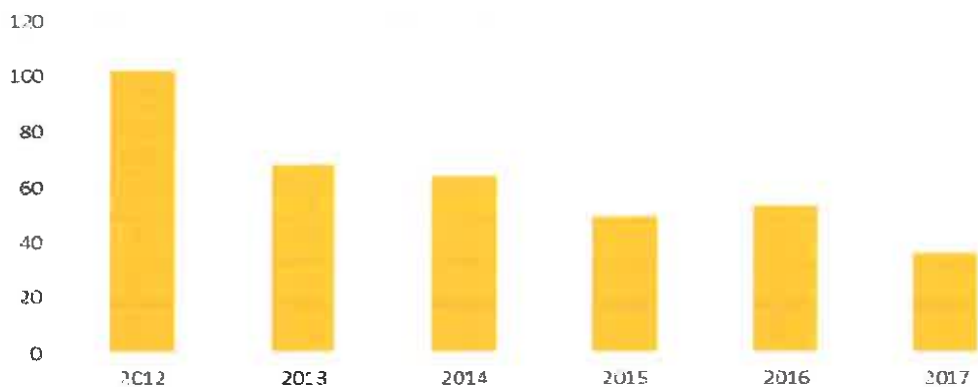
Az elmúlt évek alatt nem érkezett sem az önkormányzathoz, sem az önkormányzat ellen olyan bejelentés, amely az időseknek a foglalkoztatás területén kialakult hátrányos megkülönböztetéséről szólt volna.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

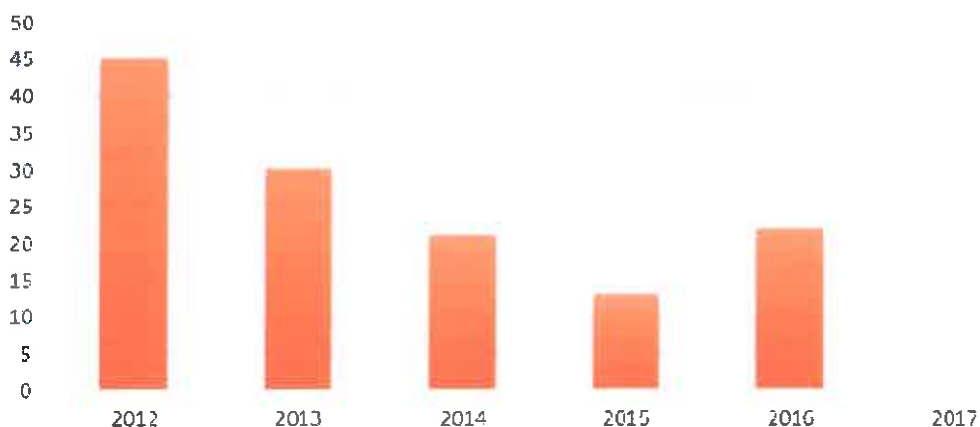
Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	102	7	7%	45	na.	#ÉRTÉK!
2013	68	5	7%	30	na.	#ÉRTÉK!
2014	64	10	16%	21	na.	#ÉRTÉK!
2015	49	10	20%	13	na.	#ÉRTÉK!
2016	53	6	11%	22	na.	#ÉRTÉK!
2017	36	9	25%	0	na.	#ÉRTÉK!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Munkanélküliek száma (fő)

Tartós munkanélküliek száma (fő)

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

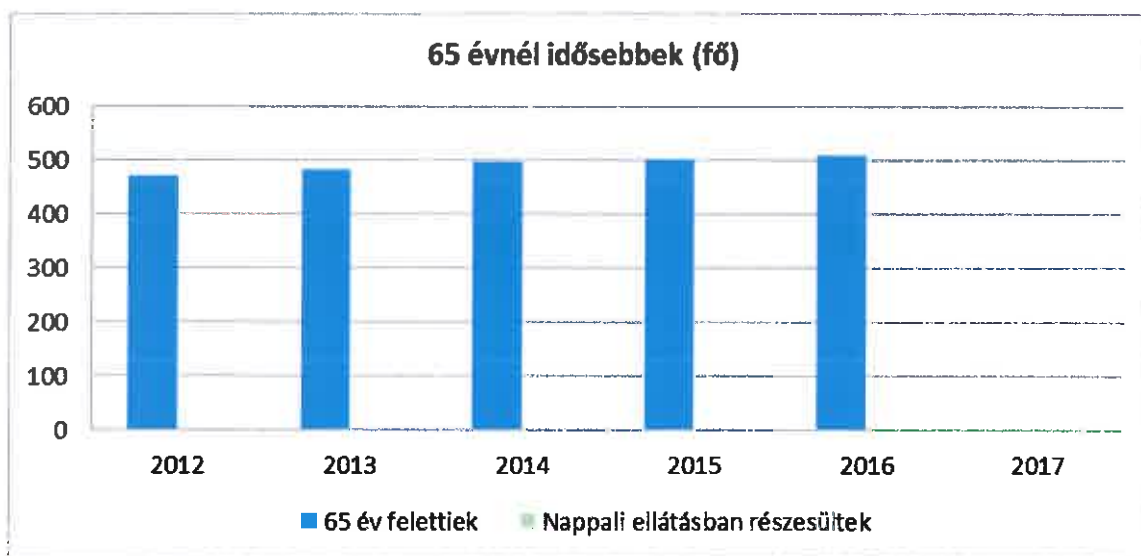
Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a település minden lakosa részére biztosított, ezek egy része életkor alapján az idősök részére van biztosítva.

Az önkormányzat biztosítja az idősök számára a szociális alapszolgáltatásokat (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, időskorúak nappali ellátása, közösségi alapellátás), melyek igénybevételéről az alábbi adatok állnak rendelkezésre.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	470	0	0,00%
2013	482	0	0,00%
2014	496	0	0,00%
2015	502	0	0,00%
2016	509	nincs adat erre a területre	
2017	na.	na.	#ÉRTÉKI

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	0
2013	1
2014	1

2015	1
2016	1
2017	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nagymányok Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2015.(II. 27.) önkormányzati rendelete a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról meghatározza Nagymányok Város Önkormányzata által biztosított szociális ellátások formáit, az ellátásokra való jogosultság feltételeit, az igénybevétel módját és az ellenőrzés szabályait.

Nagymányok Város Önkormányzata a Bonyhádi Szociális Alapszolgáltatási Központként Működő Gondozási Központ Fenntartó Társulás által fenntartott Bonyhádi Szociális Alapszolgáltatási Központként Működő Gondozási Központ (székhelye: Bonyhád, Perczel u. 29. rövidített neve: Bonyhádi Gondozási Központ) és a Váralja Község és Nagymányok Város Szociális Intézményeinek Intézményfenntartó Társulása által fenntartott Ószikék Szociális Intézmény (székhelye: 7354, Váralja Kossuth Lajos u. 129.) keretein belül biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat.

Alapellátások

(1) Családsegítés (telephelye: Bonyhád, Perczel Mór u. 27.) keretében a CSK segítséget nyújt a működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémái vagy egyéb krízishelyzete miatt segítséget igénylő személynek, családnak az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából.

(2) Étkeztetés (telephelye: Nagymányok, József A. u. 8/c.) keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik a Váraljai Ószikék Szociális Intézmény, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen:

- a.) koruk,
- b.) egészségi állapotuk,
- c.) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik,
- d.) szenvedélybetegségeik, vagy
- e.) hajléktalanságuk miatt.

(3) Házi segítségnyújtás (telephelye: Nagymányok, József A. u. 8/c.) keretében gondoskodik a Váraljai Őszikék Szociális Intézmény:

a) azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak,

b) azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről, valamint szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek, azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik,

c) azokról a személyekről, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükbe történő

visszaillesztés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához

(4) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (telephelye: Bonyhád, Szabadság u.2.) keretében a Bonyhádi Gondozási Központ az Szt. 65. §-a szerinti napi 24 órás készenléti szolgálat biztosításával gondoskodik azokról a személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek.

(5) Támogató szolgáltatás (telephelye: Bonyhád, Perczel u.29.) keretében – a Szt. 65/C. §-ában meghatározottak alapján - biztosítja a Bonyhádi Gondozási Központ a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátását, illetve a más szolgáltatásokhoz való hozzájutást.

Az önkormányzat szakosított ellátásként az Idősek Otthonában ápolást, gondozást nyújt, melyet a Váraljai Őszikék Szociális Intézmény útján biztosít. Az Idősek Otthona ápolást, gondozást nyújtó intézmény. Gondoskodik az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásáról, lakhatásáról. (továbbiakban: teljes körű ellátás), feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. A szolgáltatás célja, hogy az Idősek Otthona az ellátásra jogosult személyeknek a jogszabályban meghatározott teljes körű ellátást biztosítson, akiknek koruk, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt otthonukban, illetve hozzátartozóik által nem megoldható, gondozási szükségletük meghaladja a napi 4 órát. Azoknak az idős személyeknek az ápolása, gondozása, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képesek. Felvehető az a 18. életévét betöltött személy is, aki betegsége miatt nem tud önmagáról gondoskodni. Az intézmény biztosítja az ellátáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket: napi huszonnégy órás szolgálatot, egészségügyi ellátást, orvosi ellátást, lakhatást, személyi tisztálkodási, étkezési lehetőséget, környezet, ruházat tisztántartását, közösségi együttlétre és látogatók fogadására alkalmas helyet, mentálhigiénés ellátást

Nagymányok ciklusprogramjaiban kiemelt feladatként kezeli egy jól működő, korszerű szociális ellátórendszer működtetését és fenntartását. Véleményük szerint elengedhetetlen, hogy egy településen a rászorulóknak számára elérhető szociális szolgáltatások működjenek, amelyek segítséget nyújtanak a fennálló problémák kezelésében.

Az önkormányzat számára elsődleges feladat a szociális szféra zavartalan működésének biztosítása, ezért a jövőben jelentős anyagi ráfordítások mellett a tovább kívánjuk bővíteni az ellátási rendszert.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Nagymányok vezetése kiemelten kezeli e korcsoportot, s intézményein keresztül biztosítja számukra a kulturális közéletbe aktív bekapcsolódásukat.

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést Nagymányokon a könyvtár, teleház biztosítja. Az önkormányzat tevékenységének fontos szegmense az időskorúak számára a közművelődési szolgáltatások nyújtása, melyekkel igyekeznek bevonni e korcsoportot aktívan az intézmény tevékenységébe és a civil szereplésbe, melyben nagy sikereket értek el.

A 1976-ban alakult Nyugdíjasklub a településen élő nyugdíjasok összefogására, testi-szellemi felkarolására, az idősek szabadidejének aktív eltöltésére kulturális és szabadidős programok által. A heti klubfoglalkozásokon egészséges életmóddal kapcsolatban orvosi előadások és természetgyógyászati bemutatók kerülnek megszervezésre. Minden évben részt vesznek Nagymányok szépítésében, a Művelődési Ház rendezvényeinek lebonyolításában (játsszóház, kiállítás, stb...). Közös kirándulásokat, zenés esteket szerveznek, melyeken nemcsak a településbeli, de a kistérségi nyugdíjasok is szívesen látott vendégek.

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013	0	1	1	52	10	52	52
2014	0	1	1	52	9	52	52
2015	0	1	1	52	10	52	52
2016	0	1	1	52	8	52	52
2017	0	2	1	52	10	52	52

Forrás: Helyi adatgyűjtés

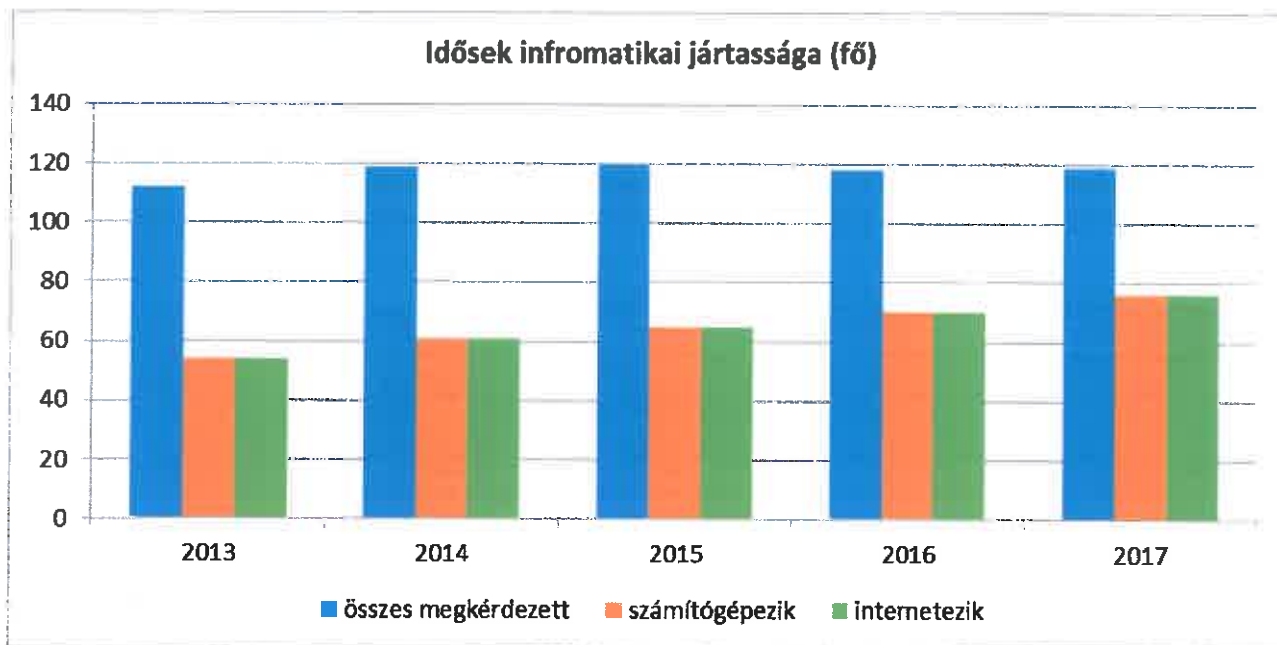
c) idősek informatikai jártassága

6.3.4. számú táblázat - Idősek informatikai jártassága

Év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	Fő	Fő	%	Fő	%
2013	112	54	48,2%	54	48,2%
2014	119	61	51,3%	61	51,3%
2015	120	65	54,2%	65	54,2%
2016	118	70	59,3%	70	59,3%
2017	119	76	63,9%	76	63,9%

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Nagymányok Város Önkormányzata fontosnak tartja az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítését. Hangsúlyt kell fektetni az alkalmoszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására, a népbetegségek számító betegségek kiszűrésére, védőoltások beadására, hiszen az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. rák és autoimmun betegségek) mielőbbi kezelésével megnő a korai stádiumban lévő beteg túlélési esélye. A fentiek érdekében a településen továbbra is szükség van életmód tanácsadások tartására, egészségfejlesztő közösségi programok szervezésére, melyek lehetőséget biztosítanak az egészséges életmód megismerésére, valamint nagyban hozzájárulnak az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, továbbá a testi és lelki egészség megőrzéséhez. Az Önkormányzat célja, hogy minél több idős élhessen minőségi, aktív, illetve biztonságot nyújtó, gondtalan nyugdíjas éveket.

Az időskorúak, különösen az egyedül élők, egyre gyakrabban válnak bűncselekmény áldozatává. Hogy ez ne történhessen meg, Önkormányzatunk több alkalommal is közzéteszi a Tolnai Megyei Rendőr Főkapitányság bűnmegelőzési célt szolgáló tájékoztató anyagait a Nyugdíjas klubban, a civil szervezeteknél, az idősek által látogatott intézményekben (könyvtárak, múzeum, tájház stb.) és az önkormányzat hirdetőtábláján is, így több alkalommal figyelmeztetjük őket a rájuk leselkedő veszélyre. A bűnmegelőzésben nagy segítséget kapunk a településen működő Polgárőrségtől, akik figyelő szolgálataikkal a település közbiztonságát kívánják növelni, főbb feladataik a bűnmegelőzés, bűnözés elleni fellépés, környezetvédelem, tájvédelem, a tulajdon védelme, és a lakosság tájékoztatása.

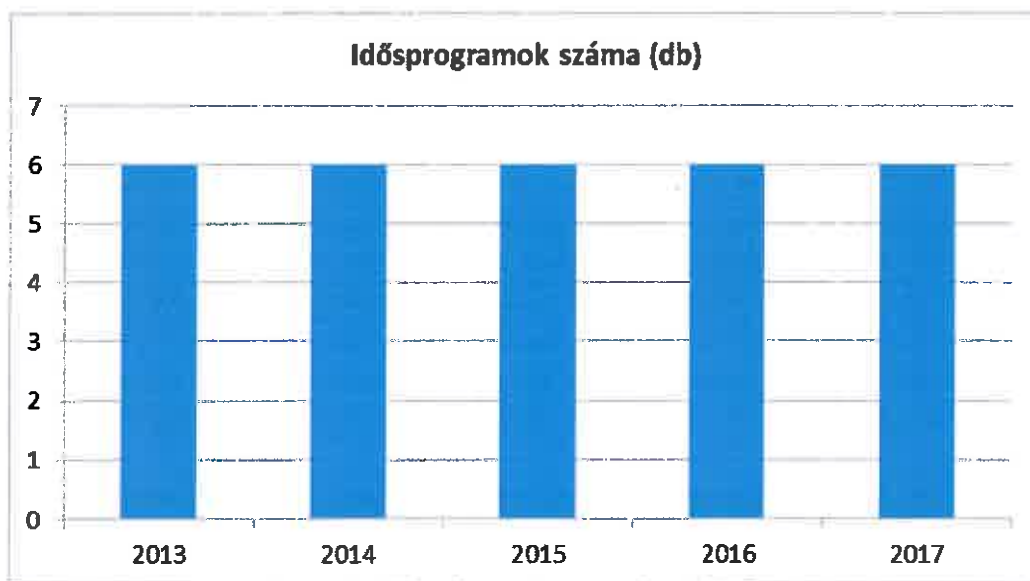
Nagymányokon több (13 db), az időseket tömörítő civil szervezet is működik (mint például Nagymányoki Szőlő- és Bortermelők Baráti Köre Egyesülete, Nagymányoki Faluvédő Egyesület, Nagymányoki Idősekért Alapítvány, Mecseki Bányász Szakszervezet Nyugdíjas Tagozat Nagymányoki Alapszervezet, Irodalmi színpad, Kézimunka Kör, Nyugdíjasklub, stb.), akik aktívan részt vesznek az idősebb korosztály számára szervezett programok előkészítésében, lebonyolításában. Ezek a szervezetek általában segítik egymást, illetve probléma esetén felveszik a kapcsolatot a terület önkormányzati képviselőjével. Elmondható, hogy az évek során jó kapcsolat alakult ki a (nyugdíjas) szervezetek és az önkormányzat között.

Ezek a szervezetek általában kirándulnak, múzeumokat, műemlékeket, várakat látogatnak, zenés és irodalmi összejöveteleket szerveznek és minden nyugdíjast szeretettel hívnak és várnak. Emellett részt vesznek hangversenyen, kiállításokon is és összejöveteleket, találkozásokat tartanak a kapcsolatok erősítése érdekében. A legtöbb szervezet fő feladatai: hagyományápolás, a történelmi kutatások elősegítése és publikálása, oktatás, tudományos összejövetelek szervezése, adományok és segélyek gyűjtése, szórakozás, közös éneklések, kézimunkák készítése, stb.

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen

Év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2013	6
2014	6
2015	6
2016	6
2017	6

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2012	1	26 047	1	1
2013	1	26 008	1	1
2014	1	25 793	1	1
2015	1	24 080	1	1
2016	1	21 361	1	2
2017	na.	na.	na.	na.

Forrás: TEIR

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyre nőnek a korosztályok (gyermekek – idősek) közötti távolságok	Nyugdíjas segítő klub létrehozása (pl: az aktív nyugdíjasok gyerek felügyeletet vállalhatnak a gyermekét egyedül nevelő nőknél, cserébe a szükséges bevásárlásokat, ügyintézéseket stb. megoldják)
A nyugdíjasok „feleslegesnek” érzik magukat	Az aktívak bevonása a településőrzésbe (egyfajta „humán-radar-ernyő” létrehozása)
Az idősek számára nincsenek olyan programok, melyek segítenének a szellemi frissesség megőrzésében, fejlesztésében.	Idősek oktatása szakkörök szervezésével (pl: informatika)
A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.	Ösztönzés az egészségügyi napokon a szűrővizsgálatokon való részvételre, egészségfejlesztési és egészségmegőrzési programok szervezése, a témához illő pályázati forrásokon kihasználása, a településen jelen lévő orvosi ellátások infrastruktúrájának és eszköz-infrastruktúrájának fejlesztése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A településen fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Az adatok gyűjtése az elsődleges jövőbeni cél. A 2001. évi népszámlálási adatok szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember volt Magyarországon, amely a lakosság 5,7 %-a.

A népesség fogyatékoságtípus szerinti megoszlása 2001. évben az alábbiak szerint alakult:

Mozgáskorlátozott	43,6 %
Látássérült	14,4 %
Értelmi fogyatékos	9,9 %
Hallássérült	10,5 %
Egyéb	21,6 %

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint 457 ezer fő vallotta magát fogyatékkal élőnek, mely a népesség 4,6 %-a. Népesség fogyatékoságtípus szerinti megoszlása 2011. évben:

Mozgáskorlátozott	44,8 %
Látássérült	15,8 %
Értelmi fogyatékos	8,19 %
Hallássérült	13,73 %

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élő emberek és családtagjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Annak ellenére, hogy a településen nem élnek megváltozott munkaképességű személyek és/vagy egészségkárosodott személyek, az Önkormányzatnak alapvető feladata, hogy olyan környezetet teremtsen és működtessen, melyben egyenlő esélyek érvényesülnek a mindennapi életünk során; a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és szórakoztatás területén is. Amennyiben településünkön a jövőben lesznek fogyatékkal élők, Önkormányzatunk gondoskodni fog olyan környezet kialakításáról, mely megteremti egyenlő esélyeiket a foglalkoztatáshoz, hiszen a fogyatékosággal élő személyek hátrányos helyzetükből adódóan:

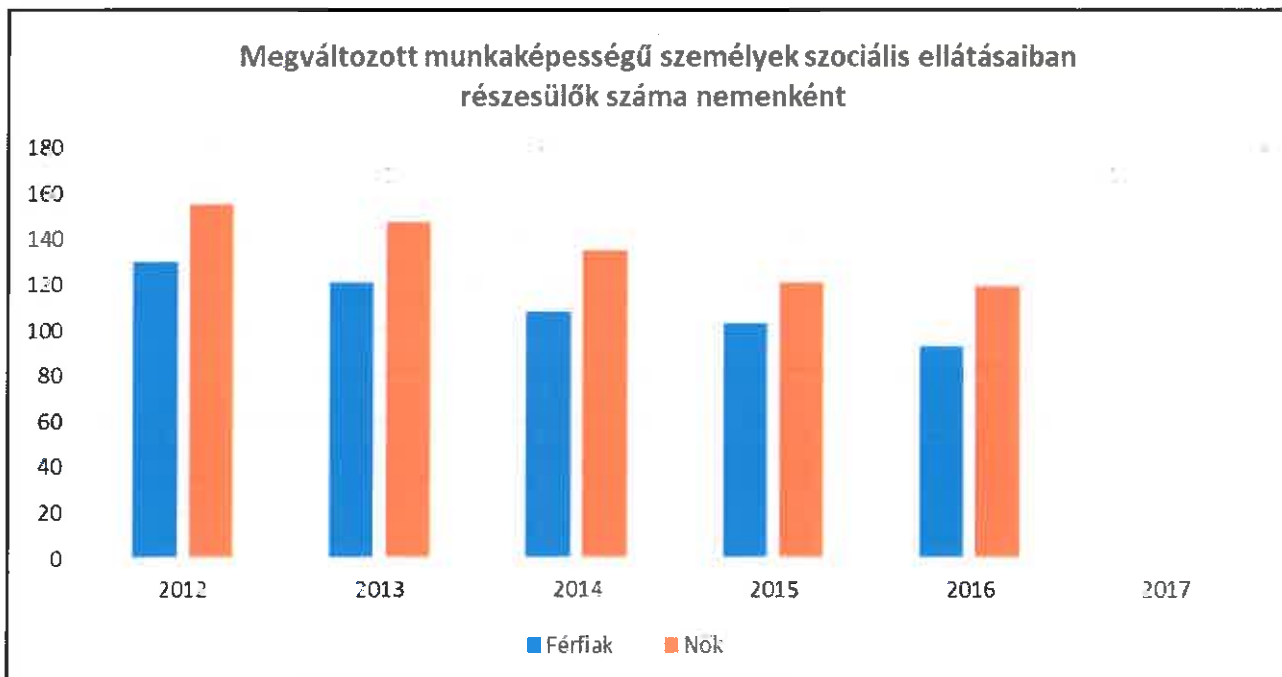
- napi életvitelüket nehezen tudják önállóan megoldani,
- célpontjai a betörőknek,
- szükségük van személyi segítségre,
- többségük szerényen él,
- aki rokkantként ment nyugdíjba, annak még nehezebb az élete.

A fentiekből egyenesen következik: élelemre keveset költenek, nem tudják megvenni a minőségi alapanyagokat ételeikhez, gyógyszerkiváltásnál szelektálnak, hiába kellene mindet kiváltani, de akkor nem jut élelemre.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	130	155	285
2013	121	147	268
2014	108	135	243
2015	103	121	224
2016	93	119	212
2017	na.	na.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az Önkormányzatnak, nincs arról tudomása, hogy fogyatékkal élő személyt hátrányos megkülönböztetés érte volna bármikor is a foglalkoztatás területén. Sem az Önkormányzathoz, sem az Önkormányzattal szemben nem érkezett ilyen jellegű bejelentés az elmúlt évek során.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Természetesen az önálló életvitelt támogató intézmények közt kiemelkedő szerepet a kistérségi Szociális Alapszolgáltató Központként Működő Gondozási Központ Bonyhád Város Gyermejkölési Szolgálati feladatokat ellátó Családsegítő Központja, aki mind a gyermekek testi-lelki-szellemi

fejlődésükben jelentkező problémák, mind pedig a felnőttek, családok életvitelében jelentkező – többek közt - mentális problémák feltárásért, megoldásáért rehabilitációs tanácsadást végez és fogadóórát tart.

A Családsegítő Központ a fentieken túl segít a konkrét esetek, kliensproblémák hatékony kezelésében és megoldásában, szükség szerint munkakapcsolatot épít ki és tart fent elsősorban és többek között az alábbi szervezetekkel:

- a szociális szolgáltatást nyújtó intézményekkel
- a egészségügyi ellátást nyújtó intézményekkel
- az oktatási-nevelési intézményekkel
- a gyermekjóléti szolgálattal
- a fogyatékosokat gondozó intézményeivel
- foglalkoztatási szolgáltatókkal

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

Városunkban a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos.

Az Önkormányzat tisztában van azzal, hogy a jövőben a középületekbe való akadálymentes bejutás biztosítása mellett fontos az épületen belüli közlekedés feltételeinek megteremtése minden közintézményben.

A település fokozatosan és folyamatosan igyekszik továbblépni a kommunikációs akadálymentesítés megvalósítása terén, valamennyi fogyatékossgal rendelkező személy számára biztosítva a tájékozódás lehetőségét az alábbi intézkedések megvalósításával:

- A gyengénlátók, színtévesztők számára érzékelhető nagyságban, formában, színben kell elkészíteni a tájékoztatást szolgáló látványelemeket.
- A vakok számára hanggal, tapintható, letapogatható, megfogható elemekkel kell kiépíteni az információs elemeket.
- A hallássérültek számára a hangos információkat szöveggel, képekkel, fényrel kell kiegészíteni. Az egészségügyi ellátásban résztvevőknek figyelemmel kell lenni a fogyatékkal élők érzékenységre, törekedni kell a rehabilitáció, a társadalmi beilleszkedés elősegítésére, és arra, hogy ne erősítsék a betegségtudatot abból kiindulva, hogy a fogyatékossg nem betegség, hanem állapot.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

Napjainkra az azonban elmondható, hogy az egészségügyi, szociális szolgáltatásokhoz, a közszolgáltatásokhoz és a kulturális programokhoz történő hozzáférés részben biztosított. Előfordul, hogy az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe, így szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk (eljuttatásuk) terén. Megoldás a szociális ellátórendszerrel, támogató szolgálatokkal való együttműködés, így a fogyatékkal élők is részt tudnak venni az egészségügyi szűrővizsgálatokon. A közösségi fórumokat, közmeghallgatásokat eddig és ezután is akadálymentes helyszínen rendezte meg a település.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

Annak ellenére, hogy ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása nehéz feladat a hatóságok előtt, azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik a településen is. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan, de eleget fognak tudni tenni e kötelezettségüknek. A cél a teljes körű akadálymentesítést megvalósítása.

Új beruházás, felújítás a hatályos jogszabályoknak megfelelően csak akadálymentesített környezet biztosításával történik. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Önkormányzatunknak nincsenek e területen rendelkezésre álló adatai az elemzéshez, tekintettel arra, hogy a vonatkozó adatok, adattáblák kitöltése jogszabályban nem előírt kötelezettség az önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjainak megalkotása során.

A tömegközlekedési rendszerek akadálymentességét az önkormányzat a fenntartókkal közösen mérni fel és az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek nem megfelelő eszközöket, épületeket és szolgáltatásokat – amennyiben arra forrás, mód és lehetőség adódik - akadálymentesíti.

Nagymányok jó úton halad a teljes körű akadálymentesítést megvalósítása felé, hiszen egy új beruházás, felújítás a hatályos jogszabályoknak megfelelően csak akadálymentesített környezet biztosításával történik. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés

szempontrendszer, így mind a fizikai, mind az info-kommunikációs akadálymentesség követelményeinek megpróbál a jövőben is eleget tenni az Önkormányzat.

A közúti közlekedést befolyásoló kátyúk, egyenetlen járdák, a járdáknál útpadkák jellemzik, amik nehezítik a kerékpárosok, motorosok, autósok és a lakosok közlekedését. Az Önkormányzat a jövőben ezeken a területeken is szeretne eleget tenni a teljes körű akadálymentesítésnek, elsősorban pályázati forrásból.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre	nincs adat erre a területre
2017	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

A város nem rendelkezik a testi, lelki és szellemi fogyatékos személyek számára alkalmas, nappali ellátásra, támogató szolgáltatásra és a szakosított ellátások keretében rehabilitációs működésre szakosodott intézménnyel.

A gyermekek részéről: Lehetőség van a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek fogadására. Együtt nevelésben történik az ő ellátásuk, mellette a gyógypedagógus egyéni fejlesztést is tart számukra, de lehetőség van kis csoportban foglalkoztatásra is.

A településtől 6,5 km-re lévő Bonyhádon, a 31 km-re lévő Szekszárdon és a 33 km-re lévő Dombóváron található olyan intézmény, amely a testi, lelki és szellemi fogyatékos személyek számára nappali ellátást tud biztosítani.

A Kézenfogva Alapítvány Tolna Megyei Önkormányzat Integrált Szociális Intézménye, az Árpád-házi Szent Erzsébet Otthon Bonyhádon található.

A térségben ez az egyedüli olyan otthon, amely széleskörű szolgáltatásokat nyújt nem csak értelmi fogyatékosok számára.

Az érintettek köre:

- enyhe értelmi fogyatékos
- középsúlyos értelmi fogyatékos
- súlyosan értelmi fogyatékos
- gyengén látó
- vak
- nagyothalló

- siket
- enyhe mozgáskorlátozott
- közepesen mozgáskorlátozott
- súlyosan mozgáskorlátozott
- Down-szindróma
- autista
- CP (cerebrális-parézis)
- pszichiátriai beteg
- skizofrén beteg
- pszichoorganikus szindróma
- beszéd fogyatékos

A foglalkozások köre:

- egészséges életmódra nevelés
- mentálhigiénés foglalkozás
- ápolás-gondozás
- ének, zene
- irodalom
- rajz, festés
- ajándéktárgy-készítés
- barkácsolás
- kerámia, üvegfestés
- szőnyegszövés
- asztalitenisz
- atlétika
- futás
- labdarúgás
- fodrász
- kertészet
- növénytermesztés
- hitoktatás
- munkára felkészítés
- szabadidős programok szervezése

A terápiák köre:

- bázis terápia (bazális stimuláció)
- fizikoterápia
- munkaterápia
- mozgásfejlesztés
- Snoezelen-terápia

Az alábbi érintetteknek, mint az enyhe értelmi fogyatékos, a középsúlyos értelmi fogyatékos, a súlyosan értelmi fogyatékos, a gyengén látó, a vak, a nagyothalló, a siket, az enyhe mozgáskorlátozott, a közepesen mozgáskorlátozott, a súlyosan mozgáskorlátozott, a Down-szindróma, az autista, a CP (cerebrális-parézis), a pszichiátriai beteg, a skizofrén beteg, a pszichoorganikus szindróma, a beszéd fogyatékos betegek számára intézményen belüli szociális foglalkoztatást is nyújtanak, ami a fejlesztő felkészítésben és a munka rehabilitációban valósul meg.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nagymányok Város Önkormányzata erőn felül próbál segíteni, támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni. Önkormányzatunk tisztában van azzal, hogy a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre, így az Önkormányzat a jövőben is ki fogja használni az adódó pályázati lehetőségeket. A fizikai akadálymentesítés mellett Nagymányokon folyamatban van a kommunikációs akadálymentesítés is, úgymint a település webes felületének, honlapjának akadálymentesítése, fordítása.

Terveink között szerepel, hogy a településre érkező vakokat és gyengén látókat braille írásos térképpel segítsük, hogy önállóan is eligazodhassanak a településen.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A település intézményeinek teljes körű akadálymentesítése még nem megoldott	Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így szükséges az intézmények teljes körű akadálymentesítése, pályázati forrásból.
A fogyatékkal élők számára nincsenek akadálymentes szolgáltatások és tartalmak, így azok létrehozása szükséges.	Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így a weblapok, webes felületek és tartalmak akadálymentesítése épp olyan szükségszerű, mint az intézmények akadálymentesítése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Az önkormányzati társulások és szövetségek

Völgységi Többcélú Kistérségi Társulás

Nagymányok Város Önkormányzata tagja a Völgységi Többcélú Kistérségi Társulásnak. A többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás 21 település összefogásával jött létre 2004. június 23-án, hogy segítse kb. 30 ezer ember mindennapi életét. A kistérségi társulásunk fő feladata a 21 településen a közszolgáltatás megszervezése, a hatékonyság növelése, az esélyegyenlőség biztosítása.

A Társulás az alábbi feladat- és hatáskörök ellátása érdekében jön létre:

- Közoktatási feladatok szervezése és ellátása, ezen belül legfontosabb a pedagógiai szakszolgálati feladatok szervezése és ellátása
- Az egészségügyi alapellátás együttes szervezése, ezen belül:
  - hétközi és hétvégi háziorvosi ügyelet.
- Személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
  - gyermekjóléti szolgáltatás,
  - gyermekek napközbeni ellátása,
  - gyermekek átmeneti gondozása.
- A szociális ellátások:
  - családsegítés
  - közösségi ellátás
  - támogató szolgálat
  - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
  - fogyatékosok nappali ellátása
- Belső ellenőrzési feladatok ellátása
- Nyilvános könyvtári feladatok
- Területfejlesztési feladatok és a kistérségi területfejlesztési projektek megvalósítása

A többcélú kistérségi társulás területfejlesztési feladatkörében összehangolja a Társulás tagjai, azok területfejlesztési társulásai és a kistérség területén működő gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit. Ennek érdekében a Társulási Tanács a kistérségi területfejlesztési feladatok tekintetében kistérségi fejlesztési tanácsként jár el.

A gyermekjóléti és szociális szolgáltatás ellátására létrejött társulás

A Völgységi Többcélú Kistérségi Társulásban résztvevő 21 település által létrehozott intézményfenntartó társulás által fenntartott intézmény Bonyhád Város Gyermekjóléti Szolgáltató feladatot is ellátó Családsegítő Központ (CSK) (székhelye: 7150 Bonyhád, Fáy lakótelep 34.) A közös fenntartású társulás kezdete: 2003.szeptember 1.

A gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítő szolgáltatás feladatát a CSK látja el, a közösségi ellátás és támogató szolgálat, valamint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatát a Szociális

Alapszolgáltató Központként működő Gondozási Központ (a továbbiakban: GK)szakemberei látják el a társulási megállapodásban részt vevő önkormányzatok lakosságára kiterjedően.

Az alapfokú közoktatásból és óvodai nevelésből adódó feladatokat ellátó intézményi társulás

A nagymányoki II. Rákóczi Ferenc Általános- Zeneiskolát és Könyvtárt Fenntartó Társulás 2003. szeptember 1-jén jött létre Nagymányok Nagyközség, Kismányok Község és Váralja Község Önkormányzata társulásával.

Nagymányok és Váralja Szociális Intézményfenntartó társulás

A Váralja és Nagymányok Szociális Intézményfenntartó Társulás 2008. december 1-jén határozatlan időre jött létre Nagymányok és Váralja települések társulásával, intézményfenntartó társulás az Őszikék Szociális Intézményt tartja fenn, az intézmény a nagymányoki Idősek Gondozóházából és a váraljai Idősek Otthonából áll.

A társulás működési területe: az étkeztetés, házi segítségnyújtás tekintetében Váralja község és Nagymányok nagyközség közigazgatási területe, tartós és átmeneti elhelyezést biztosító intézmény-egységek esetében Bonyhád kistérség önkormányzatainak közigazgatási területe (melyhez tartozó települések a következők: Bonyhád, Aparhant, Bataapáti, Bonyhádvarasd, Cikó, Grábóc, Györe, Izmény, Kakasd, Kisdorog, Kismányok, Kisvejke, Lengyel, Mórág, Mócsény, Mucsfa, Nagymányok, Nagyvejke, Tevel, Váralja, Závod) – az intézményi férőhelyek szabad kapacitásának függvényében – a kistérségen kívüli települések területe.

Önkormányzati szövetségek

Nagymányok Város Önkormányzata régóta tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének (TÖOSZ), majd 2008. január 1-től a Magyar Önkormányzatok szövetségének is tagja lett. Az önkormányzat rendszeresen képviselteti magát a szövetségek rendezvényein, konferenciáin.

A kisebbségi önkormányzatok

A német kisebbségi önkormányzat

Nagymányok Város Német Kisebbségi Önkormányzata tekintettel a történelmi múltra és a népesség összetételére 1995. november 28-án alakult meg, tehát már tekintélyes önkormányzati múlttal rendelkezik. Székhelye: 7355 Nagymányok, Dózsa György utca 28. Tel: 06/74/558-040, Fax: 06/74/558-043. Email: polghiv@nagymanyok.hu. Az önkormányzat közvetlen választással alakult és önálló jogi személy formájában működik. Jelenlegi működésük megfelel a Nemzeti, etnikai kisebbségek jogairól szóló, módosított 1993. évi LXXVII. törvény elvárásainak.

A lakosok összetétele sokszínűnek mondható: délvidéki svábok, kárpátaljai németek, cipszerek és bulénerék. A 2006-os választásokon 294 fő regisztrálta magát, 210-en szavaztak, leadott szavazatok száma 950. A kisebbségi önkormányzatot alkotó öt képviselőt két jelölő szervezet adta: Tolna Megyei Német Kisebbségi Önkormányzatok Szövetsége és Glück Auf Nagymányok „Jószerecsét” Egyesület.

Az önkormányzat megalakulását követően (törvényi feladatainak eleget téve) vállalta a német kultúra ápolását (különös figyelmet fordítva az általános iskolára és óvodára), tájházat tart fenn, szociális feladatot is felvállalva jelzőrendszeres házi segítségnyújtáshoz jelzőkészülékekre pályázott. A kisebbségi önkormányzat jó kapcsolatot tart fenn a másik kisebbségi önkormányzattal, számos közös programot szerveznek, illetve segítik egymás munkáját.

A roma nemzetiségi önkormányzat

Meg kell említeni Nagymányokon a roma kisebbség jelenlétét is. Számukat nehéz pontosan megbecsülni, a népszámlálási adatok vagy a 2006-os választási regisztráció (78 regisztrált szavazópolgár, 38-an vettek részt a szavazáson, 149 leadott voks) által jelzett számoknál feltehetően többen vannak a cigány kisebbség kulturális hagyományaihoz kötődők. Ebből adódóan a cigány kisebbségi önkormányzatnak is jelentős szerepe van Nagymányok életében. A legfontosabb tevékenységi területük a kulturális hagyományok ápolása, a szociális problémák megoldásában való közreműködés.

Törvényben foglalt feladataiknak megfelelően kötelesek a településen a számszerűen kisebbségben élők nemzeti, etnikai jogait biztosítani. Hatáskörüknél és illetékességüknél fogva a kisebbség helyzetét érintő minden kérdésben (tájékoztatáskérés, intézkedési kezdeményezés, javaslattevés) a megfelelő közigazgatási szerv vezetőjéhez fordulhatnak. Az önkormányzatnak továbbá saját hatáskörében jogában áll a rendelkezésre álló források keretei között intézményt alapítani, illetve azt fenntartani (pl.: közoktatás, ismeretterjesztés és hagyományápolás céljából).

Az önkormányzatnak kiemelt szerepe van a nagyközségi önkormányzattal közös összefogásban a közhasznú munka-programban való részvételben is.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Nagymányok Város Önkormányzata régóta tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének (TÖOSZ), majd 2008. január 1-től a Magyar Önkormányzatok szövetségének is tagja lett. Az önkormányzat rendszeresen képviselteti magát a szövetségek rendezvényein, konferenciáin.

A Német Kisebbségi Önkormányzat megalakulását követően (törvényi feladataiknak eleget téve) vállalta a német kultúra ápolását (különös figyelmet fordítva az általános iskolára és óvodára), tájházat tart fenn, szociális feladatot is felvállalva jelzőrendszeres házi segítségnyújtáshoz jelzőkészülékekre pályázott. A kisebbségi önkormányzat jó kapcsolatot tart fenn a másik kisebbségi önkormányzattal, számos közös programot szerveznek, illetve segítik egymás munkáját. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak kiemelt szerepe van az önkormányzattal közös összefogásban a közhasznú munka-programban való részvételben, mely a Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ pályázatában való részvételt jelenti.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Nagymányok Város Önkormányzata tagja a Völgységi Többcélú Kistérségi Társulásnak. A többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás 21 település összefogásával jött létre 2004. június 23-án, hogy segítse kb. 30 ezer ember mindennapi életét. A kistérségi társulásunk fő feladata a 21 településen a közszolgáltatás megszervezése, a hatékonyság növelése, az esélyegyenlőség biztosítása.

A Társulás az alábbi feladat- és hatáskörök ellátása érdekében jön létre:

- Közoktatási feladatok szervezése és ellátása, ezen belül legfontosabb a pedagógiai szakszolgálati feladatok szervezése és ellátása
- Az egészségügyi alapellátás együttes szervezése, ezen belül:
  - hétközi és hétvégi háziorvosi ügyelet.
- Személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
  - gyermekjóléti szolgáltatás,
  - gyermekek napközbeni ellátása,

- gyermekek átmeneti gondozása.
- A szociális ellátások:
  - családsegítés
  - közösségi ellátás
  - támogató szolgálat
  - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
  - fogyatékosok nappali ellátása
- Belső ellenőrzési feladatok ellátása
- Nyilvános könyvtári feladatok
- Területfejlesztési feladatok és a kistérségi területfejlesztési projektek megvalósítása

A többcélú kistérségi társulás területfejlesztési feladatkörében összehangolja a Társulás tagjai, azok területfejlesztési társulásai és a kistérség területén működő gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit. Ennek érdekében a Társulási Tanács a kistérségi területfejlesztési feladatok tekintetében kistérségi fejlesztési tanácsként jár el.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nagymányok Város Önkormányzata régóta tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének (TÖOSZ), majd 2008. január 1-től a Magyar Önkormányzatok szövetségének is tagja lett. Az önkormányzat rendszeresen képviselteti magát a szövetségek rendezvényein, konferenciáin.

A Német Kisebbségi Önkormányzat megalakulását követően (törvényi feladatainak eleget téve) vállalta a német kultúra ápolását (különös figyelmet fordítva az általános iskolára és óvodára), tájházat tart fenn, szociális feladatot is felvállalva jelzőrendszeres házi segítségnyújtáshoz jelzőkészülékekre pályázott. A kisebbségi önkormányzat jó kapcsolatot tart fenn a másik kisebbségi önkormányzattal, számos közös programot szerveznek, illetve segítik egymás munkáját. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak kiemelt szerepe van az önkormányzattal közös összefogásban a közhasznú munka-programban való részvételben, mely a Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ pályázatában való részvételt jelenti.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A SINOSZ helyi tagozata, a Siketek és nagyothallók klubja 1998-ban alakult. Helyi vezetőjük segítségével összejöveteleiken főleg egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, szociális tevékenység folyik. Fontos tevékenységük még az érintettek munkaerőpiacon való foglalkoztatásuk elősegítése. A Foltvarrók alkotócsoport elsősorban a gyermekekre koncentrálnak, sok felajánlást tesz az óvodás és iskolás korosztály felé, ajándékaiknak örülnek a gyerekek (ballagó tarisznyák, tombolatárgyak, vetélkedő ajándékok).

A Nyugdíjasklub a településen élő nyugdíjasok összefogására, testi-szellemi felkarolására, az idősek szabadidejének aktív eltöltésére kulturális és szabadidős programok által. A heti klubfoglalkozásokon egészséges életmóddal kapcsolatban orvosi előadások és természetgyógyászati bemutatók kerülnek megszervezésre. Minden évben részt vesznek Nagymányok szépítésében, a Művelődési Ház rendezvényeinek lebonyolításában (játsszóház, kiállítás, ...). Közös kirándulásokat, zenés esteket szerveznek, melyeken nemcsak a településbeli, de a kistérségi nyugdíjasok is szívesen látott vendégek.

A Nagymányoki Idősekért kiemelten közhasznú alapítvány 2002-ben jött létre az idős emberekkel kapcsolatos szociális tevékenységekre (látogatás, törődés), az idős emberek segítésére és házigondozásra (ápolás, esélyegyenlőség), valamint az idősek klubjának működtetésére (programszervezés, egészséges életmód). Nagy szerepet vállal a helyi Öregek Bentlakásos Intézetének működtetésében, bonyolítja a pályázati tevékenységet az épület és eszközbeszerzés érdekében.

A „Mányoki Gyerekekért” közhasznú alapítvány 1994-ben a helyi általános- és zeneiskola valamint óvoda gyermekei részére a művészeti, az oktatási, valamint a sport és a játék lehetőségeinek biztosítására és fejlesztésére jött létre. Támogatja a tanulmányi versenyeken való részvételt, a szemléltetőeszközök beszerzését, a művészeti csoportok fellépését, hangszerek és kották beszerzését, a sportversenyeken való részvételt, sporteszközök vásárlását, táborok – tanulmányi kirándulások – színházi előadások szervezését.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységéről bővebben a HEP 3.7. pontjában olvashatnak.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában jelenleg nem jelentős, kizárólag a települési rendezvények támogatására korlátozódik. Jelen gazdasági helyzetben a for-profit szereplők esélyegyenlőségi tárgyú pályázatokon való részvétele támogathatja a feladatok ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés előkészítésében és az egyes esélyegyenlőségi célcsoportok jellemzőinek feltárásában résztvevők a városban dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek, nemzetiségi önkormányzatok elnökei, valamint a civil szervezetek képviselői.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A HEP tervezete a Polgármesteri Hivatalban, a település honlapján közzétételre kerül, így az elkészült anyagról bárki elmondhatja véleményét, javaslatait.

A képviselő-testület által elfogadott dokumentum a település honlapján hozzáférhető lesz, mely alapján biztosítható lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összgezése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	A tartós munkanélküliség és a foglalkoztatottság-béli hátrányok gondot okoznak a romák és mélyszegénységben élők körében.	A Munkaügyi Központtal való szorosabb együttműködés (pl. lakosság ösztönzése a munkaügyi Központ által szervezett képzéseken való részvételle és/vagy szociális szövetkezet létrehozásának támogatása, stb.)
	A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.	Ösztönzés az egészségügyi napokon a szűrővizsgálatokon való részvételle, egészségfejlesztési és egészségmegőrzési programok szervezése, a témához illő pályázati forrásokon kihasználása, a településen jelen lévő orvosi ellátások infrastruktúrájának és eszköz-infrastruktúrájának fejlesztése
Gyermekek	A munkaerő-piacon történő boldogulás, az életpályán való hasznosulás feltétele az a mód, ahogyan a fiatalok az oktatásból átlépnek a munka világába. A gyerekek legtöbbször nincsenek tisztában ezekkel a lépésekkel és a képességeiknek megfelelő pályával.	Pályaorientációs tevékenység elősegítése akár az iskolai oktatáson felül (pl.: művelődési központban szakkör keretében)
	Az oktatási intézményeket elhagyó tanulók jelentős hányadának alapkészségei alacsony szintűek, a továbbtanulásra és önmaguk fejlesztésére motiválatlanok.	Iskolarendszeren kívüli oktatások (pl: kézműves, művészeti stb. szakkör, számítógépes tanfolyam...) megtartása a lehetőségekhez mérten a művelődési központban pályázati forrásból
	Az óvodában általában csak a gyerekek személyiségfejlődésével, foglalkoznak, az egészséges életmódra neveléssel alig.	Sportolási lehetőségek biztosítása, sport- és egészségnapok megtartása (pályázati forrásból)
	A környezettudatos viselkedés nem terjedt el a gyermekek körében, aminek oka az ismerethiány és a pozitív minta hiánya.	Személygyűjtési akciók és „tartsuk lakhelyünket tisztán” programok megtartása, szemlétfomálási programok szervezése, a témához illő pályázati forrásokon kihasználása

Idősek	Egyre nőnek a korosztályok (gyermekek – idősek) közötti távolságok.	Nyugdíjas segítő klub létrehozása (pl: az aktív nyugdíjasok gyerek felügyeletet vállalhatnak a gyermekét egyedül nevelő nőknél, cserébe a szükséges bevásárlásokat, ügyintézéseket stb. megoldják)
	A nyugdíjasok „feleslegesnek” érzik magukat.	Az aktívak bevonása a településőrzésbe (egyfajta „humán-radar-ernyő” létrehozása)
	Az idősek számára nincsenek olyan programok, melyek segítenének a szellemi frissesség megőrzésében, fejlesztésében.	Idősek oktatása szakkörök szervezésével (pl: informatika)
	A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.	Ösztönzés az egészségügyi napokon a szűrővizsgálatokon való részvételre, egészségfejlesztési és egészségmegőrzési programok szervezése, a témához illő pályázati forrásokon kihasználása, a településen jelen lévő orvosi ellátások infrastruktúrájának és eszköz-infrastruktúrájának fejlesztése
Nők	A helyi közösségi életben tevékenykedő nők száma kevés.	Klubok szervezése, helyi egyesületi munkák támogatása, szociális segítő csoportok létrehozása, önszegélyező körök létrehozása
	A nők, különösen a mélyszegénységben élők és gyermeket nevelők számára nehéz a munkapiaci-integráció.	Helyi szociális szövetkezet létrehozásának támogatása (pályázati forrásból, önkormányzati támogatással)
	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése nehéz, helyzetüket oktatással javítani szükséges.	Számítógépes tanfolyam (a távmunka lehetőségének megteremtésére) és önfenntartást segítő képzések tartása
Fogyatékkal élők	A település intézményeinek teljes körű akadálymentesítése még nem megoldott.	Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így szükséges az intézmények teljes körű akadálymentesítése, pályázati forrásból.
	A fogyatékkal élők számára nincsenek akadálymentes szolgáltatások és tartalmak, így azok létrehozása szükséges.	Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így a weblapok, webes felületek és tartalmak akadálymentesítése épp olyan szükséges, mint az intézmények akadálymentesítése.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1) A munkaerő-piaci beilleszkedés támogatása	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei; Házi orvos és Védőnő;
	2) A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése	
Gyermekek	1) A munka világába történő bevezetés	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például az Egyház;
	2) Egész életen át tartó tanulás biztosítása	
	2) Egészséges életmódra való nevelés	
	4) Környezettudatosságra való nevelés	
Idősek	1) Az idősek és gyermekek közötti értelmi és érzelmi távolság csökkentése	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő;
	2) Az idősek művelődése és bevonása szervezeti tevékenységekbe	
	3) Élethosszig tartó tanulás biztosítása az idősek számára, kiemelt terület: számítástechnika	
	4) A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése	
Nők	1) Egyedülálló nők visszavezetése a helyi közösségi életbe	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Szülők, különös tekintettel a nőkre; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei; az Egyház és/vagy a Varázskapu Bölcsőde és Óvoda Intézményegység;
	2) Munkaerő-piaci integráció támogatása a nők részére	
	3) Az életen át tartó tanulásba való integráció támogatása a nők részére	
Fogyatékkal élők	1) A település intézményeinek teljes körű akadálymentesítése.	Polgármester; Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogyatékos személyeket ellátó bentlakásos intézmények és ott dolgozó szakemberek, ápolók;
	2) A fogyatékkal élők számára akadálymentes szolgáltatások és tartalmak létrehozása	

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák fel tudnak zárkózni a közösséghez, valamint életminőségük és önálló életük fokozatosan javul.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életminősége folyamatosan javuljon.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek testi és lelki fejlődését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek szociális és egészségügyi szolgáltatásainak biztosítására, illetve a nemzedékek közötti szolidaritásra.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a szülői és munkahelyi feladatok összeegyeztetését, az egyenlő esélyek érvényesülését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők integrációjára, az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására és az akadálymentesítésre.

Az intézkedési területek részletes kifejtése:

1. intézkedés - Romák és/vagy mélyszegénységben élők

Intézkedés címe	A munkaerő-piaci beilleszkedés támogatása
Feltárt probléma	A tartós munkanélküliség és a foglalkoztatottság-béli hátrányok gondot okoznak a romák és mélyszegénységben élők körében.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<ul style="list-style-type: none"> - Közfoglalkoztatás kiterjesztése (célunk, hogy hosszú távon ki tudjuk terjeszteni a közfoglalkoztatást, mind a tevékenységeinkre, mind pedig a résztvevők számára nézve) - Munkaügyi Központ képzéseiben való részvétel ösztönzése (középtávon szeretnénk, ha elérnénk azt, hogy a mélyszegénységben élők minél többen részt vegyenek ezeken a képzéseken) - Szervezetek, partnerek bevonása a foglalkoztatottság növelése érdekében (rövidtávon ennek megvalósulását tervezzük) - Szociális szervezetek létrehozásának támogatása (rövidtávon ennek megvalósulását tervezzük)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Közfoglalkoztatás kiterjesztése és szociális szervezetek létrehozása vagy annak támogatása (több program létrehozása, több személy bevonása a programokba) - Munkaügyi Központ képzéseiben való részvétel ösztönzése (ha van rá igény, akkor segítünk a képzésekre való eljutásban, sikeres képzés elvégzését követően az önkormányzat kiemeli a személyt a közmunkaprogramból, és segít számára az elhelyezkedésben) - Szervezetek, partnerek bevonása a foglalkoztatottság növelése érdekében (pályázati lehetőség kihasználásával segítjük a plusz munkaerő felvételét számukra)
Résztvevők és felelős	Résztvevők: mélyszegénységben élők és romák Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei;
Határidő	2019.12.31. – pályázatfigyelés és pályázati lehetőségek kihasználása 2020.12.31. – közmunkaprogram kiterjesztése, képzések lezárása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők vs. a képzést sikeresen elvégzők vs. a közmunkaprogramból kiemelték és elhelyezkedni tudók száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és a Munkaügyi Központ által írt jelentésekkel Rövid- és középtávon: a program népszerűsítése, tájékoztatás, képzések tartása a feladat Hosszú távon: az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők hiánya, érdektelenség, partnerek és oktatók hajlandósága nem lesz meg az együttműködésre. Megoldás: jó kommunikáció (optimista előrejelzések és pozitív példák hangsúlyozása)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakképzett oktatók, önkéntes oktatók, képzésre alkalmas helyek, képzésen használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, írószerek, interaktív (tan)anyagok, stb...

2. intézkedés - Romák és/vagy mélyszegénységben élők

Intézkedés címe	A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a lakosság körében. Rövidtávon: program és a preventív módszerek népszerűsítése Középtávon: a szűrővizsgálatokon való részvétel erősödése Hosszútávon: az átlagéletkor növekedése, a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Preventív módszerek elterjesztése falunapokon és az óvodában. - Szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése, és a szűrőprogramokra való eljuttatás segítése - Egészségfejlesztési és egészségmegőrzési programok szervezése pályázati forrásból
Résztevők és felelős	Résztevők: mélyszegénységben élők és romák Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogászat; Szűrőbuszok üzemeltetői;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – preventív módszerek összegyűjtése, előadásorozat megtervezése 2020.12.31. – előadások lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a program és a preventív módszerek népszerűsítésével nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmód és a betegségmegelőzés, középtávon érzékelhető lesz, hogy az embereknek fontos saját egészségük, így többen vesznek részt a szűrővizsgálatokon Hosszú távon: az egészséges életmód következtében nő az átlagéletkor, kevesebb lesz a beteg(ség), a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Orvosok, szakemberek és jelentkezők hiánya, érdektelenség, szűrőbuszok kis kapacitása, vagy a szűrőbuszok hiánya. Megoldás: orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek toborzása az egyetemekről, jó kommunikáció (az egészséges életmód és a megelőzések fontosságának hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, hangszerelés, stb...

3. intézkedés - Gyermek

Intézkedés címe	A munka világába történő bevezetés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A munkaerő-piacon történő boldogulás, az életpályán való hasznosulás feltétele az a mód, ahogyan a fiatalok az oktatásból átlépnek a munka világába. A gyerekek legtöbbször nincsenek tisztában ezekkel a lépésekkel és a képességeiknek megfelelő pályával.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Általános célunk a szellemi munkák mellett a kiemelten gyakorlatigényes „fizikai” szakmák társadalmi presztízsének és vonzerejének növelése, a szakmunkás pályamodell bemutatása és népszerűsítése. Rövid- és középtávon: célunk, hogy a fiatalok megfelelő tudás birtokában, szakmailag felkészülten lépjenek ki a munkaerő-piacra, hiszen ez gazdasági és szociális szempontból egyaránt fontos. Hosszútávon: célunk az állástalanul töltött idő lerövidítése és a kis társadalmi presztízzsel rendelkező szakmánál lévő álláshelyek maradéktalan betöltése, amivel csökken az átmeneti és hosszú távon a tartós munkanélküliség a településen.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Iskolarendszeren kívüli oktatások (pl: kézműves, művészeti stb. szakkör, számítógépes tanfolyam...) - Életszerű, gyakorlatorientált, kompetenciákat mérő szituációk tartása. - Pályaorientációs tevékenység elősegítése. - Diákmunkák kiterjesztése a településen és a szomszédos településeken.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: gyermekek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Óvoda és nevelőnők; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például az Egyház;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – előadásorozat és szakkörök megtervezése, helyszínek kiválasztása 2020.12.31. – előadások, programok, szituációs feladatok, szakkörök lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: a programba bevont gyermekek száma, a megvalósított programok száma, Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról, szakkörökről készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a tanulmányok ideje alatt szerzett munkatapasztalatnak köszönhetően a munkával nem rendelkező fiatalok száma csökken, az előadások felkészítik őket a munkaerő-piacra való belépésre. Hosszú távon: a munkanélküliség és tartós munkanélküliség csökkenése, a település gazdasági és szociális helyzetének javulása. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők, oktatók, szakemberek hiánya, érdektelenség Megoldás: szakemberek, oktatók toborzása az egyetemekről és jó kommunikáció (az életben át tartó tanulás pozitívumainak hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakemberek, előadásokra és szakkörökre alkalmas helyek, előadásokon és szakkörökön használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...

4. intézkedés - Gyermek

Intézkedés címe	Egész életen át tartó tanulás biztosítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az oktatási intézményeket elhagyó tanulók jelentős hányadának alapkészségei alacsony szintűek, a továbbtanulásra és önmaguk fejlesztésére motiválatlanok.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a kulcskompetenciák és alapkészségek, képességek minden résztvevőnél kialakulhassanak, hiszen az egész életen át tartó tanulás központi szerepet tölt be a versenyképesség, a foglalkoztathatóság, a társadalmi befogadás, az aktív állampolgárság és a személyes fejlődés fejlesztésének tekintetében. Rövid- és középtávon: célunk a tanulóhoz való hozzáférés szélesítése minden korosztály és társadalmi csoport számára, különös tekintettel a településen élő, a tanulás szempontjából hátrányos helyzetű és a munkaerő-piaci szempontból veszélyeztetett csoportokra. Hosszútávon: célunk a versenyképesség, a foglalkoztathatóság, a társadalmi befogadás növelése a településen élők körében.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Iskolarendszeren kívüli oktatások (pl: kézműves, művészeti stb. szakkör, számítógépes tanfolyam...) - Az alapkészségek (olvasás, írás, matematikai kompetenciák) és kulcskompetenciák fejlesztése (beleértve idegen-nyelvi ismeretek, számítógépes ismeretek, állampolgári ismeretek, vállalkozói készségek, stb.)
Résztvevők és felelős	Résztvevők: gyermekek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Óvoda és nevelők; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például az Egyház;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – előadásorozat megtervezése, helyszínek kiválasztása 2020.12.31. – előadások, programok, szakkörök lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: a programba bevont gyermekek száma, a megvalósított programok száma, Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról, szakkörökről készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a kulturális tudatosság és kifejezőkészség mellett kialakulnak a kulcskompetenciák és alapkészségek. Hosszú távon: az élethosszig tartó tanulásnak köszönhetően nő a településen élő és a programban részt vevő lakosok versenyképessége és foglalkoztathatósága, amely pozitív példaként, ösztönzőként állítható majd be a következő generáció számára. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők, oktatók, szakemberek hiánya, érdektelenség Megoldás: szakemberek, oktatók toborzása az egyetemekről és jó kommunikáció (az életen át tartó tanulás pozitívumainak hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakemberek, előadásokra és szakkörökre alkalmas helyek, előadásokon és szakkörökön használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...

5. intézkedés - Gyermek

Intézkedés címe	Egészséges életmódra való nevelés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az óvodában általában csak a gyerekek személyiségfejlődésével, foglalkoznak, az egészséges életmódra neveléssel alig.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a gyermekek körében, szülői közreműködéssel. Rövid- és középtávon: program és a preventív módszerek népszerűsítése életmód tanácsadásokkal, és a sporttevékenységek űzése, népszerűsítése. Hosszútávon: célunk, hogy az egészséges életmódra való átállással nőjön a gyermekek átlagéletkora, kevesebb legyen a beteg(ség).
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- A településen életmód tanácsadások, egészségfejlesztő közösségi programok szervezése a gyermekek aktív bevonásával. - Sportolási lehetőségek biztosítása, sport- és egészségnapok tartása félévente egyszer a gyermekek számára az óvodában.
Résztevők és felelős	Résztevők: gyermekek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogászat; Sportklub
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – preventív és egészséges életmódot támogató módszerek összegyűjtése, előadásorozat megtervezése, betegségmegelőzésre való felkészítés, sportversenyek megszervezése 2020.12.31. – előadások és sportversenyek lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról és sportversenyekről készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a program népszerűsítésével nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmód és a sport szeretete Hosszú távon: az egészséges életmód következtében nőni fog a gyermekek átlagéletkora, kevesebb lesz a beteg(ség). Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Szakemberek, szakoktatók és jelentkezők hiánya, érdektelenség Megoldás: szakemberek toborzása az egyetemekről, jó kommunikáció (az egészséges életmód és a megelőzések fontosságának és a sport pozitívumainak hirdetése, sportversenyek szervezése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...

6. intézkedés - Gyermek

Intézkedés címe	Környezettudatosságra való nevelés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A környezettudatos viselkedés nem terjedt el a gyermekek körében, aminek oka az ismerethiány és a pozitív minta hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy erősítsük a társadalmi tudatosságot, s alapot teremtsünk az egyének számára egy felvilágosult magatartás kialakítására, a természeti erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásában. Rövid- és középtávon: célunk a környezettudatosság népszerűsítése (hangsúly a szelektív hulladékgyűjtésen és talajvédelmen), valamint olyan termelési módszerek és fogyasztási szokások elterjesztése, amelyek a társadalom jólétét szolgálják, egyúttal megvalósítva az erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodást, elkerülve a környezeti értékek pusztulását. Hosszútávon: célunk, hogy a természeti erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásával csökkenjen a hulladék és nőjön az újrahasznosítható hulladékok száma, valamint tisztább környezetben nevelkedjen a következő generáció.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - A településen a környezettudatosságra való nevelés elkezdése a gyermekek aktív bevonásával és a „biológiai lábnyom” kiszámítása. - Szemétygyűjtési akciók és „tartsuk lakhelyünket tisztán” programok rendezése. - A szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás lényegének megismertetése a gyerekeknek. - Az óvodában szelektív hulladékgyűjtők elhelyezése és a hulladékok szelektív gyűjtésének bevezetése. - Szemléletformáló programok, programsorozatok rendezése pályázati forrásból.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: gyermekek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Óvoda és nevelők; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például az Egyház;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – környezettudatosságra való módszerek összegyűjtése, előadásorozat megtervezése, szemétygyűjtő akciók megszervezése 2020.12.31. – előadások, programok lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: a programba bevont diákok száma, tisztább parkok és közterületek számának növekedése, több szelektíven gyűjtött és újrahasznosítható hulladék Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról és szemétygyűjtő akciókról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: tisztább környezet, szelektív hulladékgyűjtésre való teljes átállás Hosszú távon: a természeti erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásával csökken a biológiai lábnyomunk Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők hiánya, érdektelenség Megoldás: jó kommunikáció (a környezettudatos életmód és a szelektív hulladékgyűjtés és környezetmegóvás pozitívumainak hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szelektív hulladékgyűjtő edények és egyéb kellékek (szemeteszsákok, szemétszedő pálcák, stb...), előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...

7. intézkedés - Nők

Intézkedés címe	Egyedülálló nők visszavezetése a helyi közösségi életbe
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A helyi közösségi életben tevékenykedő nők száma kevés.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Általános célunk, hogy ösztönözzük a nők (vállalkozási) ötleteinek megvalósulását, mellyel a helyi közösségi életben kiemelkedő szerepet töltenek be, és a többi nőtársaikat is aktív közösségi életre ösztönzik. Rövid- és középtávon: célunk olyan programok megvalósítása vagy ösztönzése, melyek erősítik a nők szerepét a munka világában, közéletben, helyi közösségi életben és természetesen a családokban. Hosszútávon: célunk a megvalósult programok kiterjesztése, a megvalósult programok megerősítését célzó intézkedések megtétele és a nők folyamatos bevonása a helyi közösségi életbe
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Klubok szervezése a nők vezetésével/bevonásával. - Helyi egyesületi munkák támogatása a nők bevonásával. - Szociális segítő csoportok létrehozása a nők vezetésével/bevonásával. - Önsegélyező körök létrehozása a nők vezetésével/bevonásával.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: nők Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Szülők, különös tekintettel a nőkre; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei; az Egyház és/vagy a Varázskapu Bölcsőde és Óvoda Intézményegység;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – igények és ötletek felmérése, lehetséges partnerek kiválasztása 2020.12.31. – klubok, csoportok létrehozása, tagok kiválasztása, tevékenységük megkezdése, a helyi közösségi életbe való beilleszkedés segítése 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a megvalósult programok népszerűsítése, bővítése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: a programba bevont nők száma, a megvalósított programok száma, a létrejött csoportok és klubok száma, a helyi közösségi életben elért sikerek száma Dokumentálás: fotódokumentáció az beszámoló a klubok, csoportok munkájáról Rövid- és középtávon: a létrejött klubok és csoportok száma, a bevont nők száma Hosszú távon: a nők közéletben betöltött pozícióinak folyamatos erősödése, vállalkozási kedv erősödése, a nők által alapított és vezetett for-profit cégek számának növekedése. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők hiánya, érdektelenség Megoldás: az önkormányzat segítsége (a lehetőségekhez mérten hely biztosítása és/vagy tárgyi eszközök biztosítása az induláshoz), jó kommunikáció (az öntevékeny nők kiegyensúlyozottabbak, magabiztosabbak, a közösségi munkával kinyílnak előttük a munkalehetőségek)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, vállalkozó kedvű nők, klubok és csoportok tevékenységére, találkozásra alkalmas helyek, munkához szükséges kellékek: irodatechnikai és számítástechnikai kellékek

8. intézkedés - Nők

Intézkedés címe	Munkaerő-piaci integráció támogatása a nők részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők, különösen a mélyszegénységben élők és gyermeket nevelők számára nehéz a munkapiaci-integráció.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>Általános célunk a célcsoport foglalkoztatási színvonalának növelése, az egyenlő esélyek megteremtése a munkaerő-piaci elhelyezkedésben és munkavégzésben, emellett olyan munkahelyi körülmények megteremtése, amelyek biztosítják az egyenlő esélyeket a hatékony munkavégzéshez, illetve amelyek segítik a nők integrációját a munkaerőpiacon.</p> <p>Rövid- és középtávon: célunk a Szoc. Szöv. keretében olyan programok megvalósítása vagy ösztönzése, melyek a nők részéről is elvégezhetőek, nem jelentenek nehéz fizikai igénybevételt (pl. a településen élők segítése a ház körüli munkákban vagy a gyógyszerkiváltásban, stb.)</p> <p>Hosszútávon: célunk a Szoc. Szöv. tevékenységeinek kiterjesztése, és a nők folyamatos bevonása a Szoc. Szöv. munkájába, amivel csökken a nők körében a munkanélküliség.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyi szociális szervezet létrehozásának támogatása (pályázati forrásból, önkormányzati támogatással).
Résztvevők és felelős	Résztvevők: nők Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Szülők, különös tekintettel a nőkre; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei; az Egyház és/vagy a Varázskapu Bölcsőde és Óvoda Intézményegység;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – pályázatfigyelés és pályázati lehetőségek kihasználása 2020.12.31. – szociális szervezet létrehozása, tevékenységének elindítása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a Szoc. Szöv. bővítése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>Eredményességi mutató: a létrehozott szociális szervezet tevékenységeinek száma, sikeressége, a szociális szervezetbe jelentkező nők vs. az elhelyezkedni tudó nők száma</p> <p>Dokumentálás: fotódokumentáció az beszámoló a szociális szervezet munkájáról</p> <p>Rövid- és középtávon: a létrejött szociális szervezetbe bevont, munkát kapó nők száma, eredményessége.</p> <p>Hosszú távon: a nők szociális szervezetben betöltött pozícióinak folyamatos erősödése, vállalkozási kedv erősödése, a szociális szervezet tevékenységeinek és létszámának bővülése.</p> <p>Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Kockázatok: Jelentkezők hiánya, érdektelenség, partnerek és oktatók hajlandósága nem lesz meg az együttműködésre.</p> <p>Megoldás: jó kommunikáció (optimista előrejelzések és pozitív példák hangsúlyozása)</p>
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakképzett oktatók, önkéntes oktatók, képzésre alkalmas helyek, képzésen használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, írószerek, interaktív (tan)anyagok, stb...

9. intézkedés - Nők

Intézkedés címe	Az életen át tartó tanulásba való integráció támogatása a nők részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése nehéz, helyzetüket oktatással javítani szükséges.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a kulcskompetenciák és alapkészségek, képességek a nőknél, különösen a mélyszegénységben élő és roma nőknél kialakulhassanak, hiszen az egész életen át tartó tanulás központi szerepet tölt be a versenyképesség, a foglalkoztathatóság és a személyes fejlődés fejlesztésének tekintetében. Rövid- és középtávon: célunk a tanulóhoz való hozzáférés kiszélesítése a nők számára is, különös tekintettel a településen élő, a tanulás szempontjából hátrányos helyzetű és a munkaerő-piaci szempontból veszélyeztetett nőkre. A távmunka lehetőséget ad a munka és család összeegyeztetésére, így a nők gyermekvállalási lehetősége mindig megmarad. Hosszútávon: célunk a versenyképesség, a foglalkoztathatóság, a társadalmi befogadás növelése a településen élő nők körében.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Számítógépes tanfolyam a távmunka lehetőségének megteremtésére - Az alapkészségek (olvasás, írás, matematikai kompetenciák) és kulcskompetenciák fejlesztése (beleértve idegen-nyelvi ismeretek, számítógépes ismeretek, állampolgári ismeretek, vállalkozói készségek, stb.)
Részvevők és felelős	Részvevők: nők Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Szülők, különös tekintettel a nőkre; Civil szervezetek; egyéb partnerek, mint például a Munkaügyi Központ és annak kirendeltségei; az Egyház és/vagy a Varázskapu Bölcsőde és Óvoda Intézményegység;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – előadásorozat megtervezése, helyszínek kiválasztása 2020.12.31. – előadások, oktatások lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: a jelentkezők száma vs. a képzéseken részt vevők száma, a képzések száma és sikeressége Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról és oktatásról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a kulturális tudatosság és kifejezőkészség mellett kialakulnak a kulcskompetenciák és alapkészségek a nők körében. Hosszú távon: az élethosszig tartó tanulásnak köszönhetően nő a településen élő és a programban részt vevő lakosok versenyképessége és foglalkoztathatósága, amely pozitív példaként, ösztönzőként állítható majd be minden nő számára. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők, oktatók, szakemberek hiánya, érdektelenség Megoldás: szakemberek, oktatók toborzása az egyetemekről és jó kommunikáció (az életen át tartó tanulás pozitívumainak hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...

10. intézkedés - Idősek

Intézkedés címe	Az idősek és gyermekek közötti értelmi és érzelmi távolság csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egyre nőnek a korosztályok (idősek – gyermekek) közötti távolságok.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy programjainkkal, tevékenységeinkkel elősegítsük a multikulturális és interkulturális nevelésen alapuló integrációt. A programban az alapvető szempontjaink az elfogadás, a tisztelet, a szeretet, a megbecsülés és a bizalom, valamint az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembevétele, az egyenlő hozzáférés biztosítása. Rövid- és középtávon: célunk hogy a közös programokon keresztül a gyermekek és idősek megismerjék egymás szokásait, fizikai és szellemi képességeit. Hosszútávon: célunk a gyermekek és idősek közti harmónia megteremtése, egy olyan légkör létrehozása, ahol az idősek tapasztalataikkal segítik fiatalabb társaikat, a gyermekek pedig tisztelik és segítik az idős embereket.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Nyugdíjas segítő klub létrehozása (pl: az aktív nyugdíjasok gyerek felügyeletet vállalhatnak a gyermekét egyedül nevelő nőknél, cserébe a szükséges bevásárlásokat, ügyintézéseket stb. megoldják)
Résztvevők és felelős	Résztvevők: idősek (és gyermekek) Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – programok és rendezvények megtervezése, helyszín kiválasztása 2020.12.31. – programok és rendezvények lebonyolítása, együttműködések erősítése 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a programok bővítése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: a rendezvények száma, a rendezvényeken bevont gyermekek és idősek száma Dokumentálás: a rendezvényekről készített fotódokumentációval Rövid-, közép- és hosszútávon: Az öregek tapasztalatainak, ismereteinek megszerzése, azok hasznosítása gyümölcsöző termést ígér a gyermekek számára. Emellett az idős emberek közelsége formálja a gyermekek magatartását, s kiváltja az idősebbek megbecsülését, tiszteletét. Az idők múltával értékes tartalommal telik meg az idősek és gyermekek közti viszony, a gyermekek meg fogják látni az idősebbek tanácsai mögött a célszerűséget. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Érdektelenség, szociális intolerancia, hiányos érzelmi nevelés. Megoldás: jó kommunikáció (tanulás, tapasztalatszerzés, felmenők iránti tisztelet fontossága, család egységének hangsúlyozása)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, önkéntesek, rendezvények lebonyolításához és gyermekek-idősek közös programjainak lebonyolításához szükséges eszközök

11. intézkedés - Idősek

Intézkedés címe	Az idősek művelődése és bevonása szervezeti tevékenységekbe
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nyugdíjasok „feleslegesnek” érzik magukat.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy az idősek a társadalom teljes értékű tagjai maradhassanak, ezért kiemelt figyelmet fordítunk az időskori aktivitás megőrzésére. Rövid- és középtávon: célunk az idős emberek szellemi aktivitásának fenntartása, a kreativitásuk kibontakoztatása és tevékeny idősorok létrehozása számukra. Hosszútávon: célunk az idősek teljesítőképségének növelése és a biológiai természetű gyengülés lassítása, illetve az idősek életkorának növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Az aktív idősek bevonása a településőrzésbe (egyfajta „humán-radar-ernyő” létrehozása). - Érdeklődési kör szerinti tevékenységek (esztétikai, zenei, műszaki, kulturális, stb. tevékenységek) rendezése és szervezése az idősek bevonásával.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: idősek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – programok és rendezvények megtervezése, helyszín kiválasztása 2020.12.31. – programok és rendezvények lebonyolítása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a programok bővítése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: a rendezvények száma, a rendezvényeken bevont idősek száma, a tevékeny idősorok száma Dokumentálás: a rendezvényekről és programokról készített fotódokumentációval Rövid-, közép- és hosszútávon: A tevékeny idősorok megteremtésével nő azok száma, akik hasznosan szeretnék eltölteni az időskort. A mozgáshiány és tétlenség megszűnésével, a művelődésbe és szervezeti tevékenységekbe való bevonással csökkenthető pl. a házastárs elvesztésével járó úr, így a kognitív és biológiai hanyatlás megállítható, visszafordítható. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Érdektelenség. Megoldás: jó kommunikáció (Annak hangsúlyozása, hogy az öregedés tudományos vizsgálata feltárta, hogy azok a sejtek veszítik el hamarabb életképességüket, amelyeket nem használnak. Az aktivitás tartósítja a sejtek életét és a szervezet teljesítőképségét és ellensúlyozza a biológiai természetű gyengülést.)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, önkéntesek, rendezvények lebonyolításához és az idősek számára szervezett tevékeny idősorok programjainak lebonyolításához szükséges eszközök

12. intézkedés - Idősek

Intézkedés címe	Élethosszig tartó tanulás biztosítása az idősek számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek számára nincsenek olyan programok, melyek segítenének a szellemi frissesség megőrzésében, fejlesztésében.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy az idősek a kezdő szintről sajátítsák el a számítógépes ismereteket, mely segít számukra a szellemi frissesség fenntartásában és hasznos a személyes fejlődés fejlesztésének tekintetében. Rövid- és középtávon: célunk a tanuláshoz való hozzáférés kiszélesítése az idősek számára is, különös tekintettel a településen élő, a tanulás szempontjából hátrányos helyzetű és a munkaerő-piaci szempontból veszélyeztetett idősekre. Hosszútávon: célunk a versenyképesség, a foglalkoztathatóság, a társadalmi befogadás növelése és a szellemi frissesség fenntartása a településen élő idősek körében.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Idősek oktatása számítógépes tanfolyamok keretében.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: idősek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – előadássorozat megtervezése, helyszín kiválasztása 2020.12.31. – előadások, oktatások lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: a jelentkezők száma vs. a képzéseken részt vevők száma, a képzések száma és sikeressége, a képzés előtt és után számítógépet és internetet használni tudók száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról és oktatásról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: nő a számítógépet és internetet használni tudó idősek száma Hosszú távon: az élethosszig tartó tanuláshoz és a számítógépet és internet adta lehetőségeknek köszönhetően megnyílnak az idősek előtt az online ügyintézés és munkakeresés lehetőségei, amely javítja a településen élő idősek mobilitását. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Jelentkezők, oktatók, szakemberek hiánya, érdektelenség Megoldás: szakemberek, oktatók toborzása az egyetemekről és jó kommunikáció (az életen át tartó tanulás pozitívumainak hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...

13. intézkedés - Idősek

Intézkedés címe	A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a lakosság körében. Rövidtávon: program és a preventív módszerek népszerűsítése Középtávon: a szűrővizsgálatokon való részvétel erősödése Hosszútávon: az átlagéletkor növekedése, a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Preventív módszerek elterjesztése falunapokon és az óvodában. - Szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése, és a szűrőprogramokra való eljuttatás segítése - Egészségfejlesztési és egészségmegőrzési programok szervezése pályázati forrásból
Résztevők és felelős	Résztevők: idősek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogászat; Szűrőbuszok üzemeltetői;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – preventív módszerek összegyűjtése, előadásorozat megtervezése 2020.12.31. – előadások lebonyolítása, lezárása, dokumentálása 2021.12.31. – elért eredmények vizsgálata, majd a program újraindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató: Jelentkezők száma Dokumentálás: jelenléti ívekkel és az előadásokról készített fotódokumentációval Rövid- és középtávon: a program és a preventív módszerek népszerűsítésével nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmód és a betegségmegelőzés, középtávon érzékelhető lesz, hogy az embereknek fontos saját egészségük, így többen vesznek részt a szűrővizsgálatokon Hosszú távon: az egészséges életmód következtében nő az átlagéletkor, kevesebb lesz a beteg(ség), a szűrővizsgálatoknak köszönhetően az időben felfedezett súlyos betegségek (pl. a daganatos vagy autoimmun betegségek) már a kezdetektől kezelhető válnak, ami növeli a túlélés esélyét. Az intézmény szakmai programjába beépülve fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: Orvosok, szakemberek és jelentkezők hiánya, érdektelenség, szűrőbuszok kis kapacitása, vagy a szűrőbuszok hiánya. Megoldás: orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek toborzása az egyetemekről, jó kommunikáció (az egészséges életmód és a megelőzések fontosságának hirdetése)
Szükséges erőforrások	Pályázati források, orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, hangszerelés, stb...

14. intézkedés – Fogyatékkal élők

Intézkedés címe	A település intézményeinek teljes körű akadály mentesítése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A település intézményeinek akadálymentesítése nem teljes körű, vannak még hiányosságok.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogyatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékosokkal élők számára, hogy társadalmunk tagjaiként ugyanazokkal a jogokkal és kötelességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más. Rövid- és középtávon: az akadálymentesítés folyamatos településünkön, de célunk a főbb célpontok (könyvtár, művelődési ház, stb.) teljes körű akadálymentesítése Hosszútávon: célunk a település teljes körű akadálymentesítése, a járdák, utak, parkok és sportpálya akadálymentesítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így szükséges az intézmények teljes körű akadálymentesítése, pályázati forrásból.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: fogyatékkal élők és egészségkárosodott személyek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogyatékos személyeket ellátó bentlakásos intézmények és ott dolgozó szakemberek, ápolók;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – pályázatfigyelés és a pályázati lehetőségek kihasználása 2020.12.31. – akadálymentesítési tervek elkészítése és megvalósítása 2021.12.31. – teljes körű akadálymentesítés megvalósítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató (általánosan, rövid-, közép- és hosszútávon): Akadálymentesített intézmények, utcák száma Dokumentálás: akadálymentesítési tervek, fotódokumentációk
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: pályázati források hiánya, szakemberek hiánya. Megoldás: az összes pályázati lehetőség megvizsgálása, alapítványoktól és egyházaktól való segítségkérés, gyűjtés.
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakmérnökök segítsége a tervezéshez.

15. intézkedés – Fogyatékkal élők

Intézkedés címe	Akadálymentes szolgáltatások (braille táblák kihelyezése, webtartalmak) létrehozása.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők számára sok helyen nem rendelkezünk akadálymentes szolgáltatásokkal, tartalmakkal.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogyatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékkal élők számára, hogy társadalmunk tagjaiként ugyanazokkal a jogokkal és köteleességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más. Rövid- és középtávon: az akadálymentesített szolgáltatások létrehozása (pl.: kezdetben a webtartalmak átalakítása, majd középtávon a település ellátása braille táblák kihelyezésével, ami megkönnyíti a vakok számára a tájékozódást) Hosszútávon: célunk a település által nyújtható szolgáltatások teljes körű akadálymentesítése, úgymint a könyvtár, művelődési ház és múzeum ellátása indukciós hurokkal, hogy a hallássérültek is élvezhessék a település rendezvényeit, előadásait.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Fel kell készülnünk fogyatékkal élők fogadására, így a weblapok, webes felületek és tartalmak akadálymentesítése épp olyan szükségszerű, mint az intézmények akadálymentesítése.
Részvevők és felelős	Részvevők: fogyatékkal élők és egészségkárosodott személyek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat Képviselő testülete; Művelődési ház; Könyvtár; Óvoda és annak nevelői; Civil szervezetek; Házi orvos és Védőnő; Fogyatékos személyeket ellátó bentlakásos intézmények és ott dolgozó szakemberek, ápolók;
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31. – pályázatfigyelés és a pályázati lehetőségek kihasználása 2020.12.31. – akadálymentesítési tervek elkészítése és megvalósítása 2021.12.31. – teljes körű akadálymentesítés megvalósítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményességi mutató (általánosan, rövid-, közép- és hosszútávon): Akadálymentesített szolgáltatások (kihelyezett braille táblák és webtartalmak, stb.) száma Dokumentálás: akadálymentesítési tervek, fotódokumentációk
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatok: pályázati források hiánya, szakemberek hiánya. Megoldás: az összes pályázati lehetőség megvizsgálása, alapítványoktól és egyházaktól való segítségkérés, gyűjtés.
Szükséges erőforrások	Pályázati források, szakemberek segítsége a megvalósításhoz.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1)	A munkaerő-piaci beilleszkedés támogatása.	A tartós munkanélküliség és a foglalkoztatottság-bélli hátrányok gondot okoznak a romák és mélyszegénységben élők körében.	Célunk, hogy a képzettség javulásával és az átképzésekkel több ember, nagyobb eséllyel találon magának munkát, ami elősegíti a munkanélküliség csökkentését.	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Településfejlesztési terv, Völgyeségi Kistérségi közoktatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	- Közfoglalkoztatás kiterjesztése és szociális szövetkezetek létrehozása vagy annak támogatása (több program létrehozása, több személy bevonása a programokba) - Munkaügyi Központ képzésin való részvétel ösztönzése (ha van rá igény, akkor segítünk a képzésekre való eljutásban, sikeres képzés elvégzését követően az önkormányzat kielmélt a személyt a közmunkaprogramból, és segít számára az elhelyezkedésben) - Szervezetek, partnerek bevonása a foglalkoztatottság növelése érdekében (pályázati lehetőség kihasználásával segítjük a plusz munkaerő felvételét számkura)	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	Jelentkezők vs. a képzést sikeresen elvégzők vs. a közmunkaprogramból kiemeltek és elhelyezkedni tudók száma	Pályázati források, szakképzett oktatók, önkéntes oktatók, képzésre alkalmas helyek, képzésen használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, írószerek, interaktív (tan)anyagok, stb...	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
2)	A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése.	A prevenció és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv,	- Preventív módszerek elterjesztése (talunapokon és az övodában). - Szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése, és a szűrőprogramokra	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	Jelentkezők száma	Pályázati források, orvosok, orvostanilagotok, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek,	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve

		elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a lakosság körében.	Településszerkezeti terv, Völgyességi Kistérségi Közoktatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	való eljuttatás segítése - Egészségfejlesztési és egészségmegőrzési programok szervezése pályázati forrásból	részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	A programba bevont gyermekek száma, a megvalósított programok száma.	Pályázati források, szakemberek, előadásokra és szakkörökre alkalmas helyek, előadásokon és szakkörökön használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...	fennttartható.
II. A gyermekek esélyegyenlősége									
1)	A munka világába történő bevezetés.	A munkaerő-piacon történő boldogulás, az életpályán való hasznosulás feltétele az a mód, ahogyan a fiatalok az oktatásból át lépnek a munka világába. A gyerekek legtöbbször nincsenek tisztában ezekkel a lépésekkel és a képességeiknek megfelelő pályával.	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Völgyességi Településszerkezeti terv, Völgyességi Kistérségi Közoktatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	- Iskolarendszeren kívüli oktatások (pl: kézműves, művészeti stb. szakkör, számítógépes tanfolyam...) - Életszerű, gyakorlatorientált, kompetenciákat mérő situációk tartása. - Pályamentorálás, tevékenység elősegítése. - Diák munkák kiterjesztése a településen és a szomszédos településeken.	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	A programba bevont gyermekek száma, a megvalósított programok száma.	Pályázati források, szakemberek, előadásokra és szakkörökre alkalmas helyek, előadásokon és szakkörökön használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
2)	Egész életen át tartó tanulás biztosítása.	Az oktatási intézményeket elhagyó tanulók jelentős hányadának alapkészségei alacsony szintűek, a továbbtanulásra és önmaguk fejlesztésére motiválatlanok.	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Völgyességi Településszerkezeti terv, Völgyességi Kistérségi Közoktatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	- Iskolarendszeren kívüli oktatások (pl: kézműves, művészeti stb. szakkör, számítógépes tanfolyam...) - Az alapkészségek (olvasás, írás, matematikai kompetenciák) és kulcskompetenciák fejlesztése (beleértve idegen-nyelvi ismeretek, számítógépi ismeretek, állampolgári ismeretek, vállalkozói készségek, stb.)	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	A programba bevont gyermekek száma, a megvalósított programok száma.	Pályázati források, szakemberek, előadásokra és szakkörökre alkalmas helyek, előadásokon és szakkörökön használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
3)	Az egészséges életmódra való nevelés.	Az óvodában általában csak a gyerekek személyiségfejlődésével foglalkoznak, az	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció,	- A településen életmód tanácsadások, egészségfejlesztő közösségi programok	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	Jelentkezők száma	Pályázati források, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek,	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai

			<p>tétel és a preventív módszerek elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a gyermekek körében, szülői közreműködéssel.</p>	<p>Településrendezési terv, Településrésztervezési terv, Völgyességi Kistérségi Közoktatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek</p>	<p>szervezése a gyermekek aktív bevonásával. - Sportolási lehetőségek biztosítása, sport- és egészségnapok tartása félévente egyszer a gyermekek számára az óvodában.</p>	<p>t az önkormányzat részéről a Polgármester felei</p>			<p>előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...</p>	<p>programjába beépítve fenntartható.</p>
<p>4)</p> <p>Környezettudatosság a való nevelés.</p>		<p>Célunk, hogy erősítsük a társadalmi tudatosságot, s alapot teremtsünk az egyének számára egy felvilágosult magatartás kialakítására, a természeti erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásában.</p>	<p>Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Településrésztervezési terv, Völgyességi Kistérségi Közoktatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek</p>	<p>- A településen a környezettudatosságra való nevelés elkezdése a gyermekek aktív bevonásával és a „biológiai lábnyom” kiszámítása. - Személygyűjtési akciók és „tartsuk lakhelyünket tisztán” programok rendezése. - A szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás lényegének megismertetése a gyerekeknek. - Az óvodában szelektív hulladékgyűjtők elhelyezése és a hulladékok szelektív gyűjtésének bevezetése. - Szemléletformáló programok, programsorozatok rendezése pályázati forrásból.</p>	<p>A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáról az önkormányzat részéről a Polgármester felei</p>	<p>2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.</p>	<p>A programba bevont diákok száma, tisztább parkok és közterületek számának növekedése, több szelektív gyűjtő és újrahasonosítható hulladék</p>	<p>Pályázati források, szelektív hulladékgyűjtő edények és egyéb kellékek (szemétszedő szemeteszedő pálcák, stb...), előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...</p>	<p>Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.</p>	
<p>III. A nők esélyegyenlősége</p>										
<p>1)</p> <p>Egyedülálló nők visszavezetése a helyi közösségi életbe.</p>		<p>Célunk, hogy ösztönözzük a nők (vállalkozási) ötleteinek megvalósulását, mellyel a helyi közösségi életben kiemelkedő szerepet töltenek be, és a többi nőfőket is</p>	<p>Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Településrésztervezési terv, Völgyességi Kistérségi Közoktatás-</p>	<p>- Klubok szervezése a nők vezetésével/bevonásával. - Helyi egyesületi munkák támogatása a nők bevonásával. - Szociális segítő csoportok létrehozása a nők vezetésével/bevonásával.</p>	<p>A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáról az önkormányzat részéről a Polgármester felei</p>	<p>2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.</p>	<p>A programba bevont nők száma, a megvalósított programok száma, a létrejött csoportok és klubok száma, a helyi közösségi életben elért sikerek száma.</p>	<p>Pályázati források, vállalkozó kedű nők, klubok és csoportok tevékenységére, találkozásra alkalmas helyek, munkához szükséges kellékek:</p>	<p>Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.</p>	

			aktív közösségi életre ösztönzik.	fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	- Önszervező körök létrehozása a nők vezetésével/bevonásával.			irodatechnikai és számítástechnikai kellékek		
2)	Munkaerő-piaci integráció támogatása a nők részére.	A nők, különösen a mélyszegénységben élők és gyermekeket nevelők számára nehéz a munkapiaci-integráció.	Célunk a célcsoport foglalkoztatási színvonalának növelése, az egyenlő esélyek megteremtése a munkaerő-piaci elhelyezkedésben, munkavégzésben, emellett olyan munkahelyi körülmények megteremtése, amelyek biztosítják az egyenlő esélyeket a hatékony munkavégzéshez, illetve amelyek segítik a nők integrációját a munkaerőpiacon.	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Településrésztervezési terv, Völgyességi Kistérség Képzési Képzési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	Helyi szociális szövetkezet létrehozásának támogatása (pályázati forrásból, önkormányzati támogatással).	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	A létrehozott szociális szövetkezet tevékenységének száma, sikeresége, a szociális szövetkezetbe jelentkező nők vs. az elhelyezkedni tudó nők száma.	Pályázati források, szakképzett oktatók, önkéntes oktatók, képzésre alkalmas helyek, képzésen használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, írószerek, interaktív (tan)anyagok, stb...	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
3)	Az életen át tartó tanulásba való integráció támogatása a nők részére.	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedése nehéz, helyzetüket oktatással javítani szükséges.	Célunk, hogy a kulcskompetenciák és alapkészségek, képességek a nőknél, különösen a mélyszegénységben élő és roma nőknél kialakulhassanak, hiszen az egész életen át tartó tanulás központi szerepet tölt be a versenyképesség, a foglalkoztathatóság és a személyes fejlődés fejlesztésének tekintetében.	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Településrésztervezési terv, Völgyességi Kistérség Képzési Képzési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	- Számítógépes tanfolyam a távmunka lehetőségének megteremtésére - Az alapkészségek (olvasás, írás, matematikai kompetenciák) és kulcskompetenciák fejlesztése (beleértve idegen-nyelvi ismeretek, számítógépes ismeretek, állampolgári ismeretek, vállalkozói készségek, stb.)	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	A jelentkezők száma vs. a képzéseken részt vevők száma, a képzések száma és sikeressége.	Pályázati források, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kivetítők, számítógépek, interaktív anyagok, stb...	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1)	Az idősek és gyermekek közötti érzelmi és érzelmi távolság csökkentése.	Egyre nőnek a korosztályok (idősek – gyermekek) közötti távolságok.	Célunk, hogy programjainkkal tevékenységeinkkel elősegítsük a multikulturális és interkulturális	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv,	Nyugalmas segítő klub létrehozása (pl: az aktív nyugdíjasok gyerek felügyeletét vállalhatnak a gyermekét egyedül nevelő nőknél, cserébe a	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	A rendezvények száma, a rendezvényeken bevont gyermekek és idősek száma.	Pályázati források, önkéntesek, rendezvények lebonyolításához és gyermekek-idősek között	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve

				nevelésen alapuló integrációt. A programban az alapvető szempontjaink az elfogadás, a tiszteltet, a szeretet, a megbecsülés és a bizalom, valamint az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembevétele, az egyenlő hozzáférés biztosítása.	Településszerkezeti terv, Völgyiségi Kistérségi Kózikatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	szükséges bevételeket, ügyintézéseket stb. megoldják)	részéről a Polgármester felel		programjainak lebonyolításához szükséges eszközök	fenn tartható.
2)	Az idősek művelődése és bevonása szervezeti tevékenységekbe.	A nyugdíjasok „felelegesnek” érzik magukat.	Célunk, hogy az idősek a társadalom teljes értékű tagjai maradhassanak, ezért kiemelt figyelmet fordítunk az időskori aktivitás megőrzésére.	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Völgyiségi Kistérségi Kózikatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	- Az aktív idősök bevonása a településfőzrészbe (egyfajta „humán-radar-ernyő” létrehozása). - Érdeklődési kör szerinti tevékenységek (esztétikai, zenei, műszaki, kulturális, stb. tevékenységek) rendezése és szervezése az idősök bevonásával.	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáról az önkormányzat részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	A rendezvények száma, a rendezvényeken részt vevő idősök száma, a tevékeny idősorok száma.	Pályázati források, önkéntesek, rendezvények lebonyolításához és az idősök számára szervezett tevékeny idősorok programjainak lebonyolításához szükséges eszközök	Az érintett intézmények és önkormányzat programjába beépítve fenntartható.
3)	Élethosszig tartó tanulás biztosítása az idősek számára, kiemelt terület: számítástechnika/infornmatika	Az idősök számára nincsenek olyan programok, melyek segítenének a szellemi frissesség megőrzésében, fejlesztésében.	Célunk, hogy az idősök a kezdő szintről sajátítsák el a számítógépes ismereteket, mely segít számukra a szellemi frissesség fenntartásában és hasznos a személyes fejlődés fejlesztésének tekintetében.	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Völgyiségi Kistérségi Kózikatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	idősök oktatása számítógépes tanfolyamok keretében.	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáról az önkormányzat részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	A jelentkezők száma vs. a képzéseken részt vevők száma, a képzések száma és sikeresége, a képzés előtt és után számítógépet és internetet használni tudók száma.	Pályázati források, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek, előadásokon használatos kellékek: kvízitűk, számítógépek, interaktív anyagok, stb...	Az érintett intézmények és önkormányzat programjába beépítve fenntartható.
4)	A preventív módszerek elterjesztésére, és a szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése.	A preventív és szűrőprogramokban a lakosság részvétele nem teljes körű.	Célunk, az átlagéletkor növelése, a lakosság egészségesebbé tétele és a preventív módszerek	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv,	- Preventív módszerek elterjesztése falunapokon és az óvodában. - Szűrőprogramokban való részvétel ösztönzése, és a szűrőprogramokra	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáról az önkormányzat	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	Jelentkezők száma	Pályázati források, orvosok, orvostanhallgatók, szakemberek, előadásokra alkalmas helyek,	Az érintett intézmények és önkormányzat programjába beépítve

			elterjesztése és azok napi szintű alkalmazása a lakosság körében.	Településszerkezeti terv, Völgyességi Kistérség Közoktatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	való eljuttatás segítése - Egészségfejlesztési és egészségmegőrzési programok szervezése pályázati forrásból	részéről a Polgármester felel		Eredményességi mutatók: Akadálymentesített intézmények, utcák, közterületek száma	Pályázati források, szakmőkörök segítségével a tervezéshez.	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
V. A fogvatékkal élők esélyegyenlősége										
1)	A település intézményeinek akadálymentesítése nem teljes körű, vannak még hiányosságok.	A település intézményeinek akadálymentesítése	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogvatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékkal élők számára, hogy társadalimunk tagjaként ugyanazokkal a jogokkal és kötelességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más.	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Völgyességi Kistérség Közoktatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	- Fel kell készülnünk fogvatékkal élők fogadására, így szükséges az intézmények teljes körű akadálymentesítése, pályázati forrásból.	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáról az önkormányzat részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	Eredményességi mutatók: Akadálymentesített intézmények, utcák, közterületek száma	Pályázati források, szakmőkörök segítségével a tervezéshez.	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.
2)	Akadálymentes szolgáltatások (braille táblák kihelyezése, webtartalmak) létrehozása.	A fogvatékkal élők számára sok helyen nem rendelkezünk akadálymentes szolgáltatásokkal, tartalmakkal.	Célunk, hogy a település felkészüljön a fogvatékkal élők fogadására, illetve, hogy biztosítsuk a fogyatékkal élők számára, hogy társadalimunk tagjaként ugyanazokkal a jogokkal és kötelességekkel rendelkezzenek, mint mindenki más.	Főbb dokumentumok: Költségvetési koncepció, Településrendezési terv, Völgyességi Kistérség Közoktatás-fejlesztési Terve 2011-2017, helyi rendeletek	- Fel kell készülnünk fogvatékkal élők fogadására, így a weblapok, webes felületek és tartalmak akadálymentesítése épp olyan szükséges, mint az intézmények akadálymentesítése.	A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáról az önkormányzat részéről a Polgármester felel	2019. 12. 31./ 2020. 12. 31./ 2021. 12. 31.	Eredményességi mutatók: Akadálymentesített szolgáltatások (kihelyezett braille táblák és webtartalmak, stb.) száma	Pályázati források, szakemberek segítségével a megvalósításhoz.	Az érintett intézmények és önkormányzat szakmai programjába beépítve fenntartható.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

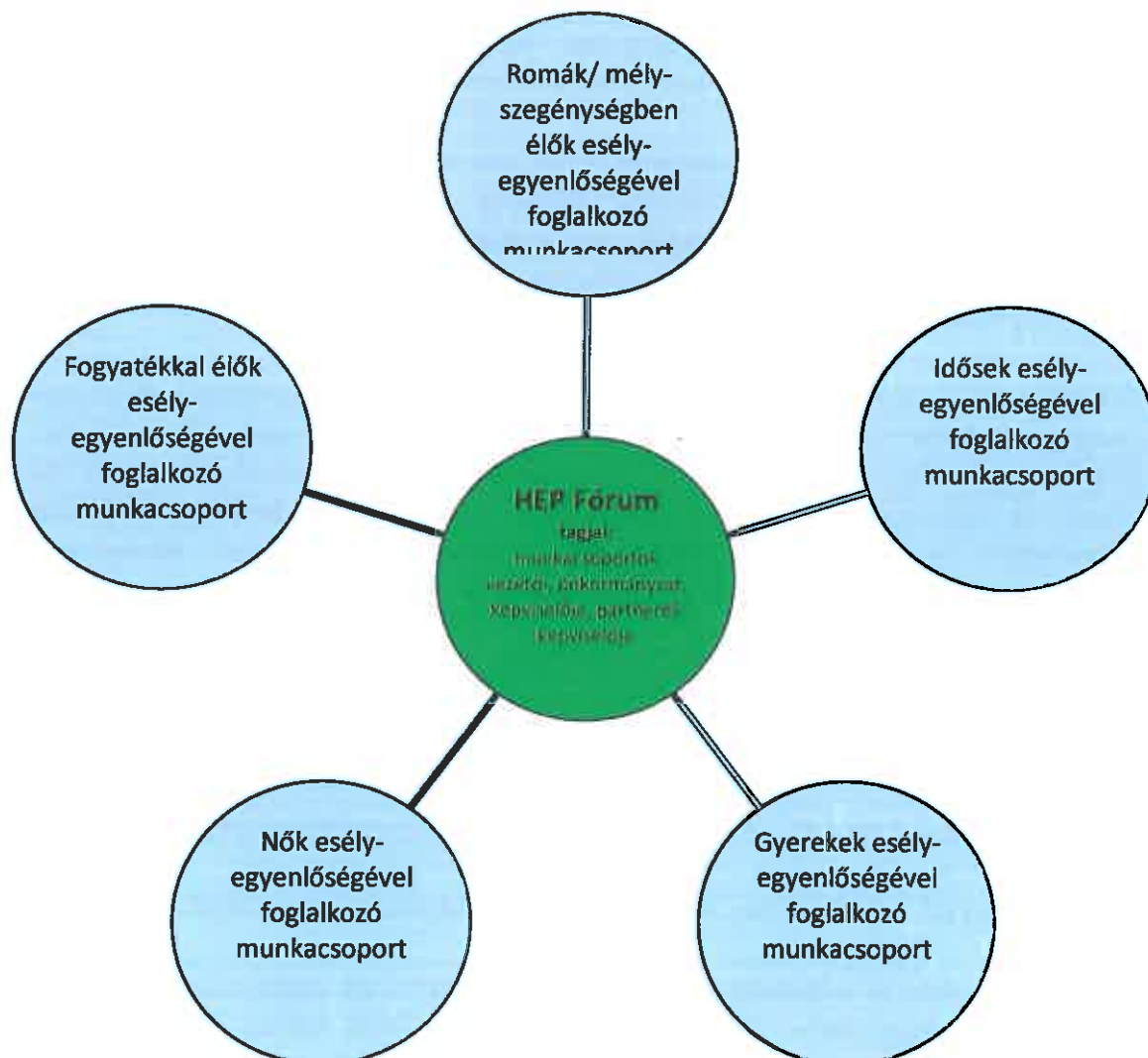
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása

- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül

megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Nagymányok város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Nagymányok Város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 222/2018 (XII.6) határozatával elfogadta.

Melléletek:

HEP elkészítési jegyzék
indikátor táblázat

Nagymányok, 2018. december 6.

Karl Béla
polgármester

HEP elkészítési jegyzék²

(kitöltése opcionális – amennyiben nem kerül kitöltésre, az oldal törölhető)

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.